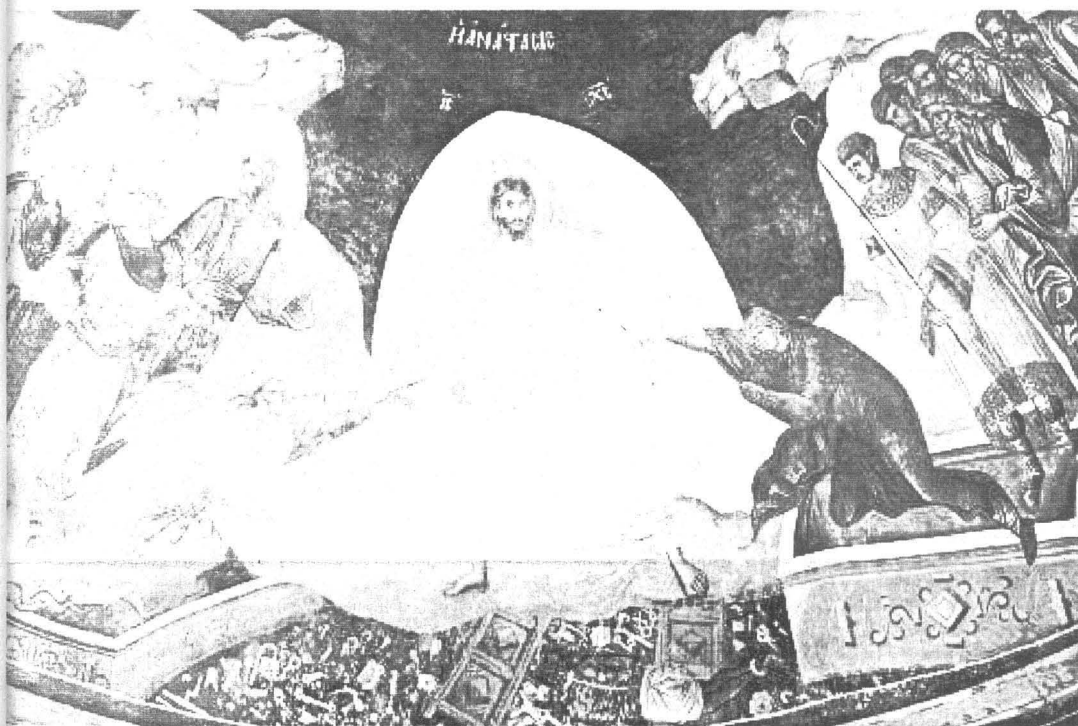

Caiete Silvane

Revistă de cultură a Sălajului editată de Centrul Culturii Tradiționale,
sub egida Consiliului Județean Sălaj, a Consiliului Local și Primăriei Municipiului Zalău
Serie nouă, Anul III, Nr. 2 (26), martie 2007. Apare până în data de 15 a fiecărei luni. Preț: 2 lei

Învierea în texte esențiale

Pagina 32

Colecția de călimări

O rubrică realizată de
poetul
Viorel MUREȘAN

Pagina 3

În acest număr semnează:

Vasile BURUIAN

Mihnea CĂPRUȚĂ

Traian CIUREAN

Peter Scott COOPER

Traian GHILEA

GYORFI - DEAK György

Daniel HOBLEA

Augustin MOCANU

Viorel MUREȘAN

Elena MUSCA

Ileana PETREAN-PĂUȘAN

Marin POP

Teodor SĂRĂCUȚ-

COMĂNESCU

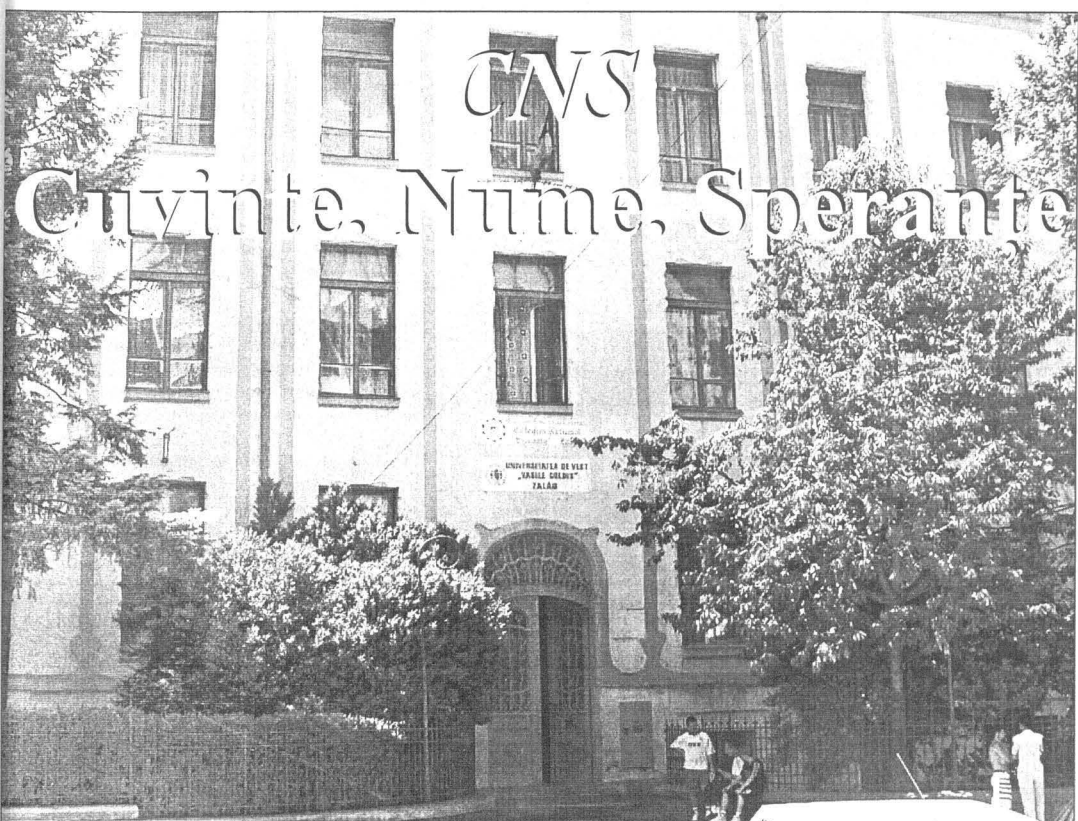
Daniel SĂUCA

Cornel SOMEȘAN

Corina ȘTIRB - COOPER

Mircea A. TĂMAȘ

Viorel TĂUTAN

Patricia LABOU, Antonia ABRUDAN, Cristina BORDEIANU, Alexandra GRIGORAȘ, Laura MUREȘAN, Diana OLAH,
Iulia-Alexandra DRUGAȘ, Oana Andrada GHERMAN, Raluca Cristina CIRTÎ, Raluca RUS, Milena Alexandra BLAGA, Melania GALEA,
Maria - Patricia BIRTOCEAN, Adela CRIȘAN - prof. Vasile BULGĂREAN, Voichița LUNG, Dora POPOVICI, Maria TICĂLĂ

Paginile 11-22

Editorial

Paștele – Praznicul Învierii Domnului

De aproape două mii de ani, moșii și strămoșii noștri au mărturisit, noi mărturisim și urmașii noștri vor mărturisi până la sfârșitul veacurilor. Vestea cea bună adusă pe aceste meleaguri de Apostolul Andrei: HRISTOS A ÎNVIAT! Căci Dumnezeu, în marea Lui îndurare și iubire de oameni, n-a lăsat plămăda neamului omenesc să fie covârșită de stricăciunea morții, sub care a căzut prin neascultarea protopărinților, ci L-a trimis pe Unul născut Fiul Său, Iisus Hristos, ca prin Învieria Lui să izvoadească începutul Învierii noastre. Glăsuiește Sfânta Scriptură: „Dacă mărturisești cu gura ta că Iisus este Domnul și crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morți, te vei mântui” (Rom. 10.9). Să mărturisim așadar și să ne veselim în acest Praznic al mântuirii noastre, că slobozenie deplină ni s-a făcut nouă, prin Cruce, biruința Mântuitorului nostru asupra vechii firii înrobite de păcat.

Mare este taina Învierii și în cutremurată înșetare a așteptat întreaga fire împlinirea ei... Și iată că ea a venit și vestea ei a cuprins marginile pământului. Și mii și zeci de mii de oameni, înflăcărați de focul ei sfânt, au murit pentru ea. Mărturia ei, pecețuită de sângele martirilor, stă ca o stâncă neînvinșă în fața asalturilor vrăjmașului și a celor ce-L tăgăduiesc pe Hristos.

În dureri, în batjocura demonilor și a demonizațiilor, în cazne de nedescris, dar cu ochii sufletului pururea la lumina Învierii Domnului, s-a clădit piatră cu piatră, gând cu gând, viață cu viață, Biserica noastră mărturisitoare, sfințită prin harul Duhului Sfânt. La stânga ei genune, la dreapta prăpastie: Biserica este Arca Noului Legământ, miresa Domnului și maica noastră duhovnicească.

Cuvântul *paște* – în ebraică *pesah*, în latină *pascha* – își are originea în cuvântul egiptean *pasha*, însemnând trecere de la robie la slobozenie. Poporul evreu a sărbătorit paștele, ca amintire a dezrobirii ce i-a adus-o Domnul Dumnezeu din robia Egiptului. Însă această sărbătoare nu era decât anticiparea unei sărbători și mai minunate, căci o sclavie mai neîndurată – ce nu înlăntuia un singur popor, ci lumea întreagă – umilea trupurile și sufletele tuturor oamenilor: sclavia păcatului și a morții. *Și Cuvântul s-a făcut trup și s-a sălăsluit între noi... Și a pătimit și s-a îngropat. Și a înviat a treia zi, după scripturi.*

El, Hristos Dumnezeu, Iubirea absolută a luat chip de rob într-o lume robită de păcat și a fost găsit „vinovat de moarte”. El, prin Care și pentru Care toate s-au făcut, începutul și Sfârșitul, Părintele veșnicilor, Dumnezeu-Cuvântul a fost judecat de propria Sa creatură și condamnat la moarte prin crucificare. El, Împăratul împăraților, Domnul Slavei a fost

lovit crunt, scuipat, hulit, batjocorit în tot chipul și apoi răstignit între doi tâlhari. Făptura mâinilor Sale sfinte i-a ținut cu piroane mâinile pe Cruce! Omul n-a avut milă de Cel ce prin mila Lui ține toate. Părea că oamenii s-au luat în acea zi la întrecere cu diavolul și că și-au depășit, chiar, cumplitul inspirator într-o răutate! Demonii, atunci când Hristos le-a poruncit în Gadar să iasă dintr-un îndrăcit, deși s-au codit cât s-au codit, L-au ascultat în cele din urmă. Căci stă scris în Scriptură: *și dracii cred, și se-nfioară* (de frică), adică, în ciuda faptului că demonii nu-L iubesc pe Dumnezeu – altfel, evident, n-ar mai fi demoni – i se supun totuși, cum a făcut-o însăși căpătenia lor, Satan, cu prilejul ispitirii lui Iov.

Pe Golgota, așadar, au stat față în față cele două mari taine ce covârșesc mintea: taina răului și taina binelui. Primul, dominant în aparență, avea de partea lui toate evidențele, dispunea de toate atuurile, într-o disproporție flagrantă față de mijloacele de apărare ale celui alt. De o parte: oficialitățile vremii, sacerdoții și militarii, plus multumile infuriate, adevărate talazuri de ură, înveninate de demagogia primelor. De cealaltă parte, un om sărman, îmbrăcat săracios, părăsit de toată lumea, cu fața slabă și năclăită de sânge... Un om cu ochii blânzi și, după sugestia lui Pilat, visători. N-ar fi nici o exagerare dacă am compara cele două tabere cu o panteră neagră și, respectiv, cu un pușcor de pasăre. Victima, Iisus, părea că urmează să fie sacrificată unei divinități săngeroase, lui Moloh de pildă. Altarul era pregătit, victimă noastră mărturisitoare, sfințită prin harul Duhului Sfânt. La stânga ei genune, la dreapta prăpastie: Biserica este Arca Noului Legământ, miresa Domnului și maica noastră duhovnicească.

Și totuși, împotriva tuturor așteptărilor, atât ale celor ce-L urau, cât și ale celor ce-L iubeau, imposibilul, incredibilul s-a produs: HRISTOS A ÎNVIAT! Căci nu putea fi ținut de moarte Cel ce i-a vorbit astfel, în Patmos, Sfântului Ioan Teologul: *Nu te teme! Eu sunt Cel dintâi și Cel din urmă. Și Cel ce sunt viu. Am fost mort și, iată, sunt viu, în veșii vecilor...* (Apoc. 1.17-18).

Să mărturisim dar, din toată inima și din tot cugetul nostru, cuvintele cântării sfinte noastre Biserice: *Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le!*

Daniel HOBLEA

Un om bogat și fericit: Ion Pițoiu-Dragomir, la cea de-a 15-a carte

Într-o adevărată întâlnire de suflet și o reușită seară culturală s-a constituit lansarea de carte – mai precis de cărți – a scriitorului zălăuan Ion Pițoiu-Dragomir, „pseudonimul lui sfânt”, cum însuși autorul și-a definit acest din urmă nume. În după-amiaza zilei de joi, 15 februarie a.c., sală de conferințe a Casei de Cultură a Sindicatelor din Zalău a fost neîncăpătoare, fapt ce l-a emoționat în primul rând pe sărbătorit, care a mărturisit public: „Ca să ai atâția prieteni trebuie să fii cel mai fericit om din lume, trebuie să fii cel mai bogat om din lume”.

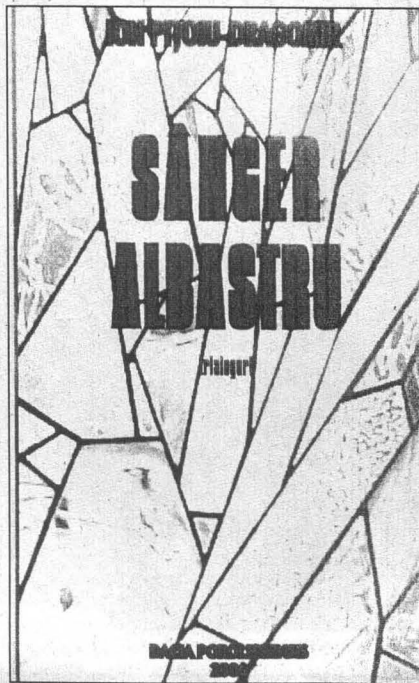
Seara a debutat cu „arta fără cuvinte”, adică cu muzică. Dl. Ioan Chezan, directorul Liceului de Artă „Ioan Sima” din Zalău, a precizat că acest dar muzical vine din partea unor profesori de la liceul de artă, care au înțeles să-l felicite în acest original fel pe colegul lor pentru această nouă reușită pe tărâmul artei cuvântului. Piese instrumentale prezentate de Ionuț Dârjan, la vioară, și Denesi Kinga, la oboi, și romantele cântate de Rodica Pop Seling s-au reunit într-un microspectacol de cea mai bună calitate dăruit, în ultimă instanță, tuturor celor prezenți.

„Frăiele” desfășurării acestei acțiuni festive a Cenaclului literar județean „Silvania” au trecut apoi în mâinile președintelui său, „acest Maiiorescu al nostru”, domnul profesor Iuliu Suciuc. Cum tocmai în 15 februarie se împlinesc 5 ani de la plecarea în eternitate a minunatului poet, profesor și prieten al multora dintre cei prezenți, Valentin Meseșan, s-a păstrat un moment de reculegere, spiritul și amintirea lui revenind în inimile tuturor.

Precizând că, de fapt, Ion Pițoiu-Dragomir își lansează nu una, nici două, ci trei cărți: romanul „Cupa lui Socrate”, Editura Dacia Porolissensis, 2006; cărțile de poezie „Sănger albastru”, Editura „Dacia Porolissensis”, Zalău, 2007 și „Gheise de rubin”, Editura Caiete Silvane, Zalău, 2007 – aceasta din urmă tradusă și în limba engleză -, reunite într-un singur volum, domnul Șuciu afirmă că „dl. Pițoiu este original nu numai în conținut, ci și în formă”.

Daniel Hoblea a apreciat faptul că de la început Ion Pițoiu-Dragomir a ales Editura Caiete Silvane, unde și-a publicat 13 din cele 15 cărți. A evocat ieșirile la centrele culturale din două capitale europene, Budapesta și Viena, a sesizat simțul paradoxurilor pe care-l are scriitorul și a apreciat „insistența domniei sale de a fi sub semnul logosului, sub semnul cuvântului”.

Poetul Marcel Lucaciu, inspector școlar de limba și literatura română, a prezentat romanul „Cupa lui Socrate”, cea de-a doua carte de proză a lui Pițoiu, care are ca temă „ciuma roșie”. Remarcând măiestria autorului, unitatea contrariilor pe același fundal, diversitatea episoadelor care generează diversitatea stilurilor, realismul dur, cenușiu, îmbinat cu lirismul ș.a., Marcel Lucaciu observă că „vocea prozatorului se regăsește în vocea poetului”. Constatând predilecția poetului pentru poezia cu formă fixă, pentru haiku,

ION PITOIU-DRAGOMIR

GHEISE DE RUBIN

POEM

GEISHAS OF RUBY

POEMS

Lucaciu afirmă că atât creațiile din „Săbii nipone de rouă”, cât și cele din prezenta carte, „Gheise de rubin” sunt creații ce „reprezintă exerciții de virtuozitate poetică, creații care sunt și nu sunt japoneze. În sensul că apar unele elemente care sunt într-adevăr specifice Japoniei (...) dar sunt și creații ce aparțin spiritualității românești care se îmbracă, totuși, în această formă a poeziei japoneze (...) Grupajul de haiku-uri amintește uneori de ceea ce afirma Artur Rimbaud: „Eu sunt un altul”; suflet interior se numește o astfel de poezie: *Celălalt sunt eu* (...). Poetul Marcel Lucaciu constată că sunt versuri care se bazează pe o mare putere de concizie, pe iluminări, că autorul scrie pe o tonalitate solemnă și senină chiar despre teme grave. „Nici pastelurile lui Pițoiu nu sunt pasteluri, sunt poezii scrise pe spații mici, foarte delicate, sunt miniaturi în stil nipon: (...)” Interesant în acest grupaj nipon amestecul de baladă, de grădina pur românească (...).” Cu acest grupaj de versuri, spune Lucaciu, Ion Pițoiu se întoarce la neoclasicism, „ca semn de maturitate artistică, a maturității creatoare și ca un exercițiu de admirație în fața culturii și spațiului nipon”.

Referitor la cealaltă carte din acest volum, „Sănger albastru”, Marcel Lucaciu afirmă că titlul este remarcabil prin ambiguitatea lui, poezia fiind una „ecliptică și livrescă, (...) amestec straniu între mitologia greacă și spiritualitatea contemporană”. Complexitatea și diversitatea acestui volum de poezie a fost ilustrată de Marcel Lucaciu prin simpla citire a unor titluri.

Domnul profesor Iuliu Suciuc observă că volumul de poeme „Sănger albastru” este, în multe privințe, în nota celorlalte volume de poezie, autorul „cultivă o poezie cu o structură bazată pe colaj, pe neologism, o poezie mediativă, istoria fiind mereu prezentă, spiritul lui Moromete mereu prezent”. Referitor la temele și motivele poeziei, domnul Suciuc remarcă două aspecte: „tendința spre religios și tendința spre a vorbi în numele celor oameni tradiți, ca Moromete, dar care și-au păstrat inteligența, umorul (...)”.

Și-au mai exprimat opiniile și aprecierile despre cărți și despre autorul lor d-na Alina Cismaș, traducătoarea în limba engleză a volumului „Gheise de rubin”, preotul Ioan Pop, care a pornit de la un citat din Yonn Rose-Venom, așezat drept moto al cărții „Sănger albastru”: *Mie mi-a dat Dumnezeu tot ce am cerut*; au intervenit, de asemenea, medicii Liviu Gârbea și Ilie Lascu, alți participanți care au dorit să adreseze câteva cuvinte calde scriitorului și profesorului Ion Pițoiu-Dragomir. Autorul a citit din creațiile sale și a oferit autografe. Cuvinte de suflet, cum ar fi acestea: „*Pentru Nana, întru fierberea luminii din Cuvânt*”. Pentru că, spune poetul, *Fără mâini pot fi / fără picioare încă / dar fără Cuvânt...* (Jurământ).

Ileana PETREAN-PĂUȘAN

Colecția de călimări

Propunem, începând cu acest număr, cititorilor de „Caiete Silvane” o rubrică intitulată **COLECȚIA DE CĂLIMĂRI**. E o figură de stil această sintagmă, referindu-se la „alte scrisuri”, ale unor autori, unii dintre ei contemporani, ceilalți canonizați de istoria literaturii, care ne-au reținut atenția, îmbiindu-ne

la comentariu. Prin urmare, va fi o suită de eseuri (sumarul unui volum cu titlul de mai sus, în stadiu final de elaborare), ce pot interesa un cititor atent la fenomenul literar românesc, clasic sau aflat în desfășurare.

Viorel MUREȘAN

Colecția de călimări

Grădinarul și alaiul de pelerini

Moto: „Dies nihil este; dum versas te nox fit”.

(PETRONIUS – Satyricon)

Simboluri convenționale ale timpului. Unele nu lipsite de grandoare. De la cerc la pătrat. De la roată la dreptunghiurile murale ale calendarului. Ca acestea, și multe altele, e teșită poezia dramatică universală de la Sofocle la T.S. Eliot. Alte reprezentări poetice ale timpului sunt mai directe, eliminând orice trop, întrebându-și numai denotațiile unor substantive ori adverbe. Așa cum procedează Eminescu în „cea mai schopenhaueriană poezie a lui” (apud Tudor Vianu):

„Cu mâne zilele-ți adaogi,
Cu ieri viața ta o scazi
Și ai cu toate astea-n față
De-a pururi ziua cea de azi”.

Impresia generală ar putea fi aceea de melancolică reverii ale unui grădinar care taie o lălea în aprilie și – dintr-odată lucid – pune în locul ei o floare de toamnă, dar când o va culege și pe aceasta, va așeza în locul gol un nou bulb de tulipă:

„Când unul trece, altul vine
În astă lume a-l urma,
Precum când soarele apune
El și răsare undeva”.

Închinată sau nu vreunei femei, **Cu mâne zilele-ți adaogi** (forma definitivă, 1879) stă lângă elegia testamentară **Mai am un singur dor**, reprezentând poate scrierile cele mai profund pesimiste ale poetului. Sursa primă a sugestiilor din text o identifică Tudor Vianu la Schopenhauer (vezi **Eminescu și etica lui Schopenhauer** în vol. Tudor Vianu, **Eminescu**, Editura Junimea, Iași, 1974), dar, prin filosoful **Lumii ca voință și reprezentare**, poetul „a găsit calea nu numai către vechile izvoare ale înțelepciunii indice, dar și către fântâna de mângâieri a stoicismului greco-roman” (ibid., p. 53).

Cum s-a putut observa în versurile de mai sus, la Eminescu timpul e perceput după modelul primar al ceasului solar, având oarecum caracter de ciclicitate. Din alte strofe ale aceluiași poem transpare însă un alt gând al lui Heraclit, anume că lumea e un rău în care curg mereu alte ape, numai iubirea ar mai putea conferi o iluzie de staticitate:

„Se pare cum că alte valuri
Cobor mereu pe-același vad,
Se pare cum că-i altă toamnă,
Ci-n veci aceleași frunze cad.”

De-aceea zboare anu-acesta
Și se cufunde în trecut,
Tu ai ș-acum comoara-ntreagă
Ce-n suflet pururi ai avut”.

În textul eminescian, timpul uman se află în devalmășie cu timpul sideral: e și **apus și răsărit**, și „clipe trecătoare” și „veci-ntreagă”, dar și foarte mult **mâne, ieri și azi**. Textul e o „joacă” la persoana a doua, de unde nu-i lipsește un anumit accent dramatic (și în sensul formal). Peste tot acest joc de obiecte fugace pare să triumfe „raza gândului etern”, factorul spiritual care vine și închide poemul.

Observațiile de până aci se vreau doar primele dintr-un mic eseu de literatură comparată având ca obiect mișcarea temelor și motivelor literare de la o epocă la alta și de la cultură la cultură. În literatura neogreacă a primei jumătăți de secol XX se va ivi un poet ale cărui faimă și influență vor crește cu fiecare deceniu, îndeosebi pōstum. Konstantinos P. Kavafis s-a născut la Alexandria, în Egipt, la 17/29 aprilie 1863 și, exact 70 de ani mai târziu, pe 29 aprilie 1933 se săvârșește pe un pat al spitalului grecesc din aceeași metropolă, celebră prin veacuri pentru Farul și Bibliotecile ei. A avut parte de o viață ce s-a scurs sub pecetea tainei, dar și de vie și eclatante evocări, așa cum i le-au făcut Giuseppe Ungaretti, E.M. Forster, Lawrence Durrell în impozantul **Cvartet Alexandria**, ori chiar de mici dar semnificative schițe lirice cum este la noi aceea a lui Virgil Mazilescu.

Pasionat de elementul arhaic al limbii, ca și de filosofia pesimistă a romantismului, cultivând sporadic strofa safică și cu predilecție ritmul iambic, Kavafis a scris de-a lungul vieții nu mai mult de 250 de poezii, atras fiind ca și Eminescu de trei teme majore: istoria universală, senzualismul erotic și concepția antropocentristă, de vădită esență creștină. Exploratorii cei mai avizați ai opereii și vieții poetului au observat puținătatea evenimentelor biografice care i-au marcat existența, ca și caracterul lor tern, cenușiu, aproape oarecare. Și, în pofida acestora, o densitate aproape fără egal a opereii. Astfel, Dimitris Daskalopoulos, autor al unor cărți despre scrierile kavafice, nota într-un **Cuvânt înainte la Opera poetică** apărută în 1993 la Editura Omonia din București, în traducerea românească a D-nei Elena Lazăr: „Trăind singur în apartamentul din str. Lepsius, între

mobile vechi, cu faimoasele lumânări în loc de curent electric (unul dintre poemetele sale cunoscute e intitulat chiar **Lumânări**), cu puține relații sociale, dar înconjurat de un cerc de admiratori alternativ și neconținut dilatat, nu pare să fi avut nimic altceva în minte decât opera sa poetică” (p. 6, datat Atena, iulie 1993).

Din aproape în aproape, am avrut să ajungem aici. Adică la poemul intitulat **Lumânări**. Dacă în poema lui Eminescu, **Cu mâne zilele-ți adaogi**, tema vergiliană „fugit irreparabile tempus” căpăta cea mai directă expresie (cu excepția comparației cu soarele, preluată din arsenalul imagistic al lui Schopenhauer), **Lumânări** „are un aspect alegoric. Dar nu trebuie luat ca atare. Este un poem **vision-iste**” (s.a.). Așa îl consideră însuși Kavafis într-un **Autocomentariu la „Lumânări”**, din vol. **Opera în proză**, Ed. Omonia, Buc., 1995, p.55. Prin urmare, **lumânarea** este un semn conic. La G. Călinescu și la Gaston Bachelard, percepția ei este ca „simbol al reclusiunii în odaie” (G. Călinescu, **Universul poeziei**), în **Cartea ceasului de nisip** (Ed. Polirom, 2001), Ernst Jünger vorbește despre „ceara ceasului – lumânare” (p. 71), cea care prin ardere se scurge în mod liniar, fără puțința ciclică a revenirii. Din punct de vedere semantic, această din urmă „înțelegere” a **lumânării** ne trebuie pentru a citi corect poemul lui Kavafis:

„Zilele din viitor se așează-n fața noastră,
Șir de lumânări aprinse –
lumânările aurii, vii și calde.

Zilele trecute ne rămân în urmă,
trist șirag de stinse lumânări;
cele-apropiate mai fumegă încă,
lumânări topite, reci și îndoite.

Să le văd eu nu vreau; forma lor mă doare,
mă doare amintirea primei lor lumini.
Mă uit doar în față, la cele aprinse.

Înapoi eu nu vreau să privesc, mă sperii
ce iute sporește șiru-ntunecat,
ce iute se-nmulțesc lumânările stinse”.

(trad. Elena Lazăr)

În **Istoria literaturii neogrecești** (E.I.u., Buc., 1968), C. Th. Dimaras făcea observația plină de miez potrivit căreia contactul cu parnasianismul francez i-ar fi conferit lui Kavafis „obiectivitatea, tendința descriptivă și picturală” (p. 525). Pornind de la aceste considerații, pentru cititorul poemului kavafic, **lumânarea** devine hieroglifă timpului și totodată simbol tanatic. Priveliștea picturală cea mai nimerită ni se pare aceea de contemplant somnambulic a unui alai de pelerini cu lumânări în mâini ce se răresc, căci

K. P. KAVAFIS

Andolin Eguzkitza
Olga Omatov

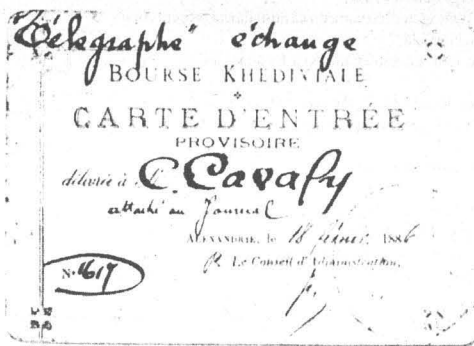
Antologiat

rămășii mai în urmă se afundă în întuneric, nemaiavănd de la cine să ia lumină. Revenind la **Autocomentariile...** mai sus invocate ale poetului, găsim notat: „Există două feluri de «zile», cele ale viitorului și cele ale trecutului, ambele fiind reprezentate prin lumânări” (ibid.). Iar ceva mai încolo, concluzia: „Trebuie să se țină însă seama că nu e vorba de un poem despre lumânări, ci despre zile (s.a.)” (ibid., pp. 56 – 57).

Am remarca la nivelul textului poetic extraordinara densitate a participiilor. Nu mai puțin de nouă din cele treisprezece versuri, din care două: „aprinse” și „stinse” apar de câte două ori, accentuând oarecum vizual antiteza segmentelor de timp trecut și viitor. Celelalte: „trecute”, „apropiate”, „topite”, „îndoite”, „ntunecat”, ca atribute pentru substantivele-cheie din poem: „zilele trecute”; „cele-apropiate (**lumânări**); „**lumânări** topite...și îndoite”; „șiru-ntunecat” sporește în textul poetic picturalitatea lui finestă. Ca să nu mai vorbim că verbele-pilon ale poeziei: **a aprinde și a stinge** au aici sensuri impersonale, sunt incompatibile cu un subiect sintactic: „șir de lumânări **aprinse**”, „trist șirag de **stinse** lumânări”. Acțiunea celor două verbe emană de la „cineva” („ceva”) care niciodată nu va putea fi reprezentat.

Fără a grăbi finalul micului nostru eseu, ne întoarcem încă o dată la citatele **Autocomentariilor la...** „Dar trebuie să ținem cont că lumânările sunt imaginea noastră” (ibid., p. 57). Acest simbol din zestrea lumii creștine exprimă căderea noastră prin ardere ori înălțarea prin lumină. Sau, cu o altă reprezentare, îmbogățitoare, ce ne vine dinspre Eminescu: „Amintiri.../se sfarmă-n suflet trist, / Cum în picuri cade ceara/ La picioarele lui Crist”.

Viorel MUREȘAN

Victor Becheanu – Obiceiuri ale vieții de familie

„Dospită” de ani buni, pregătită în manuscris și în tipografie din toamna anului trecut. Iată că, în sfârșit, avem în mână lucrarea etnografică a profesorului de limbă și literatură română din Cehu Silvaniei, Victor Becheanu - *Obiceiuri ale vieții de familie* (Editura SILVANIA, Zalău, 2006).

Precizăm că fragmente din această carte a publicat autorul în revista „Silvania – cultură, culte patrimoniu” a DICPCN Sălaj încă din 2002, îndeosebi obiceiuri de nuntă, capitol preferat, de altfel, de autor, căruia îi dedică cel mai mare spațiu în carte și despre care scrie și pe coperta a IV-a a cărții: *Din nenumăratele creații folclorice descoperim cu ușurință care este scopul principal pentru care se căsătorește românii: Să aibă o consoartă pentru ajutor, mângâiere și alinare a durerilor, dar și pentru petrecere; să-și împărtășească reciproc bucuriile și necazurile pe tot parcursul vieții; Să aibă urmași care să păstreze numele de familie și să aibă cine să moștenească averea părintească; Românii se mai căsătorește în speranța că vor avea sprijin la bătrânețe, că după*

moarte vor avea pe cineva care să-și pomenească și să le aprindă o lumanare la mormânt. Românul mai crede că cine n-a crescut un copil, n-a sădit un pom sau n-a clădit o casă, degeaba a mai trăit.

De altfel, Victor Becheanu își mărturisește sincer rațiunea pentru care a ostenit atâția ani, culegând versuri populare și descriind obiceiuri legate de momentele importante din viața omului – nașterea, nunta și înmormântarea: *Să păstrăm cu sfințenie aceste comori ale sufletului popular pentru ca numele strămoșilor-părinți și ființa noastră românească să trăiască în vece!*

Zona folclorică investigată de acest iubitor de folclor și tradiție este, cum se precizează pe pagina de titlu, *De sub Codru*, Maramureș astăzi, multe localități citate făcând însă parte din Sălajul istoric.

După ce ne introduce în carte și ne dezvăluie intențiile sale în *Cuvânt înainte*, autorul ne reamintește, prin minunate versuri legate prin comentarii pertinente, că „Românul și codrul” sunt frați de veacuri: *De-ar da bunul Dumnezeu./ Să fie pe gândul meu,/ Să fie cordul birău/ Și frunzica birăiță./ N-ar mai fi robi în temniță...* (p. 12).

Urmează apoi capitolul în care autorul prezintă Zona „De sub Codru”, acest „arc împădurit a cărui bază de întindere o constituie pârâul Sălaj. Arcul de deschide la Gărdani în apropierea căruia Sălajul se pierde în Someș.” Capitolele următoare – *Nașterea, Nunta, Înmormântarea* – sunt semnalate și prin ilustrații semnificative, cartea cuprinzând, la Anexa 3, mai multe poze sugestive despre obiceiurile tratate, din păcate, foarte puține alb-negru, adică vechi, sugerând nu obiceiuri-replici, ci unele mai aproape de autenticitate. (Mă gândesc ce minunată și binevenită întreprindere ar fi editarea unui foto-album cu obiceiuri, datini, port, locuințe și mobilier vechi etc., până încă fotografiile buniceilor nu se pierd, nu se deteriorează și galbeneș de tot...)

Dacă respectivele capitole descriu obiceiul ilustrându-l cu versuri, practici, descântece ș.a., anexele – așa a considerat autorul să denumească aceste subcapitole, deși, departe de a fi *secundare*, sunt deosebit de importante și valoroase pentru carte ca material etnografic – conțin grupaje de versuri tematice: Anexa 1 – folclorul obiceiurilor vieții de familie, *Nunta*

(strigături, Chemarea la nuntă, Cerutul miresei, Cuvânt înainte de masă, Răspuns, Cuvânt după masă, Cuvânt pentru cererea darurilor, Iuitura Găinii), *Înmormântarea* (Cântec la moartea unei fete, Cântec de mort, Verș la o tânăr de 28 de ani (1966), Verș la o fată fecioară, Verș la un copil, Verș la o femeie tânără, Verș la o femeie bătrână, Verș la doi soți tineri, Verș la un om tânăr, Verș la un tânăr căsătorit, Cântarea la moarte).

Anexa 2 cuprinde *Descântece De sub Codru* (de diochi, de fapt, de mărin, de moimă, să vină laptele vacii, pentru adus laptele la vacă, de orândă, de spărietu copilului, de sclintitură, alte practici).

În *Glosarul alfabetic*, autorul redă, cu explicații, cuvintele mai puțin accesibile. Trimiterile bibliografice și notele sunt de asemenea prezente. În lista informatorilor este indicată vârsta, prima cifră după nume, următoarea – anul culegerii (în paranteză), iar următoarele indică paginile din lucrare unde se găsesc textele.

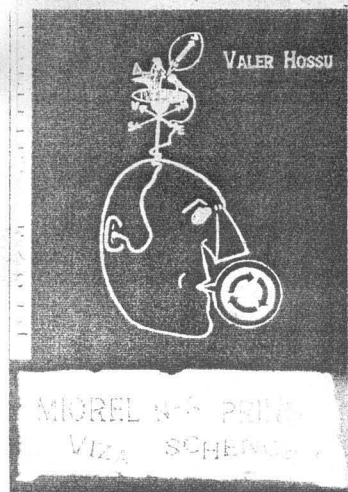
Cartea profesorului Victor Becheanu „Obiceiuri ale vieții de familie” îmbogățește literatura etnografică, un domeniu care, deși exploatat în Sălaj (să ne gândim la cărțile semnate de Ioan Augustin Goia, prof. dr. Gheorghe Șișteștan, Augustin Mocașu, culegerile lui Ștefan Goanță, Ion Pitoiu și Ioan Mureșan, ale soților Croitoru din Aluniș) rezervă încă multe comori ale culturii noastre tradiționale.

Semnal

Valer Hossu - Miorel n-a prins viza Schengen

Domnul Valer Hossu se prezintă singur pe coperta recentei sale cărți, care miroase încă a cerneală tipografică, *Miorel n-a prins viza Schengen*. Editură Napoca Star, Cluj-Napoca, 2007. Redăm originala prezentare, cum originală este, de altfel, întreaga proză satirică pe care o cultivă.

Curiculă

Valer Hossu de Răstoci – nobil de 7 pruni și un castel din P.F.L. (plăci fibrolemnoase) în Valea Chintăului.

Născut la 31 mai 1938, în vecinătatea ghereței paznicului comunal, am primit pseudonimul „Valer de la Strajă”.

Profesia, după nomenclatorul Bunicii: „oarece mincinos la ziare”.

Am cultivat genurile pamfletare, în gazetele: „Pentru pace” – București, „Făclia” și „Scutul patriei” – Cluj-Napoca, „Năzuința” – Zalău și la coada de la plata cheltuielilor la bloc.

Colaborator la volumele: „Perpetuum cosmic”, București, 1976; „Umorul reformei, reforma umorului”, Cluj-Napoca, 2001; „Destăinuirile fașanului Rudolf”, Cluj-Napoca, 2005, dar mai ales la radio „Șanț”.

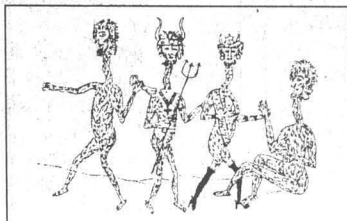
Am publicat: „Promovarea bouului”, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2000 (fabule din epoca post-industrială, care a mutat șeptelul la oraș), și cartea de față, „Miorel n-a prins viza Schengen”, scurtă istorie a unui marș pe magistrala luminoasă a sclavagismului.

Legat sufletește de Sălaj, de ținut și de oamenii lui, ziaristul și prozatorul Valer Hossu intenționează să ne facă bucuria lansării acestui volum și la Zalău. În așteptarea evenimentului, redăm câteva fragmente din carte.

DITIRAMBUL DESTĂINUIRII

Mic eram între mioriți, sărac și slugă la ferma lui Scorilă – studiam psihologia cătărilor din turmă.

Dar mâinile mele făcut-au flutiere și țambale, degetele mele întocmit-au laudații nemuritoare și poeme omagiale.

Faraon trimis-a un agent de la „Cadre2, să mă ia de la cătări și să mă ungă cu untdelemnul ungerii lui, șef al cenaclurilor osanalelor. Confrății mei majoritari harnici erau și deștepti, și școala de psalmi o aveau. Dar nu binevoit-a harul cu dânsii. Avutu-i-am, însă, concurenți. Și găsiu-s-a un gurist, cu limba ca trestia, și pusu-s-a la îngurgat versuri aspirând la grade, recompense și funcții. Confiscându-mi țambalele, trimisu-m-a iar la turmă.

Și cum era să suport el concurența și să nu mă strice cu faraon, de vreme ce urlat-am mai artistic ditirambul, și-o fac și acum pe drumul Europei, dar de amorul artei și al lui Michidufă, în șapte limbi și ...drăcește.

(...) 3. Bărbaților și femeilor care suferă de diverse scurgeri, mai ales de informații, le-a dedicat un catren plin de învățăminte:

Cine limbă lungă are,

Eu atâta sugerez:

Șapte ani să sapa tare

La canalul de Suez! (...)

(Din capít. „Potolul – filosofia burții populare”, fragmentul „Cărmaciul începe să umple vidul”, p. 120).

Cu numeroase trimiteri culturale – din diferite domenii – cu surprinzătoare incursiuni în spiritul uman și ancorări în realitate, cartea lui Valer Hossu te fură la lectură, umorul oprindu-se mai totdeauna în tășul junghiurilor intelectuale...

Pagină realizată de Ileana PETREAN-PAUȘAN

Particularități și tendințe în învățământul superior la începutul sec. XXI

Piața pe care funcționează astăzi instituțiile de învățământ superior se confruntă cu câteva tendințe majore, care pot reprezenta amenințări sau oportunități, în funcție de modul în care aceste instituții aleg să le abordeze. Forma de abordare aleasă și de către Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" este aceea de a se adapta rapid la cerințele pieței muncii, de a exploata caracterul de nouitate al schimbărilor.

Această abordare reprezintă o adaptare proactivă, antreprenorială, prin care se caută transformarea amenințărilor în oportunități.

Principalele **tendențe** la care mă voi referi succint sunt:

- Masificarea învățământului superior
- Diversificarea populației de studenți, urmare a creșterii diversității demografice și socio-economice
- Cererea pentru o educație permanentă a adulților
- Dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor informaționale
- Globalizarea învățământului superior

1. Masificarea învățământului superior

Evoluția învățământului superior, în mod tradițional elitist, spre un învățământ superior de masă ce oferă avantajul accesului publicului larg la educația superioară, reprezintă o reflectare a noilor dezvoltări tehnologice, a valorilor democratice, a cerințelor noii societăți bazate pe cunoaștere.

Gestionarea unei populații tot mai largi de studenți împune în spațiul universitar, modelul de organizare existent în sectorul privat, bazat pe rigurozitate și eficiență.

Nu întâmplător, în comunitatea euro-atlantică a învățământului preuniversitar și universitar, învățământul privat acreditat, de utilitate publică, are statutul celui mai exigent și productiv învățământ, poziție dobândită în zeci de ani, printr-un sistem organizatoric și procesual riguros, prin standarde superioare ale procesului educațional.

Printre multe argumente ale introducerii practicilor manageriale ale organizațiilor private în instituțiile de învățământ superior, sunt:

- Adoptarea sistemului de management al calității
- Noi strategii de atragere a resurselor financiare, prin antreprenoriat universitar
- Un nou discurs, care accentuează noțiuni precum "clientii", "serviciile" sau "sisteme de furnizare a educației"
- Corporatizarea crescândă a departamentelor și centrelor de cercetare din universitate, încluzând apropierea relațiilor cu instituții publice și agenți economici privați.

2. Diversificarea populației de studenți

Cererea de educație superioară vine în ultimii ani din partea unei populații foarte diverse sub aspect demografic, social, cultural, economic. Atât în SUA cât și în UE se poate constata o eterogenitate tot mai mare în ce privește vârsta, status-ul socio-economic, etnicitatea, capacitățile fizice și de învățare ale studenților. Așadar, studentul clasic, în vârstă de 18-20 ani, care urmează o facultate și locuiește în campus, tinde să devină minoritar. De asemenea, statutul socio-economic al studenților variază de la cei ale căror familii își permit să le finanțeze complet educația, până la cei cu venituri foarte mici, care necesită asistență financiară sau sunt nevoiți să-și asigure resursele financiare, muncind în paralel cu studiile universitare. O asemenea eterogenitate a populației de studenți, lansează o serie de provocări instituțiilor de învățământ superior, care trebuie să manifeste deschidere pentru diversitate, să adopte noi și diverse pedagogii și asumții legate de stilul de învățare și timpul disponibil pentru studiu.

3. Creșterea cererii pentru educația permanentă a adulților

Creșterea cererii pentru educația permanentă a adulților devine o problemă specială în acest context. Aceștia trebuie să învețe continuu pentru a-și putea păstra locurile de muncă, pentru a-și găsi unele noi sau pentru a evolua în carieră, în condițiile unui ritm foarte alert al schimbărilor în economie, în statutul femeii, în mediul de muncă și mai ales în domeniul tehnologic. Piața educației superioare nu mai poate fi definită doar ca o pregătire pentru viață sau pentru o carieră și nici ca fiind centrată pe o populație de studenți tineri, așa cum s-a întâmplat în secolul XX.

Dezvoltarea unei piețe a educației superioare pentru adulți oferă o serie de oportunități pentru toate instituțiile de învățământ superior și, mai ales, stimulează apariția unor noi competitori pe această piață. Dezvoltarea pieței pentru educația adulților se asociază cu evoluția noilor tehnologii comunicaționale, care asigură o accesibilitate largă și costuri reduse.

4. Influența noilor tehnologii comunicaționale

Aceste tehnologii au un impact puternic asupra structurilor și practicilor din învățământul superior. Noile tehnologii au principalul merit de a elimina monopolul campusurilor asupra educației superioare cât și barierele tradiționale de ordin spațial și social cum ar fi vârsta. Așadar, noile tehnologii comunicaționale oferă oportunități fără precedent, precum

crearea pe piața educației a unei breșe pe care universitățile vor putea ocupa în condițiile în care dezvoltă o reacție antreprenorială în fața acestor provocări.

5. Globalizarea învățământului superior

Globalizarea reprezintă fenomenul ce reflectă răspândirea la nivel global a diverselor servicii și activități economice, dar și a unor elemente sociale și culturale, prin intermediul companiilor multi și trans-naționale și a internetului.

Printre efectele globalizării semnalăm un set de schimbări diverse ca natură, la nivel instituțional. În învățământul superior aceste transformări se referă la modificări în regimul de finanțare al universităților, la schimbări organizaționale și culturale, la noi forme de furnizare a educației prin internet sau prin atragerea unor grupuri de studenți străini, la folosirea unui discurs bazat pe resurse culturale și lingvistice diferite.

De asemenea, când vorbim despre globalizare în domeniul învățământului superior, ne referim și la existența unei piețe mondiale a educației superioare, care crează o competiție globală pentru atragerea studenților, dispărând orice formă de protecție a acestor instituții în fața noii competiții.

Toate transformările din ultima perioadă în mediul în care funcționează universitățile, descrise, lansează provocări dramatice acestor instituții. Diverse studii asupra modului în care universitățile reacționează în fața acestor provocări au scos în evidență mai multe concepte cheie legate direct de schimbările operate de aceste instituții, dintre care, prevalența este conceptul universității antreprenoriale.

Universitate antreprenorială este instituția de învățământ superior care desfășoară o activitate independentă, pe propriul risc, este angajată în dezvoltarea economică și socială a regiunii înconjurătoare, este flexibilă, utilizează creativ resursele existente, își redistribuie personalul pentru a se adapta la solicitările mediului, funcționând în parametrii stricți ai costurilor și veniturilor.

Paradigma universității antreprenoriale pornește de la premisa că presiunile exercitate de mediul hipercompetitiv în care funcționează universitățile astăzi, pretind o reevaluare a acestor instituții din perspectiva noilor provocări. Astăzi, pentru ca o universitate să aibă succes, trebuie să fie antreprenorială, să fie agresiv-competitivă.

În contextul competiției actuale, credem că nu este hazardat să afirmăm, parafrazând o predicție binecunoscută, că, în sec. XXI, universitățile vor fi antreprenoriale sau nu vor fi deloc.

Cornel SOMESAN

„Diaspora” sălăjeană – Daniel Mureșan, Baia Mare

- Daniel Mureșan, „O sută de reflecții ilustrate”. Editura Gutinul, Baia Mare, 1995
- Daniel Mureșan, „Cunoaștere și creație artistică cu referiri speciale la artele plastice”. Editura Cybela, Baia Mare, 2000
- Daniel Mureșan, „Incursiune în filosofia vieții”. Editura Universității de Nord Baia Mare, 2002

Născut la 24 mai 1942 în Creaca, județul Sălaj. Doctor în filosofie din 1984. Profesor la Agnita, Buciumi (Sălaj) și Baia Mare.

* „Artisul nostru filosof este prin excelență un moralist, iar aforismele sale

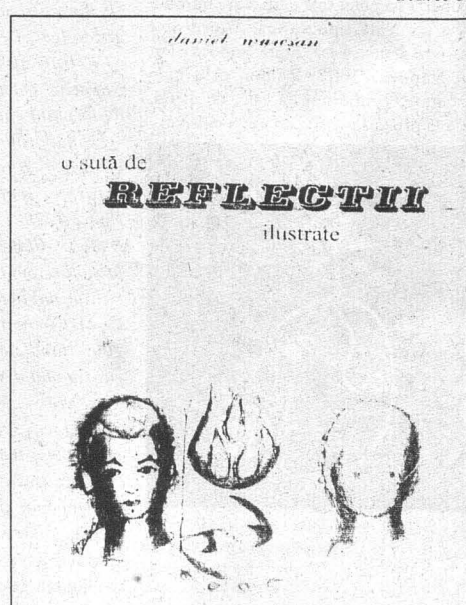
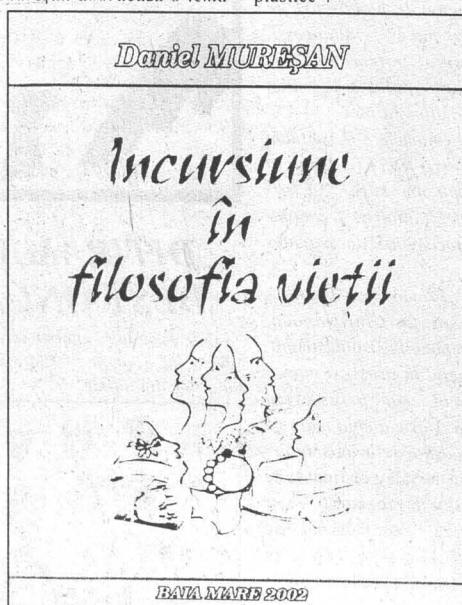
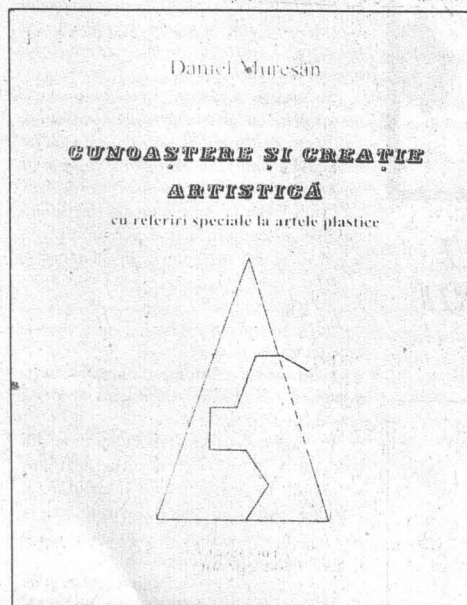
– reflecții scurte, sacadate, declanșate întotdeauna de câte un fapt al vieții publice, de experiența traiului cotidian din anii din urmă – sunt prin excelență purtătoare ale unor sentințe morale!... Din lectura și contemplarea prezentei cărți rezultă «doar» imboldul la reflecție autonomă, la sensibilitate față de valori, la toleranță și înțelegere față de valorile altora, la omenie. Și nu e puțin lucru”, scrie, printre altele, prof. univ. dr. Andrei Roth, în Cuvântul înainte la „Incursiune în filosofia vieții”.

* „Daniel Mureșan abordează o temă

de mare dificultate: cunoașterea și ce nu cunoaștem. De când semiotica – știința mai nouă – a eradicat semnul și semnificația, structura și legile ei fluide – s-a văzut cu uimire interdisciplinaritatea științelor umane. Dialectica lor eminentă, transcendența limitelor și, la urma urmei, s-a căutat ce face omul. Aceasta este și căutarea autorului: într-un spațiu largit al cunoașterii, ce lumi, ce curaj, ce primejdii și bucurii aduce arta”, notează Vasile Latiș, la vol. „Cunoaștere și creație artistică cu referiri speciale la artele plastice”.

Aceste puține rânduri, ale noii noastre rubrici, vin ca un posibil indemn de a căuta membrii „diasporei” culturale sălăjene. Sau, poate, doar pentru a-și cunoaște, măcar prin câteva „semne” ale trudei lor intelectuale. Așa cum scrie Daniel Mureșan, în una dintre reflecțiile sale ilustrate, „Avem locul în care ne place să zidim, să încercăm noi feluri, argumente de a trăi și a voi, de a ne recrea... Să ne ocrotim locul unde ne-am auzit graiul, unde am învățat să vorbim”...

D. SĂUCĂ

Noua Lege a cultelor la Dezbaterile „Caiete Silvane”

Caiete Silvane, revista de cultură a Sălajului, editată de **Centrul Culturii Tradiționale**, sub egida **Consiliului Județean**, a **Consiliului Local și Primăriei Municipiului Zalău**, a organizat, în data de 27 februarie a.c., a doua ediție din acest an a Dezbaterilor Caiete Silvane, în sala de ședințe a Primăriei Zalău. Întâlnirea a avut loc cu sprijinul **Ligiî Tinerilor Creștini Ortodocși din România (LTCOR)**, filiala Zalău și al **Primăriei Zalău**, cărora le mulțumim și pe această cale pentru sprijin. Tema dezbaterii a vizat noua lege a cultelor, mai precis Legea 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor. Participanți: protopopul ortodox al Zalăului, **pr. Ștefan Lucaiciu**; protopopul greco-catolic al Zalăului, **pr. Valer Părău**; preotul reformat din Zalău, **Püsök Sándor Csaba**; **Gheorghe Chende - Roman**, directorul Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național (DJCCPCN) Sălaj; **Ileana**

Petrean - Păușan, consilier la DJCCPCN Sălaj; **Daniel Hoblea**, redactorul - șef al Editurii Caiete Silvane; membri ai LTCOR, în frunte cu președintele filialei Zalău, **Călin Ciurbe**; reprezentanți ai mass-media locale. Întâlnirea noastră, la care, firește, puteau participa mai mulți (încet, încet tot mai mulți sălăjeni, cu funcții de conducere sau nu, își vor da seama că merită să dezbată anumite teme de interes public - cei interesați pot viziona un rezumat generos al dezbaterii noastre pe Zalautv.ro), a fost un succes, și pentru că, așa cum afirmau preoții prezenți, a fost prima adunare de acest gen din ultimii ani în care reprezentanții clerului și ai instituțiilor laice și-au putut exprima opiniile despre subiecte care îi interesează, în cazul de față Legea 489/2006. Majoritatea celor prezenți au afirmat despre acest act normativ că este un pas înainte, dar că mai pot fi reglementate, nuanțate unele lucruri, cum ar fi sprijinul concret al Statului pentru biserici și pentru preoți (o chestiune încă nerezolvată, de exemplu - salarizarea), problema proprietății și restituirilor bunurilor bisericesti, multe dintre aceste lucruri urmând să fie lămurite, probabil, o dată cu apariția "normelor metodologice" de aplicare a legii, în speță statutele și codurile canonice ale cultelor recunoscute. O poziție aparte a avut pr. Püsök Sándor Csaba, în opinia căruia această lege pentru comunitatea maghiară reformată este "un pas înapoi", pentru folosirea, în demersurile administrative, și a

limbii române și a limbii maghiare, cât și pentru că nu s-a lămurit problema retrocedărilor. Așa cum era de așteptat, cel mai "disputat" subiect a fost cel legat de al. 2 al art. 13 din Lege, în care se spune că "în România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de defăimare și învrăjpire religioasă, precum și ofensa publică adusă simbolurilor religioase". Toți cei prezenți au afirmat că acest articol de lege este necesar și tine de respectul reciproc între oameni și

între culte. Daniel Hoblea a spus însă că acest articol de lege ar merita nuanțat, explicat, pentru că formularea lui este vagă, putând conduce la interpretări abuzive, mai ales în ceea ce privește creația artistică, literară. Următoarea întâlnire în cadrul Dezbaterilor Caiete Silvane va avea loc în ultima săptămână a lunii martie a.c., în colaborare cu DJCCPCN Sălaj, și va viza noile legi ale patrimoniului public material și imaterial.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI CAMERA DEPUTAȚILOR SENATUL LEGE

privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor
Parlamentul României adoptă prezenta lege
(Legea nr. 489/2006)

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor

publice, precum și drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Este interzisă prelucrarea datelor cu caracter personal legate de convingerile religioase sau de apartenența la culte, cu excepția desfășurării lucrărilor de recensământ național aprobat prin lege sau în situația în care persoana vizată și-a dat, în mod expres, consimțământul pentru aceasta.

(6) Este interzisă obligarea persoanelor să își menționeze religia, în orice relație cu autoritățile publice sau cu persoanele juridice de drept privat.

Art. 6. - (1) Gruparea religioasă este forma de asociere fără personalitate juridică a unor persoane fizice care, fără nici o procedură prealabilă și în mod liber, adoptă, împărtășesc și practică o credință religioasă.

(2) Asociația religioasă este persoana juridică de drept privat, constituită în condițiile prezentei legi, formată din persoane fizice care adoptă, împărtășesc și practică aceeași credință religioasă.

(3) O asociație religioasă poate deveni cult în condițiile prezentei legi.

CAPITOLUL II

Culte

Secțiunea I

Relațiile dintre stat și culte

Art. 7. - (1) Statul român recunoaște cultelor rolul spiritual, educațional, social-caritabil, cultural și de parteneriat social, precum și statutul lor de factori ai păcii sociale.

(2) Statul român recunoaște rolul important al Bisericii Ortodoxe Române și al celorlalte biserici și culte recunoscute în istoria națională a României și în viața societății românești.

Art. 8. - (1) Cultele recunoscute sunt persoane juridice de utilitate publică. Ele se organizează și funcționează în baza prevederilor constituționale și ale prezentei legi, în mod autonom, potrivit propriilor statute sau coduri canonice.

(2) De asemenea, sunt persoane juridice și părțile componente ale cultelor, așa cum sunt menționate în statutele sau codurile canonice proprii, dacă îndeplinesc cerințele prevăzute în acestea.

(3) Cultele funcționează cu respectarea prevederilor legale și în conformitate cu propriile statute sau coduri canonice, ale căror prevederi sunt aplicabile propriilor credincioși.

(4) Denumirea unui cult nu poate fi identică cu cea a altui cult recunoscut în România.

Art. 9. - (1) În România nu există religie de stat; statul este neutru față de orice credință religioasă sau ideologie atee.

(2) Cultele sunt egale în fața legii și a autorităților publice. Statul, prin autoritățile sale, nu va promova și nu va favoriza acordarea de privilegii sau crearea de discriminări față de vreun cult.

(3) Autoritățile publice cooperează cu cultele în domeniile de interes comun și sprijină activitatea acestora.

(4) Statul român prin autoritățile publice abilitate, sprijină activitatea spiritual-culturală și socială în străinătate a cultelor recunoscute în România.

(5) Autoritățile publice centrale pot încheia cu cultele recunoscute parteneriate în domeniile de interes comun, cât și acorduri pentru reglementarea unor aspecte specifice tradiției cultelor, care se supun aprobării prin lege.

Art. 10. - (1) Cheltuielile pentru întreținerea cultelor și desfășurarea activităților lor se vor acoperi, în primul rând, din

veniturile proprii ale cultelor, create și administrate în conformitate cu statutele lor.

(2) Cultele pot stabili contribuții din partea credincioșilor lor pentru susținerea activităților pe care le desfășoară.

(3) Statul promovează sprijinul acordat de cetățeni cultelor prin deduceri din impozitul pe venit și încurajează sponsorizările către culte, în condițiile legii.

(4) Statul sprijină, la cerere, prin contribuții, în raport cu numărul credincioșilor cetățeni români și cu nevoile reale de subsistență și activitate: salarizarea personalului clerical și neclerical aparținând cultelor recunoscute. Statul sprijină cu contribuții în cuantum mai mare salarizarea personalului de cult al unităților de cult cu venituri reduse, în condițiile stabilite prin lege.

(5) Nimeni nu poate fi constrâns prin acte administrative sau prin alte metode să contribuie la cheltuielile unui cult religios.

(6) Cultele recunoscute pot beneficia, la cerere, de sprijin material din partea statului, pentru cheltuielile privind funcționarea unităților de cult, pentru reparații și construcții noi, în raport cu numărul credincioșilor, conform ultimului recensământ, și cu nevoile reale.

(7) Statul sprijină activitatea cultelor recunoscute și în calitate de furnizori de servicii sociale.

(8) Autoritățile publice asigură oricărei persoane, la cerere, dreptul de a fi consiliat potrivit propriilor convingeri religioase prin înlesnirea asistenței religioase.

Art. 11. - (1) Sprijinul statului constă și în acordarea de facilități fiscale, în condițiile legii.

Art. 12. - Utilizarea fondurilor bănești primite de la bugetul de stat sau bugetele locale, precum și respectarea destinației bunurilor primite în proprietate sau folosință de la autoritățile publice locale sau centrale se supun controlului statului.

Art. 13. - (1) Raporturile dintre culte, precum și cele dintre asociații și grupuri religioase se desfășoară pe baza înțelegerii și a respectului reciproc.

(2) În România sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de defăimare și învrăjpire religioasă, precum și ofensa publică adusă simbolurilor religioase.

(3) Împiedicarea sau tulburarea libertății de exercitare a unei activități religioase, care se desfășoară potrivit legii, se pedepsește conform dispozițiilor legii penale.

Art. 14. - (1) Fiecare cult trebuie să aibă un organism național de conducere sau de reprezentare.

(2) Unitățile de cult, inclusiv filialele lor fără personalitate juridică, se înființează și se organizează de către culte potrivit propriilor statute, regulamente și coduri canonice.

(3) Înființarea unității de cult trebuie să fie comunicată, spre evidență, Ministerului Culturii și Cultelor.

(4) Unitățile de cult nou înființate ca persoane juridice pot solicita și primi sprijin financiar, în condițiile legii.

Art. 15. - Sigiliile și stampilele folosite de către un cult sau de către o unitate locală de cult trebuie să conțină și denumirea oficială sub care cultul a fost recunoscut, sau inițialele acestuia.

Art. 16. - (1) Cultele recunoscute pot folosi, în desfășurarea activităților lor, orice limbă considerată de cuviință. Evidența financiară contabilă se va ține și în limba română.

(2) În relațiile oficiale cu autoritățile statului, cultele recunoscute folosesc limba română. (...)

„Dosar” realizat de D. SĂUCA

Impresiile unui turist tomnatic

2 septembrie (2006)

Deși ne-am potrivit telefoanele mobile și ceasurile deșteptătoare să sune, m-am trezit mai devreme decât ceilalți, ca și acasă, de obicei. Chiar și în timpul nopții de vreo două, trei ori. Tot ca și acasă. Era ora șase. Trec peste indeletnicirile matinale zilnice, care m-au ținut în baie vreun sfert de oră. Ies în balconul terasă. Aseară îmi lăsasem aici îmbrăcămintea la aer, agățată în suporturile de uscat haine. O dimineață puțin răcoroasă. Cerul senin susține soarele și negurile părelnice peste care plutește luminându-le. Va fi cald, intuiesc. Concertul sunetelor de toate obârșile îi trezește pe-ai casei, mai puțin Davide. La vârsta lui nici eu nu auzeam gălăgia dimineților, mai ales după lecturi nocturne până pe la orele trei sau patru. Dora, ca o veritabilă mămică și gazdă, extrem de ospitalieră, ne-a pregătit, mie și lui Aurel, sandviciuri pentru drum. Ne servește cafea și biscuiți. În sacoașă din plastic, pe lângă sandviciuri, mai lasă câteva mere, un mic termos cu cafea, plus un flacon de doi litri cu apă minerală. Pentru că ea și fiul mai mare fumează, le dăruim cele două cartușe cu Marlboro, cumpărate de la shopul aeroportului din Cluj. Le mulțumesc pentru omenie. Ne spunem la revedere. Discutaserăm cu o seară înainte că vom dormi și peste o săptămână o noapte la ei. Daniele ne duce cu mașina sa la gara centrală. Ajuși aici, găsește cu greu loc de parcare, deși e sâmbătă. Sau tocmai de aceea. Gara e imensă. Mussolini și-a lăsat și aici amprentă prostului gust și a megalomaniei. Cumpărăm bilete (doar 17.40 pentru distanța de 364 km., valabile pentru o călătorie, între 02.09. și 01.11.06), apoi găsim cu oarecare dificultate trenul personal (ordinar), care ne va duce la Pesaro, stațiunea de pe litoralul Adriaticii. Ringraziamo e arrividerci, caro amico! Urcăm într-un vagon clasa a doua. Nu e cu locuri rezervate, dar foarte asemănător cu „Săgeata albastră” de la noi. Nu reușim să ne aranjăm bagajele mari, așa că le păstrăm jos, între noi; iată o deficiență: spațiul de sub plafon pentru bagaje voluminoase. Incolo, curățenie, amabilitate, scaune mai confortabile decât în „săgeată”.

Ora 7.30 fix. Pomim. Sunt nevoit să merg la toaletă. O cabină spațioasă, mirosind plăcut, strălucind de curățenie. Apă rece și caldă la chiuvetă, săpun lichid, prosoape, de hârtie. Civilizație! Am luat-o înaintea altora mai nevoiți decât mine. Cineva bate insistent la ușă, obligându-mă să-mi grăbesc ieșirea. Poate e conductorul. Ies. Răsufu ușurat, și într-un sens și în altul. Adică nu fusese „șeful” cu „biletele la control!” O altă persoană dă buzna în spațiul din care tocmai ieșisem.

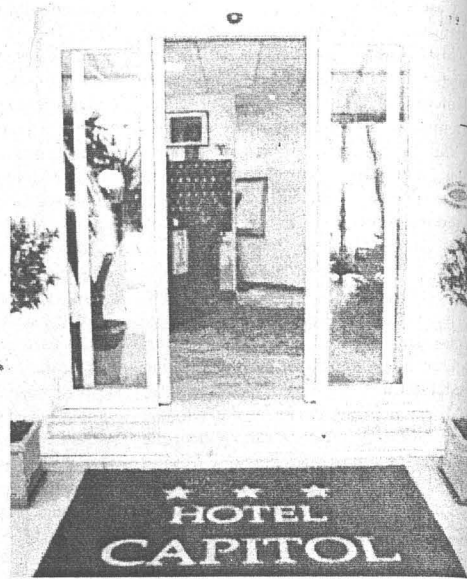
La două, trei rânduri de banchete, în spatele lui Aurel - o ceată de africani maronii se distrează zgomotos, foarte asemănător corturilor și celorlalți de pe la noi. Unuia dintre ei mai ales, cu o voce de femeie certăreată, nu-i tace gura o clipă; pare a fi Ioan Seleși al nostru. Deși deranjează evident pe mai mulți călători, nimeni nu zice nimic, dar nici ei nu se prind. Sau o fac intenționat (?). Eu nu mă mai satur să înregistrez peisajul. Câmpuri lucrate în parcele ample de jur-impjurul unor sedii ale fermelor, unde se ajunge pe drumuri asfaltate sau pavate. E-hei! Chestia asta o vedeam eu și în Cehoslovacia anului 1969! Deja, de unde au fost recoltate păioasele, culese acum în baloturi cilindrice uriașe, se ară în vederea noilor recolte. Nici o parcelă nu e lăsată de izbeliște, părloagă, cum zic regătenii. La Piacenza trenul stă doar un minut. Trecem peste un lung viaduct/ pod care traversează fluviul Pad. Îmi amintește de opera lui Salgny, podul peste Dunăre. Nu l-am mai văzut din vara lui 1989 decât la televizor. Din lipsă de bani, of course, Aurel citește una dintre cărțile achiziționate cu o zi înainte la prețul de un euro: *L'Ultimo*

Imperatore, de Arnold Brackman. Îmi traduce câteva pasaje, interesante. Îi amintesc de filmul cu același titlu. Ajungem la Parma. Îmi răsare în minte romanul lui Stendhal (*Mănăstirea din Parma*). La apropierea de fiecare oraș, dar și la „ieșire”, ne atrag atenția hale moderne ale unor întreprinderi, foarte bine întreținute, în curțile cărora tot ce se găsește sugerează respectul pentru ordine. Nimic nu pare lăsat la voia întâmplării.

Nici n-am băgat de seamă când a încetat gălăgia grupului vesel. Privesc într-acolo. Dorm. Oare visează colorat? Între timp, a trecut controlorul și ne-a reproșat faptul că n-am compostat biletele înainte de a urca în tren. Așa e aici, mi-a explicat Aurel, după ce și-a cerut scuze argumentând că suntem pentru întâia oară în Italia (în ceea ce mă privește, avea dreptate), există compoastore și la ieșirea din gară și la intrarea în tren, care trebuie folosite, ori unele ori celelalte, înainte de începerea călătoriei. Reggio Emilia, Modena, Bologna. Cădem de acord că ni s-a făcut foame. Scoatem pachetele pregătite de meravigliosa Dora. După sandviciuri, câte o prăjiturică, apoi o cafeluță. Înainte de a opri un minut la Imola, Aurel îmi arată în stânga, la vreo câțiva kilometri de localitate, celebrul Circuit. Ei, da! Îl văzusem din avion pe cel de la Monza. Măcar cu atât să ne alegem, și cu transmisiunile televizate. De parcă, dacă așa avea posibilități financiare, așa asista frecvent la curse de formula unu! Haida-de! Mai degrabă - la evenimente culturale de renume internațional. Ce vorbești, dom'le? Nu am bani nici pentru cele naționale. Ca să particip la un concert, sau un spectacol de teatru la Cluj, m-ar costa biletul de cel puțin patru ori mai mult decât pe un clujean. Asta ar însemna să am pensia sau salariul de patru ori mai mare! O-ho! Ar trebui să renunț

sutele de suspecți îmbogățiți la privilegiul jeepurilor meru noi, sau la una măcar dintre vilaoie! Să revin cu picioarele pe pământ! Deodată zărim întinderea Adriaticii. E senin, cald și promișător. Pe dealuri, din loc în loc - livezile cu măslini. Aproape fără să ne dăm seama, trecem de Rimini, oraș celebru pentru familia Malatesta (bolnav la cap, în traducere tendențios-ludică), personaje pomenite în extraordinara trilogie *Divina Commedia*, a lui Dante (Francesca și Paolo), de unde se pare că le-a preluat D'Annunzio, apoi compozitorii Liszt și Ceaikovski. Ne privim ceasurile, pe care le dădusem cu o oră înainte încă din avion. Douăsprezece fără câteva secunde. Trenul intră pe teritoriul orașului Pesaro. Dar până să ajungem în gară, se „tărăște” vreo zece minute. Coborâm, trecem prin pasajul subteran, ieșim în piațeta din spatele gării. La câțiva pași mai încolo - un parc dominat de verdeața arborilor și a gardului viu ce-l împresoară. Îi propun lui Aurel să luăm un taxi. Se sperie: E foarte scump! Un taximetrist ne-o confirmă și ne sugerează să luăm un autobuz de oraș care merge spre faleză. Cumpărăm bilete. 1' pentru orice linie timp de o oră. Orașul, privit din mersul autobuzului, îmi pare spectaculos. Ev Mediu și secol al XIX-lea întrerupte pe alocuri de stiluri arhitecturale contemporane. Șoferul ne lasă destul de departe de hotel; nu cunoaște foarte bine zona. Cu chiu, cu vai, plus comentarii, mai întrebăm, și iată-ne în holul hotelului Capitol, pe la unu și un sfert. Agreabila domnișoară de la recepție se îngrijorase că nu mai venim. Asta după ce ne-am declinat identitatea cu pașapoartele și celelalte hârtii. Ne înmânează cheia de la camera 14, etajul întâi, chiar deasupra holului. Urcăm cu liftul. Ne instalăm: despachetăm, ne aranjăm hainele și celelalte lucruri în dulap, pe umerase, pe rafturi, în sertare, noptiere. Balconul-terasă e orientat către stradă, dar mai retras. Copertina terasei pornește de sub balcoanele primului etaj. Folosim pe rând, cum altfel?, baia. Dotări de trei stele: „tron”, duș, bideu, chiuvetă, radiator electric

mic și eficient fixat pe un perete. Odihnă. Pe la orele 15 ieșim să vedem marea. De la recepție primim două hârtiute prin intermediul cărora administratorul sectorului de plajă rezervat hotelului Capitol este anunțat că suntem chirieași acestuia. Găsim cu oarecare dificultate sectorul umbrelor albastre, întrebăm și, finalmente, primim de la respectiva persoană, șezlonguri și umbrelor pe care ni le cară și le instalează un adolescent angajat în acest scop. Nisipul e foarte fin. Și foarte fierbinte. În stânga și în dreapta, pe toată lățimea, plaja este împărțită între diferite hoteluri. Fiecare porțiune se distinge prin formă și/sau culoarea umbrelor și a șezlongurilor. Acestea din urmă sunt de două feluri: confort unu, din cele pe care te poți întinde, dacă vrei, și confort doi, adică simple, pe care poți doar să șezi confortabil, dar cu picioarele în nisip. În copilărie și adolescență aveam și noi, adică părinții mei și cu mine, două asemenea „scaune” de pânză. Ne dezbrăcăm. Rămânem în șlipuri. Aurel merge să încerce apa. Eu rămân să „păzesc” ce? Aud conversații în vreo trei limbi, văd epiderme de la alb, cum e și a mea, la maro închis. Bărbați și femei de vârste diferite. Copii mai puțini, dar își fac simțită prezența. După vreo douăzeci de minute, îl zăresc pe Aurel ieșind. Este dezorientat. Sectorul hotelului nostru, cam 30 de metri, ca și al celorlalte, de altfel, este împărțit în două de o alee pavată, cam de șazecei de centimetri lățime. El mă caută în cealaltă jumătate. Am impresia că m-a zărit la un moment dat, fac disperat semne cu ambele brațe, e la zece metri de mine, însă privește în altă parte. Îmi iau inima în dinți și-l strig atrăgând atenția vecinilor. În sfârșit, mă observă. Îmi spune că apa este excelentă pentru baie. Merg și eu. Intru precaut în mare. („Fraților, picioarele mele n-au mai călcat din vara lui '89 în apa vreunei mări!”) Îmi vine să le strig celorlalți din jurul meu. Apa e plăcută și marea liniștită. Mă apropii de geamandură. Încep să inot, crawl, apoi bras. Obosesc repede. Mai stau puțin și încerc să evaluez lățimea totală a plajei de la port până sub colina cu farul. Circa trei kilometri. Ies din apă și mă întorc la șezlong. Conversez cu prietenul Aurel despre mare, plajă, anturaj, nimicuri. Se făcu orele 17. Ne îmbrăcăm și ne îndreptăm spre hotel. Uluior de multe motocicletete, scutere, motorete! Sunt pline aleile. A, este sâmbătă! Ca și la noi, au venit localnicii și cei dintre dealuri în weekend, la plajă! Urcăm în cameră, ne schimbăm desuiriile cu haine uscate. Eu fac duș. Aurel vrea să rămână cu sarea pe el. Coborâm la cină în restaurant. Simt oboseală. Ospătarul ne ia în primire și ne conduce la masa care va fi a noastră întregul sejur. Pe ea, o plachetă de bronz cu numărul camerei. Trecem la bufetul suedez și ne umplem una din farfurii cu salată de zarzavaturi și legume, plus câteva bucățele de pește, brânză rasă și sos. Apoi ospătarul ne aduce încă vreo trei feluri de preparate și o listă de meniu la alegere pentru a doua zi. Nu lipsesc spaghetele. Aurel întrebă ce reprezintă denumirile de mâncăruri. Ne lămurim. Terminăm cina, facem o scurtă plimbare pe faleză și ne întorcem în cameră. Abia aștept să mă culc! Sunt frânt. Patul e confortabil. Noapte bună. Aurele! (El stă să mai citească) Noapte bună Alina, Luli. Anca și Ștefan! Noapte bună, Ionu! Îți mulțumesc. Doamne, pentru ziua de azi! Noapte bună, prieteni și neprieteni! Doamne ajută!

Viorel TĂUTAN

Caiete Silvane

Dialog la "Transilvania culturală", cu directorul Bibliotecii Județene Sălaj, Florica Pop:

„Zalău merită o clădire specială pentru Biblioteca Județeană”

Radio Transilvania Zalău și revista de cultură a Sălajului, „Caiete Silvane”, vă propun, în ultima vineri a fiecărei luni, de la ora 11, în direct, emisiunea „Transilvania culturală”. Avem intenția să vă oferim dezbateri calme, sintetice, despre „chestiuni arzătoare la ordinea zilei” în domeniul (vast al) culturii, dar și să vă prezentăm oamenii de cultură ai Sălajului. În acest număr al revistei noastre redăm o parte a dialogului purtat, la sfârșitul lunii ianuarie 2007, la „Transilvania culturală”, cu Florica Pop, directorul Bibliotecii Județene „Ionțița Scipione Bădescu” Sălaj.

„Pentru colectivul Bibliotecii Județene vin din nou vremuri grele”

Rep.: Oare nu se putea ca acest eveniment, al mutării Bibliotecii Județene, să nu se întâmple? Atunci când s-au pus bazele Zalăului „modern” nu s-au gândit să existe un sediu al Bibliotecii Județene?

Florica Pop: Bună întrebare, și chiar așteptam să o pui. După cum gândesc eu, cred că trebuia să existe în strategia de dezvoltare a municipiului Zalău, cu prioritate, un sediu pentru Biblioteca Județeană. Lucrăm la Biblioteca Județeană Sălaj din 1990. Ideea există de atunci, și poate exista mai de demult. Din păcate și nu vreau să acuz pe nimeni, s-a tot amânat rezolvarea acestei probleme, și am ajuns în 2006 în situația de a fi, pur și simplu, puși în stradă, nu știu cum să spun. Nu exista un loc în care să mutăm secția împrumut adulți. A venit ca o veste zguduitoare pentru noi, dar am încercat, împreună cu Consiliul Județean, să găsim o soluție. Aș vrea să rog comunitatea sălăjeană și zălauană să înțeleagă că toate măsurile pe care noi le-am luat au fost de a continua activitatea secției împrumut adulți. S-a acceptat chiar un spațiu închiriat, deoarece o bibliotecă nu se poate muta într-o încăpere foarte mică, este nevoie de mult spațiu. Este nevoie de spațiu de socializare, unde publicul să poată avea acces la informație. Secția de împrumut adulți a fost mutată în trei săptămâni doar, și a fost redeschisă publicului, chiar dacă mai sunt și acum unele critici la adresa zonei și a faptului că este situată la etajul trei. Dar, așa cum am spus, să ne bucurăm că secția adulți nu și-a oprit activitatea, cum s-a întâmplat în alte județe. Condițiile sunt bune și acolo. La Casa de Modă, unde ne găsim în prezent. Din păcate, luna ianuarie 2007 a adus o altă veste, la fel de dură ca și cea din 2006: trebuie să mutăm în viitor foarte apropiat sediul central al Bibliotecii Județene, respectiv sala de lectură, sala internet, secția periodică, serviciul bibliografic, serviciul de

prelucrare, catalogare...Sunt mai multe servicii, nu vreau să le amintesc aici pe toate. Doar secția de copii este singura care poate rămâne în clădirea în care se găsește. De aceea, pentru perioada următoare, și nu pot să spun cât va dura această perioadă, pentru colectivul Bibliotecii Județene vin din nou vremuri grele, vremuri în care un colectiv format în majoritate din femei va trebui să mute un număr de 120 – 150.000 de volume de carte, secția împrumut adulți având de mutat anul trecut un fond de 90.000 de volume de carte, plus mobilier și toate dotările necesare.

Rep.: Știm cu toții că pe vremuri au existat campanii de genul „Dați un leu pentru Ateneu!”. Crezi că în cazul vostru va exista o asemenea campanie? Vor exista oameni care să vă sprijine?

Florica Pop: Am încercat, și cred că se știe, chiar la o conferință de presă am anunțat faptul că pornim o campanie de adunare de fonduri pentru rezolvarea situației Bibliotecii Județene. Bineînțeles, nu ne așteptăm la ceva extraordinar, dar am dorit să vedem reacția publicului la această situație. În toate secțiile de relații cu publicul am încercat să punem urne în

să ia legătura cu oameni de afaceri și avem promisiuni că atunci când va exista un proiect pentru noua construcție vom fi sprijiniți. Avem încredere în acest lucru. Și Consiliul Județean ne-a promis nouă, ca

„Bibliotecarul este un nobil cal de povară”

Rep.: Care sunt principalele activități ale Bibliotecii Județene?

Florica Pop: Activitățile unei biblioteci sunt foarte complexe. Ieri am avut o lansare de carte a dl-lui Constantin Mălinaș, de la Oradea, și așa de frumos sponca că bibliotecarul este un nobil cal de povară. Profesia de bibliotecar îmbracă foarte multe aspecte. Trebuie să fie sociolog, psiholog, confidant până la urmă, toate cele pentru serviciile pe care le oferă comunității. La o bibliotecă nu se împrumută doar carte, cum poate mulți cred. La bibliotecă este și un loc de socializare. Biblioteca este locul construcției unor întâlniri pe teme culturale. Este locul în care fiecare, de la cel mai mic copil până la pensionari, vine să caute, vine să se întâlnească, vine să găsească tot ceea ce înseamnă informație. Dacă ar fi să vorbesc despre secții, asta poate nu ar spune totul despre activitatea noastră. Deocamdată, la Biblioteca Județeană Sălaj funcționează secția de împrumut pentru adulți, secția de împrumut pentru copii, sala de lectură carte, sala de lectură periodică, secția internet, serviciul bibliografic, care eliberează și bibliografiile la cerere, serviciul catalogare, completare și prelucrare documente specifice bibliotecii. Aș vrea să spun că pentru toate aceste secții, la dorința celor care utilizează serviciile noastre, în 2006 am deschis program și sâmbăta. Se cerea aceasta și pentru secțiile de împrumut am deschis program și sâmbăta. În permanență ne gândim să deschidem și alte secții. De multă vreme adunăm date, adunăm și acum, pentru ca la Biblioteca Județeană să funcționeze Centrul de Documentare și Informare Europeană, cu toate informațiile necesare. (...) Dorim ca Biblioteca Județeană să devină acea carte de vizită a localității, așa cum este ea văzută și în țară, în multe județe, și în lume. Cei care nu au văzut o bibliotecă județeană așa cum ar trebui ea să arate, i-aș ruga să viziteze, în apropierea noastră, măcar Baia Mare și Clujul, bibliotecile județene din aceste orașe, și poate atunci vor înțelege ceea ce ne dorim și noi. (...)

Rep.: A devenit cartea un lux, cel puțin din punct de vedere al preturilor?

Florica Pop: Poate că a devenit un lux cartea din cauza prețului, dar așa mai spune și altceva, ceea ce am observat noi ca și bibliotecari. A fost o perioadă în care lumea s-a orientat spre altceva, și nu vreau să fac acum nici reclamă, nici să critic nimic, dar oferta culturală a fost „poluată”. Am observat că, în ultima vreme, lumea se reîntoarce la adevăratele valori, că dorește într-adevăr să citească și nu chiar oricine (din acest punct de vedere, noi asigurăm că facem o selecție foarte severă a tuturor documentelor care intră în bibliotecă). Se pare că lumea s-a săturat de anumite tentații care există și se reîntoarce la lectură. Care, spun eu, este singurul mod plăcut și util de a-ți petrece timpul, și așa foarte puțin. (...)

Daniel SĂUCA

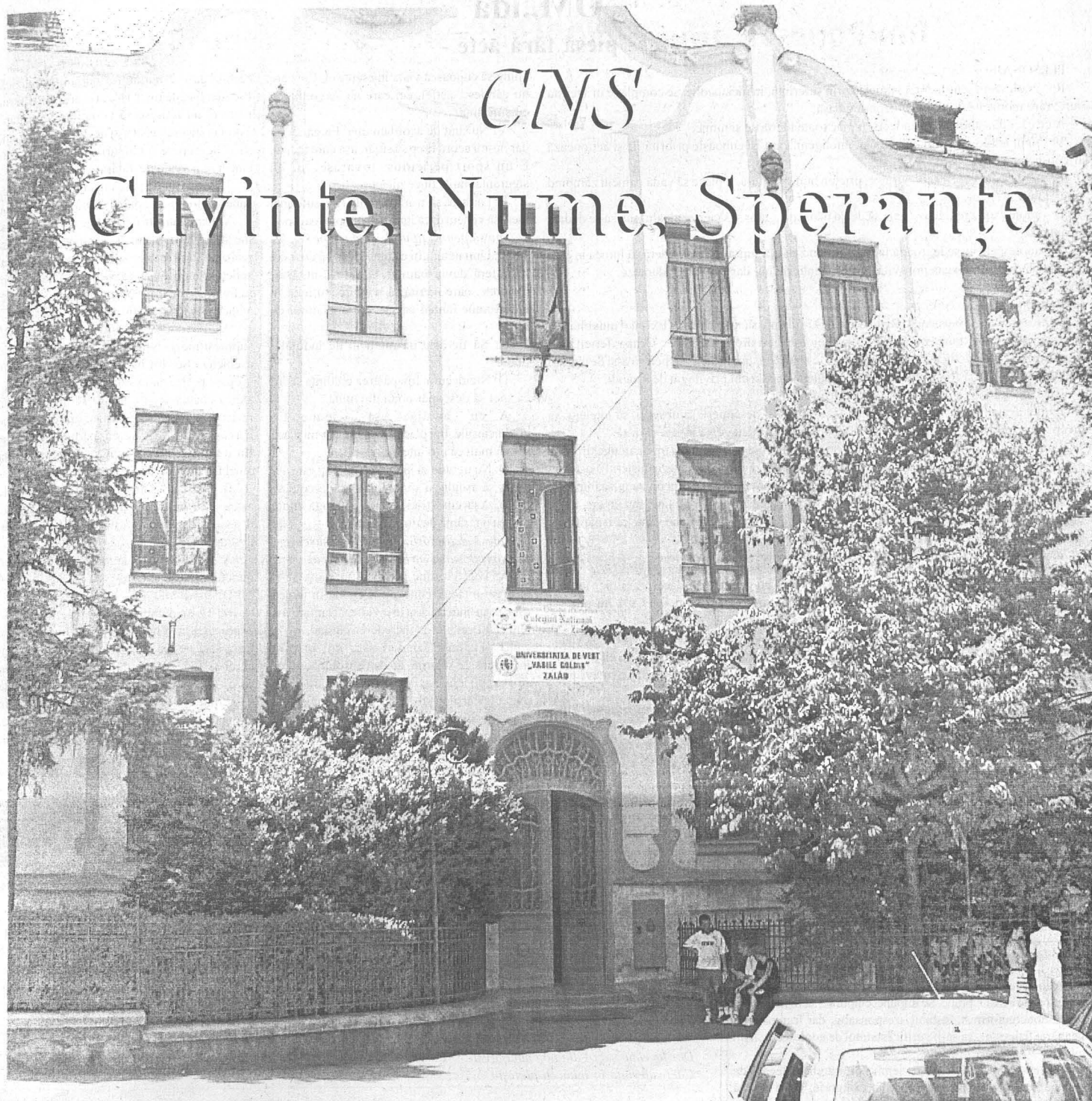

care lumea putea să dețină donația pe care o dorea pentru Biblioteca. La final de an 2006, din toate cutiile acestea suma totală a fost doar de 50 RON, 500.000 de lei vechi. Bani cu care am reușit să cumpărăm doar o casetă video pentru secția împrumut copii. Semnale pozitive au venit în schimb de la diverse firme. Consiliul Județean a încercat

instituție de cultură, că în acest an se fac primii pași, respectiv zona, terenul, poate chiar proiectarea pentru noua construcție a Bibliotecii Județene, singura care poate rezolva problemele noastre. Chiar dacă se vor termina lucrările de consolidare, modernizare a clădirilor în care am funcționat, acestea nu mai corespund unei biblioteci moderne, unei biblioteci care dorește să dezvolte alte servicii și secții atât de solicitate de comunitate. Vreau să spun că, în permanență, realizăm sondaje de opinie și rezultatele sunt clare: oamenii sunt mulțumiți de noi ca bibliotecari, ca profesioniști, sunt mulțumiți de serviciile noastre, știu ce ne-am propus pentru viitor, pentru că, în permanență îi informăm, dar toate nemulțumirile lor sunt legate de condițiile în care Biblioteca Județeană își desfășoară activitatea. La sala de lectură nu este liniște, este situată, cum se știe, în centrul orașului, lângă o stație de autobuz, sala este neîncălzită. Secția periodică este de asemenea foarte înghesuită. Ne simțim de multe ori jenați, ne vine să plecăm capul în fața cititorilor care spun, „Doamne, acestea nu sunt condiții!”. Pentru ei, pentru cei mulți, care vin și doresc informație așteptăm și noi și credem că și Zalău merită o clădire specială pentru Biblioteca Județeană.

CNS

Cuvinte, Nume, Speranțe

Patricia LABOU, Antonia ABRUDAN, Cristina BORDEIANU, Alexandra GRIGORAȘ, Laura MUREȘAN, Diana OLAH, Iulia-Alexandra DRUGAȘ, Oana Andrada GHERMAN, Raluca Cristina CIRȚI, Raluca RUS, Milena Alexandra BLAGA, Melania GALEA, Maria – Patricia BIRTOCEAN, Adela CRIȘAN - prof. Vasile BULGĂREAN, Voichița LUNG, Dora POPOVICI, Maria ȚICALĂ

La început de drum...

Filosoful care singur spunea că s-a revărsat în alții (prin creația sa) și care-l definea pe Eminescu "sumă lirică de voievozi", afirma despre scris: "E foarte greu, când ai responsabilitatea a ceea ce faci, să te pui pe scris, fiindcă scrisul te definitivează, în sensul că te arată fără posibilitate de ieșire" (Petre Țutea).

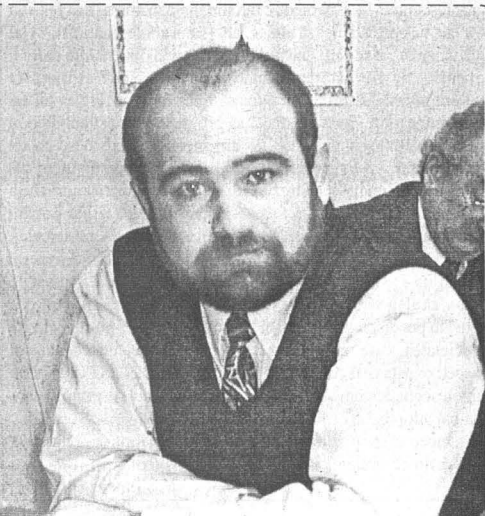
Cu sentimentul respectului față de creatorii de literatură și de artă, în general, îl voi cita și pe matematicianul Dan Barbilian cel care, cu strălucire, a slujit poezia sub numele de Ion Barbu: "Ca și în geometrie, înțeleg prin poezie o anumită simbolică pentru reprezentarea formelor posibile de existență... Pentru mine poezia este o prelungire a geometriei, așa că, rămânând poet, n-am părăsit niciodată domeniul divin al geometriei".

Iată de ce, cu o anume emoție, afirm că vorbele mele de matematician s-ar putea să pară sărace în fața bogăției de idei din cuvintele poetice ale elevilor de la Colegiul Național "Sylvania" care publică în acest număr al "Caietelor Silvane" câteva din realizările lor.

Gândul meu de prețuire se îndreaptă spre ei, elevii de acum, spre cei care, asemeni lor, și-au exersat talentul, fiindu-le predecesori, dar și spre profesorii de limba română care i-au condus cu dăruire și profesionalism spre miracolul cărților.

Optimist fiind, cred că acești tineri mânători ai condeiului vor avea capacitatea de a se dăru, pentru că ei au har.

*Prof. Vasile BULGĂREAN,
Directorul Colegiului Național "Sylvania"*

OM..ida

- piesă fără acte -

PERSONAJE:

R – adolescent sentimental, trăiește prin suferință, în melancolie, se complăce în această stare; rare momente de revoltă neputincioasă;

A cu căciulă – adolescent indecis, îi plac toate lucrurile și nimic;

V – tipul adolescentului oportunistic, inteligent, care își cunoaște prioritățile și acționează în consecință;

E – adolescent vesel, naiv, visător, prieten bun cu natura, îi place să vadă oameni zâmbind și să-și facă prieteni;

D – adolescent credincios, gata să dea o mână de ajutor și să ierte; idealul său să se dedice umanității;

A – adolescent ce se îngroapă în cărți și, când iese la suprafață, consideră că lumea în care trăiește nu este tocmai cea potrivită pentru idealurile lui, dar știe să se adapteze.

Prolog:

...Ziceai că omul e o ceapă. Biată ceapă! Dă-mi voie să te contrazic. Există o îndubitabilă diferență între cele două specimene – caraghioase, ce-i drept – ale tale. Ceapa, fericită, nu simte nevoia să-și decojească învelișurile, să le analizeze unul câte unul pentru a-și descoperi adevărul. Mizerabila ființă umană, însă, dispune de nedoritul privilegiu de a gândi.

Bine, dar gândirea îți oferă o venie de avantaje.

Înutile avantaje, dureroasă venie. Trăiești ca să descoperi, să observi, să înțelegi, să înveți, dar cine Dumnezeu te descoperă, te observă, te înțelege, te învață cum să ...

Cum să ce? Cum să trăiești? Abunzi în originalitate, n-am ce zice. Nu mi-ar ajunge firele de păr din nas să-ți număr câți filosofi și filosofi și filosofi or căutat să potenzeze misterul existenței umane. Blaga is dead, long live Blaga! Dar parca poți să-i oprești? Oamenii au falsa impresie că destinul trăirii lor se reflectă în a înțelege; mai întâi pe alții, apoi pe sine, sau invers. Puțin importă, atâta timp cât îți află adevărul. Ca să ajungă în final, atunci când simte că îl părăsește timpul, să se întrebe dacă nu cumva și-a greșit adevărul. Și, culmea, ...

TAC! Simt cum îmi curge timpul stând să te ascult. Mă duc să trăiesc...

R: (cu un aer trist) Om!
 A cu căciulă: (trezindu-se) Om?
 E: (zâmbind) Om.
 A: Neom.
 E: Cum adică?
 D: Doar spune clar: "Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie."
 V: Cine spune?
 D: Cartea.
 V: Care carte? Care țărână? Care om? Eu trebuie să-mi îndeplinesc țelul, nu să-mi spurc urechile cu astfel de goluri.
 A cu căciulă: Și care-i țelul tău?
 (R îi întoarce spatele disprețuitor)
 D: (impăciuit) Fiecare are un "ceva anume" ce trebuie realizat pentru a-și putea împlini destinul. E necesar să fie numai al lui și să-și dedice viața pentru a-l vedea îndeplinit.

A cu căciulă: Și dacă n-am nici un țel?
 Înseamnă că nu sunt om? Că nu știu să trăiesc?
 V: Înseamnă că nu știi ce vrei de la viață.
 E: Dar viața știe ce vrea de la el?
 R: (de departe) Dar oare știe cineva ceva cu adevărat pe lumea asta?
 E: Brusc, buna mea dispoziție se simte amenințată. Hai mai bine să vorbim în muzică.
 (o piesă definitorie pentru tipul E; acesta își simte muzica, în timp ce ceilalți rămân nemișcați, întinerie, o singură lumină îl urmărește pe E)
 E: Simt cum mă descopăr în Ea.
 A cu căciulă: Ce înseamnă "descopăr"?
 A: Cam ce faci tu în fiecare zi fără să-ți dai seama. Ești de-a dreptul privilegiat.
 A cu căciulă: Mda?... Și ce anume descopăr?
 R: Cum să trăiești, netotule. Naivii ca tine

ajung să cunoască viața în esența ei. Cei care nu gândesc, astfel, cei care nu se confundă cu suferința.

V: Nu sunt de acord cu tine. Eu gândesc, dar nu-mi acord timp să sufăr, așa cum faci tu. E un sport periculos, tovarășe; și, cu siguranță, nu te duce nicăieri.

R: Lasă-mă să-ți arăt o fărâmă din suferința mea, să vedem dacă îți merită timpul mai apoi.

(piesă pentru tipul R; același joc)

D: Unii nefericiți ca tine susțin că doar cei ce suferă devin oameni cu adevărat. Dar, Doamne, oare merită să-ți spurci sufletul în amărăciune numai ca să verifici statutul de om?

A: Să fie asta un moment de îndoială, tinere?

D: Nicidecum. Îmi păstrez credința și din ea sper să descopăr omul din mine.

A cu căciulă: Așa... spune tu, credinciosule. Îmi place aiureala ta, și-mi place și mai mult că n-o înțeleg.

D: Nu trebuie să înțelegi nimic. Îți este de ajuns să ascuți și să te confunzi cu ce ți se oferă. Așa cum ți-ai dedica întreaga ființă pentru o fărâmă de timp în muzică.

(piesă definitorie pentru D; mișcarea, mai precis nemișcarea, este identică)

A: Biet credincios, dacă ai reuși să-ți păstrezi intacte conceptiile trăind în lumea asta, m-ai îndemna să te invidiez. Dar tare mă tem că îți vei pierde încrederea curând.

D: Teamă? Tocmai asta îmi inspiră încredere. În schimb, tu ești absolut convins că-i supraviețuiești vieții, ascunzându-te prin paginile cărților tale. Crezi că te scutește de teamă... și nu cred că asta este calea spre descoperire.

A: În primul rând, tinere, eu nu mă ascund. Dimpotrivă. Sunt gata în orice moment să înfrunt lumea care nu mă știe primii. În al doilea rând, nu țin să descopăr. Tot ce-mi doresc este să mă absolv de existența voastră și să mă regăsesc în muzica mea...

(piesă pentru tipul A, în același întinerie)

V: Nu vă înțeleg. De fapt, nici nu vreau să-mi dau silința să vă înțeleg. Dar mă amuză. Voi aveți personalități cât se poate de diferite,

care-și găsesc numitorul comun în muzică. Păreți a fi niște mici Mozart care, din diferite motive, nu reușesc să compună, rămânând astfel la statutul de artiști de duzină care cântă să-și descopere – chipurile – adevărul. Nu, sincer, e o reală desfățare.

E: Vorbești de parcă tu ai fi imun la orice sunet melodos, de parcă tu n-ai avea muzică.

V: Din contră. În mine curge cea mai sublimă muzică: muzica vieții, a conștiinței că vrei să realizezi ceva mare și că ești gata să-ți dai sufletul pentru a-l atinge scopul. De-abia aștept să fiu destul de matur să trăiesc visul. Până atunci, îmi permit să fiu adolescent, ca voi.

A cu căciulă: Tu, ca mine? Mi supraestimezi. N-aș putea niciodată să fiu asemenea ție. Eu nu am pasiunea ta, n-am scop, și, pe deasupra, am atâta muzică în mine, atâtea sunete care-mi plac și nu-mi plac, încă nici măcar nu pot să-mi dau seama care anume mă caracterizează, care-mi aparține numai mie. Eu mă "descopăr", cum ziceți voi, într-un amalgam de sunete. Și, culmea, îmi place!

R: Cred că mizăm prea mult pe explicațiile astea. Noi încercăm să descoperim cum ne descoperim, în loc să trăim, pur și simplu, descoperirea.

A: Un consum prea mare de energii, din punctul meu de vedere.

D: (gânditor) Într-adevăr...

E: Te-ai gândit vreodată de unde vine expresia asta? "Într-adevăr"... Întru adevăr. Cam asta ne leagă pe toți, oricât de diferent ne-ar fi fost plămădită existența. (arătând către ficcare în parte): Tu – în credința ta nestrămutată. Tu – în cărțile tale, tu – în atingerea scopului tău, tu – în nehotărârea ta, tu – în suferința ta, eu – în veselie mea naivă. Toți ne rugăm într-un adevăr.

A: În aceeași muzică...

R: Pe aceleași versuri...

(întinerie: o singură lumină se plimbă de la un personaj la altul, în timp ce ei ascultă, stând în picioare, cu ochii îndreptați spre același punct comun, ultima parte din melodia lui Victor Socaciu, "Nucul", în care Pittiș recită).

Cortina
 Patricia LABOU

Of

Adolescența este un hibrid între frica de maturitate și neputința de a mai fi prunc. Se împune, chipurile, să fii nehotărât, rebel, nonconformist, instabil, ireponsabil, dar frumos – nu neapărat fizicește – ca să-ți verifici statutul de adolescent... Am zis!

Încep să-mi pun serioase semne de întrebare legate de capacitatea mea de a mă include în categorie. Oare nu mă încadrez în vârsta mea? Dacă nu simt cu ardoare nevoia să fiu contra legilor instituite, să mă ridic împotriva oricăror conformisme, să fiu un revoluționar înfocat, oare-i bai? Dacă îmi pun întrebări și mă simt bine că nu pot răspunde, dacă prioritățile mele sunt naive, idealiste, visătoare și nu-mi acord privilegiul de a mă raporta întotdeauna la rațional, ca să explic, înseamnă că sunt limitată în gândire, că nu particip la procesul de dezyoltare mentală proprie, că nu dispun de libertatea adolescentină?... Că imediat mă supăr și fac numai ce vreau eu să fac, nu ce-mi dictează alții. Clar? (sună adolescentin, nu? Hai că încep să-mi revin). Stai puțin, să-mi revin din ce? Din dreptul meu de a nu mă agăța de general valabil?... de a nu fi ce li se pare altora normal să fiu? Am ajuns să mă simt vinovată că nu-mi ajut întru totul umila existență să progreseze conștient. Cine-i de vină pentru vina mea?(iar am început să vorbesc ca un adolescent... ceva nu-i în regulă). Bun; să presupunem că, într-adevăr, nu mă încadrez în vârsta mea, că sunt o anomalie a adolescenței – ca să mă flatez – tocmai pentru că nu prezint toate caracteristicile necesare (a se vedea începutul scrierii mele). Dar ce? Nu sunt eu oare liberă să mă disculp în fața anilor mei și să nu mi-i asum? N-am eu libertatea, ca ființă privilegiată ce mi-s, să aleg vârsta pe care vreau să o experimentez? Ba bine că nu. Nu pot dispune de această libertate, pentru că nu-mi permite societatea, care m-ar considera un inadapdat, un alienat, un ascet; or asta ar fi contrar tuturor dorințelor mele. Doar sunt un adolescent, am nevoie de oameni în jurul meu, de grupuri care să mă adopte, nu? Mda...

Încep să mă plictisesc. Mizând pe aiureli dintr-astea, risc să uit să fiu ce sunt. Ce sunt? "Sunt, pur și simplu".

Patricia LABOU

PRIZONIERĂ ÎN OGLINDA SUFLETULUI TĂU

Sunt prizonieră în petala ochilor tăi.
 Am încercat să evadez prin diferite căi...
 Dar lacrima sacră din nou mă oprește.
 Căci suferința în inima-ți plutește.

Deșertul durerii îți învalăuie credința.
 Destinul ți-a hărăzit deja sentința.
 De ce-mi tai aripile, când visez să zbor?
 Căci nu mai pot, mă ofilesc de dor.

Vreau să fug din acest infern albastru al tăcerii
 Să simt gustul dulce-al mângâierii.
 Timpul tainic se prelinge,
 Dar poarta petalei nu se mai frânge...

PAȘI SPRE ETERNITATE

E trist...
 Când vrei să mori
 Și ți se refuză,
 Când vrei să sperii,
 Iar speranța se amuză.

E greu...
 Să urmezi jocul tăcerii,
 Un simbol tainic al durerii.
 Să te hrănești cu vise,
 Când calculele sunt deja precise.

E jalnic...
 Să te simți prizonier în propriul tău suflet.
 Să te rogi să poți schița un zâmbet.
 Să fii o marionetă a minții tale.

Ce te învalăuie în ale timpului petale.

Și totuși e frumos...
 Să știi că ai o viață,
 Un fir fragil de ață.
 Un strop de fericire,
 O lacrimă-n privire...

CICATRICI ASCUND MISTERE...

Îmi strecoar pașii prin nisipul vieții.
 Doar o secundă cedată imprudenței și cioburi îmi străpung pielea fină.
 Risipind mărgelile roșii, surde hoate de lumină,
 Alungate rând pe rând, de zâmbetul inocent al tinereții.

Cicatrici ascund mistere...

Un vânt malițios răscolește nisipul
 Și o pulbere rebelă îmi atinge irisul timid.
 Se naște o lacrimă și-un gând rigid,
 Îngheată sunetul și-ncetinesc ritmul.

Cicatrici ascund mistere...

Mi-e din ce în ce mai teamă să pășesc,
 Să ating nisipul ars de soare.
 Să strivesc cu pasul meu îndrăzneț vreo amintire plină
 de pudoare.
 Mi-e teamă chiar și să gândesc
 Pentru că...

Cicatrici ascund mistere...

Antonia ABRUDAN

Așteptare

Maria, o fată de 16 ani, în clasa a XI-a la Liceul "Octavian Goga" din Bacău, mergea spre casă după o altă zi obositoare de școală. Era o zi însoțită de primăvară târzie. Maria era o fată cu slăbuț, cu ochii mari și negri, cu părul foarte lung drept și negru, iar pielea ei era albă ca spuma laptelui. Era îmbrăcată în negru, ca întotdeauna, de altfel. Maria avea un mers încet, târâgânat, liniștit, poate prea liniștit. Nu zâmbea deloc! Nici nu avea de ce să o facă! Vedeau persoanele ce treceau pe lângă ea, totuși străda să se părea pustie. Nu-i plăcea sa meargă pe jos. Nu-i plăcea faptul că vedea în ochii oamenilor asta după ce uto în ochii lor-preca multă năvitate, prea multă veselie. Nu-i plăcea că societatea condamnă orice ființă diferită, cu păreri proprii, care nu se încadra în tiparele obișnuite. Nu-i plăcea că părerile ei nu erau acceptate deoarece erau doar diferite de a celorlalți. Ura societatea și pe toți cei care făceau parte din ea. În privirea ei se putea citi dezgust și dezamăgire. Cu fiecare pas pe care îl făcea se simțea tot mai departe de lumea aceea din oraș, și cu fiecare privire pe care o arunca vreunui trecător, îi părea tot mai bine.

Chiar dacă era conștientă că avea să rămână singură și izolată nu-i părea rău. Îi părea, chiar, foarte bine că reușise să se desprindă de lumea aceea hamă, care a făcut-o sa suferă atât de mult!

Așa gândea în timp ce mergea spre casă. Voia să ajungă cât mai repede acasă. Voia să scape de toate privirile celor din jur, să se închidă în camera ei-singurul loc unde se simțea în siguranță, protejată de tot răul de afară-să ascute muzică și să deseneze, fără să-i pese de cei din jur, cum făcea de obicei.

"În sfârșit acasă!", spuse Maria și deschise ușa apartamentului, în care locuia de 6 ani doar cu mama ei. Intră și trânti ușa făcând astfel mult zgomot. Se aștepta, pareă, ca de undeva să iasă cineva și să o certe pentru ceea ce tocmai făcuse... însă nu a venit nimeni. "Nu e nimeni acasă! Nici nu știu ce mai aștept! Niciodată nu e cineva acasă!"

Fata își lăsa ghiozdanul pe scaunul din holul scut, se descălță și merse la baie. Se uto în oglindă și, pareă, nu îi venea să creadă: "Mai există! Nu e nici un vis! Ce simplu ar fi să nu mai fiu... Gata, Maria, ai uitat că ultima dată când ai spus asta ai primit o palmă zdravănă de la mama!?" Dar acum mama nu era acasă. Maria se spăla pe față cu apă rece, și merse spre bucătărie. Se opri în hol și își scoase pachetul de țigări din ghiozdan. "Nu e nici ora două... Am timp destul!" Apoi merse în bucătărie și își aprinse o țigară. O fumă lung, ea și cum aceea ar fi fost ultima țigară din viața ei! Apoi se îndreptă spre camera ei. În mers, își luă ghiozdanul din hol. În sfârșit, ajunsese în camera ei! Locul unde se simțea cel mai bine! Era o cameră obișnuită. O cameră mică, cu multă mobilă, poate prea multă pentru spațiul pe care îl avea la dispoziție. Pe

peretele din stânga, al camerei avea un tablou imens pictat chiar de ea, iar sub el era patul. Pe peretele opus erau mai multe corpuri de mobilier: un dulap mare, o vitrină și o bibliotecă. Fereastră se afla exact pe peretele opus ușii, iar sub fereastră era biroul. Lângă birou era combina, amplificatorul și multe CD-uri. Avea și două boxe mari care erau puse pe dulap și pe bibliotecă. Avea foarte multe CD-uri cu muzică. Și asculta doar muzică rock deoarece simțea că aceasta îi exprimă cel mai bine sentimentele, trăirile, iar atunci când asculta sunetul unei chitari electrice simțea cum se calmează. De asemenea avea și foarte multe cărți în cameră. "Iată si Universul meu... este alcătuit din cărți, desene și muzică... lucruri atât de simple și totuși îmi este atât de ușor să mă pierd în ele!" Pereții camerei erau vopșiți în albastru, iar mobila avea culoarea neagră.

Cum intrase în cameră, Maria, merse direct la combină și dădu drumul la muzică. Din spatele dulapului scoase un bloc de desen; luase din penar un creion și începuse să deseneze în timp ce asculta muzică. Asta era activitatea ei preferată, însă trebuia să o facă pe ascuns. Deoarece mama îi interzise să mai pună mâna pe blocul de desen după ce văzuse un desen ce înfățișa un inger mort. "Nu-mi pasă!", gândi ea. Singurul mod de a mă oprii să desenez este să-mi taie mâinile! Până le voi mai avea voi continua sa desenez! Nu-mi lipsește decât să-mi interzică, mama, și muzică!"

Maria nu avea prieteni. Doar de câteva zile a început sa vorbească cu două colege de clasă. Nu a avut niciodată prieteni, deoarece întotdeauna a fost diferită de ceilalți și a avut păreri diferite de ale lor, iar aceștia au respins-o mereu. Asculta muzica rock, desena ingeri, cranii,

schelete, era mereu tristă și dezamăgită. Ea nu ar fi vrut să fie așa, dar au obligat-o să fie! Au obligat-o toți care se uitau la ea ca la un monstru! Acum, însă, începuse să se înțeleagă cu două colege de clasă. Însă, aici, nu a scăpat de comentariile răutăcioase ale celor din jur și nu a scăpat nici de prostie! Maria era o fată foarte inteligentă și ar fi putut să se integreze în orice grup, dacă ar fi fost lăsată vreodată! După experiențele trecute, Maria avea convingerea că lumea nu face doi lei, așa că nici nu s-a sinchisit să se integreze în ea!

Se aude cheia în broască. Maria ascunde repede blocul de desen în spatele dulapului și dă muzica mai încet. Își deschide ghiozdanul, fără chef, si începe să-și scrie temele. După vreo jumătate de oră, intră mama în cameră, foarte nervoasă. Merge direct la combină și o scoate din priză. Apoi se întoarce către Maria și-i spune:

- Cât timp nu ești în vacanță nu mai ai voie să ascuți muzică! M-am săturat! În fiecare zi când vin acasă aud zgomotul ăsta, căruia tu îi spui muzică!

- Mamă...da...dar...Maria șovăi un pic, apoi adunându-și puterile spuse: Mamă știi ce? Mi-ai luat desenul care era ca și trupul meu, mi-a mai rămas numai sufletul, adică muzica. Vrei să-mi iei și muzica? Ce Dumnezeu ti-am făcut? Note proaste nu am, n-am făcut nici o porcărie, n-am ieșit nicăieri. Ce am făcut ca să mă pedepsești în halul ăsta?

- Nu trebuie să îți dau eu ție explicații! Eu sunt mama ta și tu trebuie să ascuți ceea ce spun eu, ai înțeles?

Maria înțelese că nu are rost să se împotrivescă și răspunse sec: Da, mamă! După ce mama ieși din cameră Maria stătea năucă,

încercând să ghicească ce motive ar fi avut mama ea să se poarte așa. "Poate ea a descoperit că fumez... Nu... Dacă ar fi descoperit că fumez nu ar fi reacționat așa. Poate că s-a întâlnit cu diriga... dar ea nu avea ce să-i spună de rău. Nu pot să-mi imaginez ce s-a întâmplat! Abia aștept să treacă o dată și ziua asta!"

Se înserase. Maria își pusese pijamata și se cuibări în patul ei. Nu putea dormi. Se gândea... "M-am săturat ea în fiecare zi să am parte numai de porcării de astea! M-am săturat ea în fiecare zi să aștept să vină ziua următoare cu ceva mai bun, poate! M-am săturat să aștept ceva mai bun de la viață, deoarece niciodată nu voi avea ceva mai bun! M-am săturat să mă tot satur! Am obosit să mă plâng, am obosit să caut ceva, deoarece nici măcar nu știu ce caut! Eu am fost învățată numai eu o viață de asta! Altfel nu știu să trăiesc! Ce bine ar fi dacă toți am fi fost la fel... dacă toți am gândi la fel... dacă toți am acționa în același mod... nu am mai suferi... nu ne-am mai jigni... nu ne-am mai rani unii pe alții... Ar fi prea simplu, ar fi prea ușor! Totuși ar fi bine să mă cule! Văd eu cum mă descure!"

Dimineața, Maria, se sculă, merse în bucătărie unde se întâlni cu mama.

- Maria, îmi pare rău că am făcut ieri criza aceea, dar am avut o zi foarte grea, ieri, și...

- Și te-ai descărcat pe mine! Sigur! Cel mai ușor este să te descarci pe Maria! Că Maria nu are suflet, ea nu simte nimic, eu suport orice! Ei bine, nu! Maria simte, să știi și tu și toți ceilalți! Maria este făcută ca și tine din carne și din osă! Ce bine ar fi fost dacă ai fi făcută din lemn sau din piatră, dar nu sunt!

După ce zise acestea, Maria ieși din bucătărie lăsând-o pe mama cu gura căscată. Se îmbracă în grabă și merse rapid spre școală.

Azi a avut o zi mai specială. Azi a vorbit, pentru prima dată, deschis cu cele două colege ale ei, de care se apropiase. Le-a spus ce fel de muzică ascultă și chiar le-a făcut și un desen, iar acestea nu au fugit de ea și nici nu au batjocorit-o, cum au făcut ceilalți. Chiar au spus că o admiră. Se simțea și Maria ca orice om normal, în sfârșit! Aceste două persoane erau primele din viața ei care o plăceau, sau cel puțin o acceptau așa cum era ea. I se părea că aceasta era cea mai bună zi din viața ei! Era ziua perfectă! Așa gândea în timp ce mergea spre casă de la școală, absentă ca întotdeauna. Trebuia să traverseze strada ca să ajungă la blocul unde locuia. A ieșit de pe trotuar dar nu a văzut mașina care venea cu viteză din partea dreaptă... Acasă o aștepta blocul de desen, din spatele dulapului, o așteptau CD-urile. Dar așteptau degeaba... Maria se depărtase de tot de lumea asta, la fel ca fumul de țigară... Nu-i părea rău... nu-i părea rău de loc... Acum tot ce avea de făcut era să aștepte... așadar aștepta... aștepta...

Cristina BORDEIANU

Grafică de Adela CRIȘAN

Frica

Sunt omul care merge singur pe un drum întunecat. Sunt omul care grăbește pasul când se înserează. Care aude vocile nopții, care simte răsuflarea apusului. Sunt acela în care frica crește tot mai mult când se lasă seara, care fuge în căutarea luminii, dar nu o găsește niciodată. Sunt omul care închide ochii când este întuneric, pipăind disperat întrerupătorul. Măna îmi alunecă de-a lungul peretelui, unghiurile mi se înfig în varul ce acoperă cărămidile reci... Cu ultimele puteri apăs pe buton și îmi deschid ochii. Sunt omul care privește înspăimântat în fiecare colț al camerei căutând ceva care să îi motiveze frica. Nimic...nici o umbră, nici o adiere, nici măcar o pânză de păianjen. Sunt omul care refuză să stea în noapte. Sunt omul pe care întunericul îl sufocă, îl copleșește. Care tot timpul aude pași în urma lui dar niciodată nu vede nimic, căruia îi este frică de singurătate, frică de viață. Care vrea să fie înconjurat de alți oameni, dar pe care nu îi privește niciodată în ochi și cărora nu le acordă nici o importanță. Care nu vrea să interacționeze cu nimeni fiindcă îi este

frică de durere, de suferință. Care preferă să se izoleze pentru a nu fi nevoit să vorbească, să se exteriorizeze, să fie considerat o fire slabă. Sunt omul căruia îi este frică de oameni.

Sunt omul căruia îi este frică de oglindă, care se teme de chipul ce se reflectă, care se ascunde de fiecare dată când este privit. Și este o frică mai paralizantă decât frica de durere, mai terifiantă decât frica de întuneric. Mai groaznică decât orice. Este singura frică de care nu poți scăpa, oriunde ai fugi, oriunde te-ai ascunde. Este frica de tine însuși. Oricât am grăbi pasul, oricât am căuta întrerupătorul frica de sine rămâne undeva în inima noastră. În zadar aprindem lumina, în zadar privim răsăritul soarelui, frica este tot acolo, invadându-ne încet mintea, întunecându-ne încet sufletul până devenim una cu ea.

Sunt omul care tace, fuge, se ascunde, suferă. Sunt omul fără speranță, fără visuri, fără dorințe. Sunt omul amorf, mort, fără sentimente. Eu... eu sunt omul căruia îi este frică. Dar tu? Tu cine ești?...

Alexandra GRIGORAȘ

Culture today

*It is not remembered nor kept beside
True values have been lost outside
Like domino pieces they start to collide
Slowly we desert culture and say: "We tried"*

*Curiosity disperses as hours strike
Our mind doesn't dream to reach the pike
Where a highly rational world once did exist
Now just ashes covered by unknown mist*

*The young mind is controlled without will
Words within art constantly stare at us until
A book is too hard to be studied and so
We leave it behind, far on the last row*

*Lost in time and space, details sadly beckon
New tools appear and we don't reflect for a second
Do we read because we have to or to reach success?
Is it just a waste of time or even more than a bless?*

*Few are those who appreciate forgotten lines
And notice the beauty that purely shines
But the more they observe, the better they see
This world has changed; writing has lost its glee*

*Abandoned, a part of culture lays its wings in some of us
Who still cannot utter, there is nothing to impress
Applauding, a slight inanity laughs in our face
Thus, welcome to the reality that we lovingly embrace.*

Laura MUREȘAN

Diana Olah – Fragment de dramă

Absolventă a Colegiului Național „Șilvania“- Zalău, promoția 2005, DIANA OLAH este deținătoarea unor prestigioase premii în domeniul creației literare : Marele Premiu oferit de Cenaclul literar „Șilvania“ la edițiile Concursului de creație din 2004 și 2005, Premiul la etapele județene și naționale ale Concursului „Tinere condeie“, Diploma de Excelență pentru rezultate remarcabile în domeniul creației literare, oferită de Ministerul Educației și Cercetării în colaborare cu Uniunea Scriitorilor.

Ca membră a Cenaclului Național „Săgetătorul, patronat

Mi i-au adus strânsi până în dinți în cărpe lăzoase. De-a lungul drumului peticit iluzoriu cu câte-o fașie de frunză verde lângă alta roșie se împiedicau des și cădeau în discusuri... Fiuțe care atunci îmi păreau giganți îi ridicau cu câte-o gheară și îi repeunau pe picioare. Stăteam cu mâinile înfășurate pe piept și așteptam. Parcă m-aș fi așezat, parcă aș fi stat să planez asupra lor... Nu am mișcat, să nu-mi clobocesc din statuie. Asta era, ființele periculoase necesită tratament ca atare. Trecutul meu trebuia îngropat. Urmau zile lungi și grele în care rămâneam numai cu ei, imblânziți... Dumnezeu știa felul „scorpiilor“... I-au împins în camere distincte și au plecat.

Nu îmi amintesc... Ba da, venisem deliberat, nu-mi administraseră același tratament. Am venit să aflu. Nu se poate să fi avut alt motiv atunci. M-am pierdut de tot, oamenii mă cunosc... trăiesc fără să știu ce se cere prin asta. Oricum, eram acolo. Eram cu toții. Cu intr-un spital în care toți cei aduși își știu diagnosticul și înțeleg că e un fel de moarte, inevitabil. L-au însușit dar trăiau cu el înainte, beu câte un pahar de apă din cea mai îndepărtată fântână a orașului cu convingerea că e apa Lethe și uitau că nu mai puteau trăi, că ei îl alerga un termen alimentar de expirare. Bu erau, în răstimpuri, chiar cei mai fericiți trăitori. Spitalul însă...anamneza, criza... Trăiau cât se oglindeau în alți oameni. Ei între ei nu mai reușeau. Fără îndoielă, erau poezi. Puțin știam mai mult decât ei, dar ce se întâmpla acolo era o despicare a unui cord viu, e o biopsie și nicidecum un proces. Bucătăria lor internă era materia de interes. Li s-a creat un mediu artificial, nimic nu lua contur deplin și nimic nu apărea ca definit, totul aștepta o pre-închiptuire a celui care privește și se modela după percepțiile și așteptările lui. Pentru mine exista o poartă neagră, ruginită, emanând un miros amețitor de petrol, pe care era agățată o filozofie lungă, un fel de dicton pentru ceea ce ar avea să se petreacă înăuntrul. Poarta o alcătuită o îmbârligare de țevi, nicidecum menită să blocheze privirea. Cu toate acestea, nu se vedea dincolo decât un fel de ceață ca o amnezie a locului. Aici era locul care nu se cunoaște pe sine, se descoperă doar atunci când îi calci pământul, suportul. Pe poartă:

Ceva se întâmplă. Ne prelingem pe o pantă așa abruptă, că nu ajungem să realizăm de câte pietre ne-am agățat hainele până jos. Și iarăși jos, nu mai e timp să înțelegem cum că e momentul când îndeplinim motivul nașterii noastre: sfârșitul. Pentru punta aceasta există vinovați. Ei vor fi primii din istorie judecați cum se cade, constrânsi să emane antidotul, să ne revenim. Să populăm iar o singură lume, nuncind cot la cot numai pentru ea, de pe picioare încălțate cu același fel de încălțăminte. Să cântăm doar un imn, trăit cu lacrimi umile și sincere. Nu alte laturi ale lumii, nu alte labirinturi în care să ne pierdem forțele programate pentru îndeplinirea felului.

Îi culegem, îi aducem aici pe cei care amenință cel mai mult construcția UNICĂ. O construcție unică...Mi s-a cerut să țin un jurnal, amănunțit, cu ordine, preferabil o reamemorare parțială a zilei. Am întrebat dacă afectele au un loc și au răs(cum se cade la o înmormântare când rudele îngropatului își stau aproape) fără să răspundă...

Din următoarea zi, s-au perindat pe rând. Calcă rulat, își ține mâinile drepte pe lângă corp, mă privește o dată în întregime și se duce la masă, târâște scaunul care zgârie cimentul și se pune pe el, liniștit. Începe prea

repede, ca un răspuns, dar nu l-am întrebat nimic:

- Mă obsedează ceva. Nu aș fi vrut să ajung la astfel de măturisiri. În fond, care e rostul tău în tainica creație dacă te răsfrângi exterior meduzeice? E deplorabil, e pe sub mână, o trădare în piele de momcală... E chiar lamentabil să te răsfrângi pe dinafară, la fel cum e patetic să folosești declamativ pasaje din propriile scrieri. Nu, tu nu ai dreptul acesta. Numai că pe mine mă obsedează scările. Scările multe, înguste, reci, scările în contur perfect, cu forme geometrice, non, bicolore. Am impresia unei table de șah încrețite. Cobor nebun să ajung la capăt, să le întind, să le scutur de tălpi murdare, mai ales de coșmarul nisip. Își freacă umărul de obraz, își chinuie sprâncenele într-o apropiere și tremură o secundă de un fior. Trebuie să îmi aranjez tabla. Pentru el. În jocul "de-a șahul" am chiar decrete de lege. Degeaba, jocul e joc, nu îți permiți să te sustragi, ca în realitate...

Prefer să tac, să nu îl opresc, să nu îl enervez, aștept să mă lămurească.

- Jocul începe, indiscutabil, mereu la fel de consumant, niciodată cu alt final. Întotdeauna am adoptat pașii mărunți sau statul pe loc, oricum ceilalți se comporta răcește. E feblețea mea, runda mea eternă, de care nu mă pot plictisi, opera desăvârșită a însetatului, a flământului, proiectată sferic, cu ochi diavolești... Fiecare luptă o trăiesc cu o bucată de argilă în mână. Fiecare succes îl modeliez diferit, chiar dacă e același. Ca oricărei târătoare terestre, îi dau de toate, în afară de gură și membre. Asta nu, astfel de născuți se răzvrătesc și te trezești jertfindu-le ani pentru decorații post mortem. Și totuși, ustură câteodată ceva ce bănuiesc că seamănă cu inutilitatea creatorului. Adică nu mă recunosc niciunde. Și totul l-am gândit ca pe un sistem de oglinzi! Inspiră greu și-și sprijină tâmpla.

- Bine, nu v-ai găsit o altfel de metodă?

- Nu există. La mine nu există. Eu seriu autentic. Cum poți spune ce simte oia în nări când se clatină primăvara spre ea, când îi zburdă mielul pe la gât, dacă nu ești oia? Unele coordonate sunt obligatorii, altfel... Înțeleg că vă întrebați dacă mi-aș dori să pot descrie ceva ce nu am experimentat... Categorie. Tânjese să scriu despre moarte și să termin cu joaca. Îmi dă un aer de infantilitate, blazant. Și... aș scrie despre moarte, nu aș ascunde nimic, chiar dacă de-a „v-ați aseuselea“ va fi întotdeauna jocul meu literar preferat. S-ar mira duhurile care îmi băntuie argila, dar căroră le interzic să o străpungă, de viziunea mea mortuară despre moarte. Numai că, aș avea cuvânt despre autenticitate, odată prins de urechi urăcioase, nu îl pot recupera cu toate manipulările mele literare. Nu, nu, hotărârea e o scrijelitură definitivă pe discursul unuia care se lasă palpat literar. Așa că...jocurile mele de-a ceea ce am fost și sunt, rămân, în consecință, micile mele pietre scilpitoare cu care îmi păcălesc simțul comorii. Își roade unghia de la arătător, și-o smulge neașteptat. Mestecând-o: Ce n-aș da, totuși, să răbufnesc cu moarte... Da, radical, fără concesiile de genul „durere“, „suferință“. Nici „boală“! Moarte! Să bat între doi poli, expresionist. Prea multe linii curbe, dulci, prea multe șlefuiți și rime feminine. Totul sau nimic! Apoi...așa nesărătă e viața... Am depus cereri împotriva interdicției condimentelor în mâncare. Să nu se mai țipe la mine când vocalizez și intercalez câmpuri vocale aproape de neînțeles. Trebuie. Așa mai recuperez, din natură, de la alte viețuitoare de soiul meu, sau măcar de la propriul ecou, reacții sărate sau piperate la atitudinea mea. Tot așa

de Uniunea Scriitorilor din România, a fost laureată a premiului „Junior, în anul 2005, ca urmare a debutului editorial cu volumul de poezie și proză „RECICLARE DE STELE“, apărut la Editura Pro Transilvania, București, 2004.

DIANA OLAH este acum studentă la Facultatea de Litere a Universității „Babeș Bolyai“ din Cluj-Napoca și revine alături de foștii colegi de liceu, cu un fragment dintr-o nouă creație, dovedind, dacă mai era nevoie, că talentul său este un dar și o promisiune care se cere onorată.

Prof. Voichița LUNG

mai mănânc, din când în când. Într-o perioadă pierdusem greutate lingvistică, dar acum tind spre obezitate. Regula e să eviți autofagia. Poți ingera doar ce vine către tine. Convins: Ecoul e delicios, ca o rețetă comandată special. Altfel nu mai ajungi să scrii viu, despre moarte. Ți se macină areale din encefal, se înghit în legea supraviețuirii. Cert, poți să gândești la fel de bine și cu jumătate de lavă gri, dar eu ce te ajută? Cine știe că gândești? Rămăi o amibă cu pseudo-mișcare, într-un bazin cu gânduri carnivore. Sau...iei rolul creației tale, muțenia, și te-ai ratat întru totul.

Mi-am promis să nu intervin și nu, sigur nu ar trebui să întreb asta, dar plesnesc dacă nu spun ce gândesc. Defect de meserie... E docil, dar eu ce pot eu să îl ajut ACUM?

- Nu simți că îți lipsește ceva? Nuuuu... Interior, ceva ce să-ți anime existența...

- Respinge brutal cu mâna ideea ce vine spre el și strâmbă din buze: Așa ceva nu se admite. Stau deoparte, singur, interacțiunea cu alte sfere mă abate de la drumul meu care, de altfel, e bine cusut. O-ri-gi-na-li-ta-te, înțelegi? Nu mă ating de nimic, sau contactul trebuie să fie abia perceptibil, să nu cumva să împrumut din proprietățile aceluia. Nu beau din același pahar de două ori, așa cum o persoană nu va dialoga decât o dată cu mine.

- Interesant... Dar rămân multe inconveniente, totuși...

Nu e atent, cască, își suflcă mâncările.

- Zicem că...

- Sunt, sunt. Lumea asta... Aerul, vaseos... Verdeța ierbi atât de plictisitoare... Inexplicabil, acest verde, cum inexplicabil acest galben, de

altfel.

Zămbește, flutură o mână, cum ar saluta un trecător:

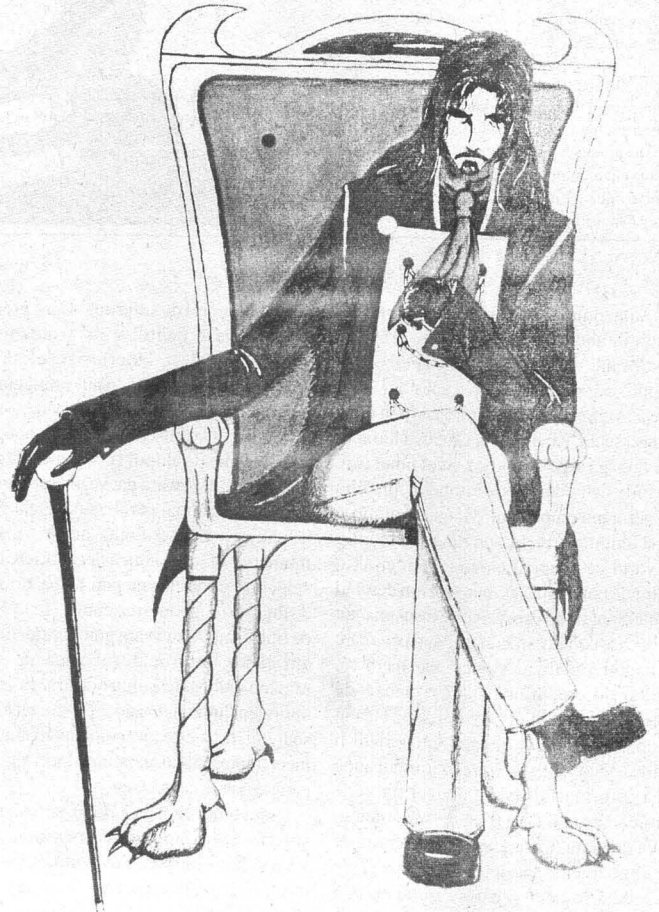
- La Mecca, la Mecca!... Numai albul îl putem explica. Numai lucrul nenou pentru noi când aflăm mediul acesta. Da... noi venim cu el în sânge, infectați de pe vremea când eram orbiți cu el, așa să putem fi împinși spre pământ fără să vedem drumul, să nu ne putem întoarce când seâncem că nu ne place.

E așa liniștit, revemnat, un cioban al miorii. Aproape că empatizez cu el. Aproape.

- Mi-am atrofiat simțurile dispensabile de mult. Nu mai împărtășesc aceleași moduri de a privi prin cristalin. Nici nu mai vreau asta. Și nici nu mă mai interesează. Nici de ce stau pe scaunul acesta rece nu mă mai frământă să aflu. E așa cum trebuie să fie, cu siguranță. Tot așa cum „lucrurile cad pentru că acolo e locul lor natural.“ Dar eu înainte pe cozi de linguri, puse continuator... și alunce în scobituri și mă ridic... și voi ajunge cândva și ACOLO. Simt că nu pot fi „omul de prisos“ chiar dacă mi se turna odată, eu o pălănie, direct în vene, impresia asta. Se întoarce distras: La Mecca, la Mecca...

Acesta e un om. Precis e. Vorbește ca unul. Totuși, e grea existența...

- E bine aici, aveți și lumină... Și lumina e chiar curată, așa, fără lupă la tine. Interesant ne-ați dimensionat. E prima dată când găsesc un astfel de loc, înafară de al meu, propriu. Heptadimensionalitate... Hepta... locul gol, un gol pe care numai noi știm să ni-l umplem. De fapt, de asta sunt așezat pe acest scaun.

Grafică de Adela CRIȘAN

Poeme de Iulia - Alexandra Drugaș

Amintirea tălpilor

un port inserat e cerul
tărăna steapă de sub mânăstirea în care călugării au murit
suflete cicatrizate de rugă
roba aspră a rabinului ce-și purta svastica pe drumul crucii
așa e pata aceasta de cer care mă acoperă
mă învăluie
un abur dumnezeiesc de sare
ca o mare secată
m-aș arunca în cerurile de-altădată
când toate ne erau străine, toate calde
toate ca fulgii de zăpadă priviți din pragul casei
mari și grei - clipele dese fără ceasuri
când zâmbeam grațiu trecătorilor
ca o sete amară
mi-e mima
ca noaptea din beciuri lungă și veșnică
cu coșmaruri luminate de orbi
și de o lună grea, neînghițită, ca o pâine necoaptă și tare
amintirea zilelor în care mâncam numai franjuri de covor
cu dinții oboșiți de gustul tălpilor
strigam să se oprească trenurile
să se închidă lagărele cerului
strigam rămânerea ta
în tăcere

ai să m-astepti
ca hainele de botez, cuminți, în dulap
cu parfumul de uter, cald, cereș și matern
să-ți modelez cu dragoste pielea și arsurile istovite
într-un port aurit.

Before this journey ends

Când am aflat că vei pleca atât de curând
Mi-am uitat cuvintele între cer și nori
Ca visele în care sunt copil și mă joc
Închise în pod sau în sertarul cu amintiri
Am jurat să nu mai beau, să nu mai mănânc ciocolată
Să fac pace cu străinii care te vor lua
Mă uitam noaptea la negrii dintre planete și-mi spuneam
„și luna e o halbă de bere la care urlă lupii făcând spume albe la gură
eu o poftă ca pielea virginelor care își fac pentru prima dată
piercinguri și tatuaje
și stelele sunt pahare pline cu vodkă sau tequila”
și totul miroase a dans de mame părăsite cu prunci nenascuți încă
și-a lacrimi prea mari ce nu pot ieși nici sugrumate
sufletul meu e ca pereții casei din gară în care trecerea fiecărui tren
lasă un cutremur și-o crăpătură
ca pareurile neluminate din care ieși cu julturi și miros de noapte
murdară
care și-a pus luna la uscat într-o galaxie cu mai mulți sori
ca singurătatea aceea
ca o durere în tine ce n-o poți rupe
ca în diminețile în care beam apă de ploaie
auzeam coasa ascuțindu-se
și tăceam ca mieii
înghițindu-ne moartea
și priveam unul prin altul
și era între noi o lumină
ca între două oglinzi puse față-n față
când nu mai știam care eram eu, care erai tu
și plângeam că Dumnezeu era viu în ochii tăi
și știam că va muri înainte de-a-L crede
și voi rămâne goală, în frig,
arzând imaginea acelor dimineți amare
ca o tămâie
când astmatică de tine rămâneam fără aer
și speram că dacă-mi vei auzi bătăile inimii vei uita să mai mori
ca în acel lung sărut în care uiți care buze sunt ale tale.

GROWING UP

„Ești mică și proastă”, da, așa mi-a urlat x în creieri

Iulia-Alexandra Drugaș, la vârsta de numai 16 ani, a debutat anul trecut cu volumul de poezii intitulat „*Hazard*”, la editura Pro Transilvania, București. Prof. dr. Tudor Oprea, președintele Cenaclului „Săgetătorul” din București, a cărei membră este și Iulia, scrie despre poezia ei :

“Nota aparte a poeziei scrise de o <<nepoată>> a lui Blaga și Doinaș este încercarea (plină de riscuri, stângăcii și redundanțe) de a aborda poezia totală, filosofică și confesivă, intimistă și sociogonică, în care poetul se implică visceral într-un vâlmășag de stări și forme de exprimare artistice care-i dezvăluie, pe de o parte, varietatea trăirilor (autoimputare, revelații, complex oedipian, umilință, autoflagelare, viziuni și exaltări vaticinante de tip pitac sau apocaliptic), turnate în forme variate : monolog, mărturisire, confesiune, jurnal interior, discurs autoadresat.

Aș putea spune că poezia ei este o <<divină comedie>> a unui neliniștit suflet adolescent, închipuind o lume cu etaje divine, infernale, purgatoriene care, fără prejudecăți, fără programe sau ticuri estetice ni se oferă cu forță emoțională. Unei astfel de poezii ce se naște într-un clocotitor ocean primordial precum primele organisme vii, e greu să-i prevezi evoluția. Nu ne îndoiim însă că ar putea să ofere matricii noi lirice, adăugate eforturilor făcute de sufletele alese pentru regenerarea literaturii române contemporane.”

„Serie poezii. A rămas tot într-a treia” mi-a strigat y cu laringele
lui scaldat în bere ieftină

și da, pe atunci nu știam să fiu senzuală în timp ce beau apă
să sorb din sticlă într-un anume fel care încet
eu lăsam părți din mine la fiecare film de dragoste văzut
rupeam bucăți de suflet și le lipeam ermetic undeva mai sus de
blocul cu zece etaje
răsăreau în fiecare dimineață să-mi reamintescă
cum îmi doresc viața
ca în „Titanic” sau ca în „Romeo and Juliet”
până când, într-o zi, au încetat să mai respire
au lăsat golul pe care-l înghit zilnic
ca hamsterul într-o roată
am aflat destul de devreme că oamenii cred în lacrimi mai mult
decât în iubire
pur și simplu, le place să plângă
dar vine o vreme când nu mai au ce
le-au plâns pe toate, și p’ale lor și pe cele din telenovele
și atunci devin cactuși, cu mutre spinosae și uscate
da, umpleam jurnale cu numele lui Leonardo di Caprio
lângă care atașam câte-un balon cu heliu
pe care scria „actriță la Hollywood”
și-i dădeam drumul deasupra celorlalte zece etaje
pe-atunci nu știam că prietenul meu are vise umede
(totdeauna îmi spunea că se visează cu mine)
nici că frumusețea se numără în privirile indecente
ale adolescenților șlișoi din metroui
care și visează noaptea iubite
sau în șuvițe blonde pe em?
nu știam că privirea mirosind a dispreț a târfe
cu ochi cleopatrici care mă măsura
molfăind gumă
îmi punea preț de marfă acceptabilă în Italia
eu... eu ridicam noaptea jaluzelele
doar ca să văd luna și le lăsam înapoi
am învățat toate simptomele voastre, le-am trăit
puțin câte puțin,
doar așa poți ajunge la imunitate
sau dependență
pentru voi e totuna
acum sunt „doctor de suflete”
pentru voi, cei care vă tratați de realitate
cu seringi și prafuri
am rupt cordonul ombilical care mă lega de cer
în care mă legănam în zilele lungi de vară
și n-ajungeam să simt cum talpa sandalei
îmi aluneca în saliva de pe trotuar
atunci nu știam că ochii mei verzi au culoarea
cerului poluat
că pădurile înfrunzite sunt de fapt gri
că visele nu pot fi puse la păstrat
și te poți avea numai „până-ntr-a treia”
și... singurul moment în care am fost proastă
e atunci când mă rugam la mama în burtă
să mă nască
toți primim câte-o sfoară din cer
cu care suntem mânduți de visuri,
ca marionetele
numai că unii se grăbesc să o taie într-a doua
apoi se târăse pe orizontală și sunt călcați
(la propriu, pe nervi)
de cei care-o mai au.
și doare când nu vă simțiți pantoful prelungindu-se
în gura lor
numai că eu, cu cer sau fără, nu mă voi târi niciodată
eu l-am mâncat pe felii amare de realitate, când eram
flămândă de aparențe
acum îmi curge prin vene, venele mele de doctor cu răbdarea
elastică,
doctor în spitalul cu infectați
eu, mi-am copt leacul în celula mea mustind a singurătate, și
soarele nu mai răsare de mult la geamul celei mele
l-am pus la păstrat în jurnale
acolo unde nimeni nu poate vreodată să-mi spună că sunt mică
acolo unde nimeni nu poate vreodată striga
împăturit în norii gri de deasupra
blocului meu cu zece etaje.

Longing for me

(patetic și docil)

să-mi săruți dunga neagră dantelată a sutienului / să transpiri a
noapte și-a
lumină roșie prin fiecare por / să spui că luna e-o pită cerească /
„Doamne, dă-ne luna noastră cea de toate nopțile” / somnambuli,
să mănecăm stieckuri de lumină albă / să bem lapte de lună / să
împuști norii să sângereze / ca un cancer lumea să fie cuprinsă de
ploaie / cu sufletele fluide să travestim totul / în dragostea noastră
să spălăm străzile / să colorăm plantele / să tateuăm glezele / să
umplem oceanele / să plouă până apocalipsa va fi /
a șasea zi / în care vom crea fiecare pumn de țărână / după chipul și
asemănarea noastră / toate cuvintele să aibă prefixul iubire / să
înășurăm planeta în lenjeria noastră de pat / să jucăm table cu uni-
versul / mizându-ne eternitatea / să scuipi / zecile pentru mine / să-ți
închizi inima beată / s-o supui / să-ți suspine organice în stomac / ca
un spin / de dorul frângerii mele între coastele ei / mă vei renaște
dintr-o arteră / voi avea buzele mai roșii ca niciodată / tot trupul
meu va iriza brize roșii / ca becul din discoteca în care ne-am privit
prima oară / ca o strobe light / voi avea ochii mai verzi decât când i-
am deschis prima oară / ca vasecul sub care ne-am sărutat întâi /
voi scalda aerul în ritmurile trupului meu / să-mi simtă pulsul
sângelui pătimaș / să mă privești docil / și fierbinte / ca dușul de
dimineață /
sub care mă evapor lipiciose pe pielea ta moale / apoi îți umplu
nările cu mine / răsuflarea ta miroase ca șamponul meu / ca
prospanol meu galben /
ca oglinda mea sărutată / să nu uiți să chemi alegele pentru a mă
privi în verdele ochilor mei / să plesnească și să ne umple paharele
/ „hai să mai bem o valeriană” / iar apoi să ne iubim în somn / eu,
sunt sirena ta / dormi și voi înota în visele tale / sub pleoapele tale /
în coșmarurile în care te-neci /
când oceanele au culoarea ochilor mei

împătură-ți ochii și voi începe să fiu.

Memories

ne sărutam pe banca înconjurată de bălți
mii de omatidii în care ne reflectam
pământul devenea un ochi flămând de insectă
hrănit cu dragoste, dragoste, dragoste
străzile miroseau a ploaie și-a iedera
și-a mâna mea căzându-ți pe inimă
când ascultam James Blunt sau „The Promise”
„ți-am făcut icoană după chip în biserică, e singura sfântă
cu ochi verzi.”
și biserica se umplea de flori de soc când pășai înăuntru
ca în sufletul meu
ne coboram în gări pustii și dormeam în cafenele
sorbindu-ne din declarații mute
ne iubeam în subsoluri de supermarketuri
vara, culegeam scoici în care-mi creșteam inima
bronzată și caldă
iar când plecam le lăsam să-ți bată la urechi

... Remember all these?
In my every dream.

Cum am învins moartea

„Până când nici moartea nu ne va despărți”

Era prima noapte în care nu-ți găseam tâmpla, mâinile, clavicula
albă...
Nu erai... moartea ne despărțise
Și tuși, îmi amintesc că murisem deodată.
Se auzeau bubuituri puternice.
Era o noapte roșie. Sângeram.
Partea care era ruptă din tine încă nu mi se cicatrizase.
Da. Eram morți. Raiul era iad fără tine.
Atunci, am privit în jos... speram să te văd.
Îți înfingeai degetele prin pământ către cer cu disperare.
Înceai să m-atingi. Încerenit de durere
Culoarea lor se prefăcea în violet turnesol.
Au rămas împietrite ca cioturi de iarbă uscată.

Tânjeam după gustul buzelor tale.
Am început să beau din lava vulcanilor în care erai scăldat.
Băbuțurile nu încetaseră. Ridicai muniții la mine cu disperare.
Am coborât luna mai jos.
Atunci mi-a venit în minte să mă sinucid.
M-am aruncat de pe norii negri carbonizați bleu
(stâncile de pe care se sinucid pentru ultima oară sufletele)
Între mâinile tale. Ti le-am ars iremediabil.
Stătușem prea mult în cer, în soare.
Mi-am rupt oasele și-am săpat cu ele pământul, să te găsească.
Fără care mă lega de cer era rupt, spânzurat cu sufletul meu în
nodul lui. Nu-mi păsa. Tu erai sufletul meu.
Când te-am găsit... ars, palid, chinat între smoală, te-am luat în
brațe. Nu mai aveam în noi nici o picătură de sânge. Ti-am spus
că te-am iertat și că m-aș răstigni pentru tine. Nu-mi închipuam
veșnicia fără tine.
Atunci...
Tu mi-ai spus că ai plătit deja pentru păcatele mele.

Eu am învățat tristețea să plângă

Eu am învățat merele
Că după ce se vor coace
Vor muri descompuse de mușcătura lacomă
A viermilor gri și cletoși.

Eu le-am spus păpușilor
Că sunt doar plastic vopsit
Și jocul naiv al copiilor
E doar o minciună.

O, mamă!
Iartă-mă, că din păntec te-am lovit și-am zberlat că ești singură.
Eu te-am învățat să plângi prima oară
... din tine.
Eu te-am învățat otrava lacrimilor amare...
Tu...
Tu mi-ai mângâiat tristă cu mâna ta albă
și mi-ai dat leacul surâsului tău palid
și-al îngerilor care vin noaptea la uși cu lumină.
Și m-ai iubit așa tristă și plânsă...
că te-ai răstigni pentru mine...
M-ai iertat, mamă?
M-ai iertat că ți-am supt toate florile din care m-am copleșit
și drumul tău spre altar l-am oprit?
M-ai iertat pentru durerea lacrimilor tale
și pentru rugăciuni?

Te rog, iartă-mă, mamă!
Așa bună, și tristă, și sfântă cum ești,
de trei veșnicii încoace,
cu am fost prima, fructul sămânței tale,
care te-a-nvățat calea lacrimilor.
Iartă-mă, mamă, că te-am lăsat grea cu tristețea
în fiecare zi a vieții tale.
Și iartă-mă
că surâsul blând al ochilor tăi limpezi, mari și senini
ca un cer rouat în răsărit
ascunde tristețea dragostei moarte
la nașterea mea
cum dulceața merelor
ascunde tristețea florii oflitate
la nașterea fructului.
Iartă-mă, mama mea,
cea veșnic bună și tristă,
că am fost prima care încă din păntec
te-a învățat să plângi!
Eu ți-am furat cerul albastru
din care mai vezi doar făși în ochii mei...
Sunt vinovată, mamă, că m-am născut
și ți-am furat tinerețea
în nopți nedormite, lacrimi și rugăciuni...
Eu ți-am furat, mamă, căldura mămilor albe și blânde,
Lumina ochilor calzi.
Viața care se-ascunde în tine
La creștetul meu.
De veșnic copil nou-născut.

Te rog, iartă-mă, mamă!

M-ai iertat?

Eva și Adam

Știu un Septembrie
Care-a-nceput să sufle-n palmele noastre
Odată cu primul păcat
În care mi-ai supt veșnicia
Cu buze de nou-născut
Ai sfidat ora în crezuri oarbe...
Am știut de la-nceput că... nu sunt
m-ai sorbit în tine ca să te umpli
cu mitul căpăciorilor despovărați de sine
m-ai închis în plinul frunzelor moarte
sub care am clădit erematoriul
acestei toamne prea triste

ne bem păcatul pentru Septembrie

el s-a născut pe degetele palmelor noastre rotunde.

Hazard

Cutremurele nu se nase din mișcările apelor pământului
n-am știut niciodată... vin din greutatea cu care ploile cad
stropii se sfârșesc paralele, toți odată!
Explozie de apă! palmă de gheață fluidă!
Trezindu-se-n noapte din coșmarul Sfârșitului Lumii,
Dumnezeu, nimic altceva... Bătrânul Orb de pe strada Nimănui,
De prea amara noapte ce uscă cerul gurii, tremură paralizic în
căutarea oarbă a paharului cu apă de pe noptieră...
ce fără care stângea! cine să fie de vina pentru potopul nostru?
noaptea? setea lui?
côtul stângaci?
noi... roata de la scaunul Lui cu roțile,
covorul în care-și înmoaie picioarele mâncate de vreme...
ploaie! intinerie! picioarele lui au coborât în atmosferă... e noapte
cu uragane... ceva ne mișcă lumea... și e noapte! e negru în cameră!
noi... învaluiți în subsol atmosferic...
eu... strig de după pânza de nori
Il rog să mă lase pământ liber
Să-mi amintesc Cuvântul care am fost...
Limba prin care-am luat viața...
Și vreau să spun că iub... înghit cuvintele, îmi simt gustul sângelui
din artera aortă... inima-mi sparge cu bătuțele gâtul
Nu-mi pot aminti limba pe care-am vorbit-o în ființa, în tinerețe,
cu care m-am născut într-un păntec...
Care m-a blestemat să mor într-o burtă de pește, veșnic moartă,
veșnic ce nu se poate descompune...
Și descântecul rugăciunilor din limba mea sfântă... Vai! a-nceput
pântecul să plângă... suspină cu sughițuri... am ieșit în răsufări
dureroase, bolnave, cu lacrimi de sânge...
Eu... strig din subsol atmosferic al singurătății Bătrânului...
Și strig... Tu ești Scopul Reîncarnării mele, și sufocat de giulgiu
murdar pătat cu pahare vărsate în noapte, în hazard, pahare pline
cu apă sau resturi dintr-o altă lume pe care trebuia s-o respir ca un
pământ ce sunt temelii, piciorul care ține o cupă, rog într-o limba
cu gust de litere ale începutului și culorii ale sfârșitului ce numai
inima mea sfârșită le poate stoarece și picta cu tot trupul ei, și
pântecul de giulgiu-atmosferic va începe să plângă, ploile vor
cadea atunci înafară, coșmarul Bătrânului se va fi împlinit, voi
respira ca pământ al Cuvântului și-mi voi aminti, atunci, cum să-ți
spun « Te iubesc » în limba noastră divină... cerul nu va mai fi
existat, numai aer de pământ
Toți ne vor respira, vom fi unici, vom fi iubire de pământ!
Pân-atunci... « Te iubesc », iartă-mă că trebuie să traduc zăcămirile
unei inimi într-un mod atât de josnic!

JOCUL CUVINTELOR ÎN TOAMNĂ

o frunză portocalie ca cerul asiatic se sinucide
cutremurată de săgețile vântului... și-și dă ultima suflare sub
potopul meu
trotuarul se topește treptat în jarul nostalgiei lăcrimând
e lovit timpul de picuri de moarte
și strigăte surde plâng închise în vreme
o mână spânzurată pe geamul mașinii albe și vechi
a paralizat
fântâna arteziană întărește imaginea plată de fotografie
un bătrân orb cu ochii larg deschiși își blesteamă bastonul...
singurul care-i mai îngăduie înceata scurgere de viață din el
un minutar palpaie greșit la ceasul electric din centru
în răstimpuri de melancolie simt cerul sterp coborât în golul dintre noi
și respirăm nimiciv fără să ne dăm seama... am devenit nimic...
numai copiii se îmbolnăvesc de lipsa de aer
și totul e-atât de obișnuit și banal în ziua aceasta sau
în cea de anul viitor, dacă te uiți doar la hainele trecătorilor ori
la pomi... ori la nori
și numai organele îmi reproșează că nu le întreb ce-și dorește de
Crăciun...
și numai apa moartă din ochii bunicului îmi spune că speranța
nu i-a murit, ea nu EXISTĂ!
de ce avem ceasuri... să ne măsurăm zădărnicia?
de ce umblăți bătrânilor printre copii... să le arătați că
există o moarte mai puternică decât TOTUL?
de ce învățăm istoria-n școli... ca să vedem ce-a greșit OMUL față
de OM?
mă întreb ce-o gândi fata îmbrăcată-n roz și rujată din fața mea
sau femeia cu geacă neagră și veche de piele, cu două plase în mâini
ce-o atarnă...
sau copilul străzii ce-ntinde mâna cu obișnuința și resemnarea
cu care inima-i bate
sau câinele ce și-ascunde blana de noapte, udându-și în
subconștient
dorul de siguranță cu lacrimi mai sincere ca realitatea
ori... oare cu ce gândesc văzându-le pe toate astea?
"a naibii de toamnă! Te iubesc pentru că mă ucizi cu propriile-mi
gânduri și frământări..."
și e-așa de bine să fii ucis strop cu strop
cu să te naști sau... nu... doar cu să simți durerea
întregii lumi... e cel mai dulce sfârșit...
astfel... îți poți termina lacrimile odată! să nu mai existe!
imi sparg chipul în oglindă, suferind că...
Aceasta e singura mea rană...
Existența!

...
un strop de ploaie cade pe buzele mele cu dorința otrăvii de
învier
o rază ca sângele încă îmi biciuiește vederea...
e jocul morții false în toamnă și vreau să mor...

să mor...

...să duc toată durerea și sfârșitul cu mine!

SĂ OPERĂM CERUL DE TUMOARE

Nu vreau Martie
Când copacul e gol
Gol de sufletul său
Care dimineața
AȘTEAPTĂ prima rază de soare
Ce-i va aduce
Primul mugure –
– Prima naștere-n el a iubirii.

Nu vreau Aprilie
Când rugăciunile sfinților
urcă mai sus de bolta Universului
Iar noi coborâm mai jos de viermii pământului
NEDREPTATE, PEDEAPSĂ, NEDREPTATE, PEDEAPSĂ
Strigă fără să vreau – conștiința

Nu vreau Mai
Când florile nou-născute
Mor în spitale murdare
Abandonate de rai
și bătute de străzile grele
Tot mai grele de
cărbunii stinși ai iadului

Nu vreau Iunie
Când era desfrăul începe
Și marea-i violată
De trupuri mai murdare ca sufletul
Iar îngerii-ngroziiți o iau la fugă-n neant
Decât...
Să rabde mirosul desfrăului.

Nu vreau Iulie
O! Iulie!
De-ai fi un cupitor de foc să ne arzi!
Dar nu! Coci fructele care s-adape câinii...
câinii din noi și pôta de poftă... de
teroare a cerului și-a pământului
și-a vântului căruia nu-i îngădui
să spele atâtea jég!

Nu vreau August!
De ce să plângă iar Maica Sfântă
Ținându-se de urechi și cumpărând
cerului termopane?
"Strigăți către mine?! Să v-aud?!
Să mă rog pentru voi?! Spălați-vă pe gură,
gura sufletului că nu simt decât
urletele diavolilor din voi!"

Nu vreau Septembrie!
Când pângărim Pământul și-i
Furăm roadele
"Lăsați-le, sunt pentru prieteni,
pentru păsările cerului!"
Și-atunci fratele lui geamăn plânge
Cu lacrimi amare, măcar ca să spele mâinile ce profană!
O! Cerule! Mai ai lacrimi și pentru mine?

Nu vreau Decembrie, nici Ianuarie,
Nici Februarie!
Când amorțește sufletul și sângele-n noi,
Ca sub zăpada trupului
Să-ncolțescă mai tare păcatul
Ce capul de buruiănă și-l va
Scoate-n MARTIE!

Vreau Octombrie!
Vreau Noiembrie!
Vreau să plâng cu sfinții
Vreau să mor cu pământul!
Vreau să fim înghițiți de toamnă,
De fulgere, de nostalgii...
Nu! Vreau să murim!
Ai să rezizi cerule fără noi!
Noi n-am fost fratele tău geamăn!
Ci tumoarea care-a crescut în coastă
Și de singurătate-ai îndrăgii-o!
Jucăria ta scăpată-n noroi
Și-apoi strânsă la piept...
Ce zici moarte? Sunt destui toți
Arginții din lume
Ca să ne săruți? *

Alter ego? N-a existat decât în cărți.
Dedublare? Ca să pot iubi cerul trebuie negreșit să urcă
pământul și oglindirea lui în conștiința celestă.

ROMÂNII ȘI CELE 8 SIMȚURI

Au fost odată ca niciodată niște oameni mărunți, urmașii lui Traian și Decebal. Și, cum tot mergeau ei pe urmele acestor măreți oameni s-au rătăcit, din cauză că erau tot oameni. Nu e-ar fi rău să fii om, da' nu-i nici bine.

Și tot umblând ei așa pe drumul istoriei, simțurile li s-au atrofiat.

Văzând că viața e tot mai grea, au început să-și dezvolte alte simțuri, așa cum fac speciile evoluate de mamifere, se adaptează la mediu, așa au făcut și oamenii.

Nu e-ar fi rău să faci schimbări, dar nici să te schimbi de tot nu-i bine.

1. Și tot plictisindu-se ei așa, și-au dezvoltat simțul orientării în spațiu.

Și s-au orientat, manifestându-și și spiritul de turmă.

S-au dus ei frumos la internet și au găsit un site WWW.INTEGRARE.RO și ce și-au zis: hai și noi! Așa a început aderarea.

Astfel, oamenii s-au împărțit în 3 categorii: cei care vor, cei care nu vor și cei cărora puțin le pasă.

În această poveste este vorba despre cei cărora puțin le pasă, la fel cum sunt majoritatea românilor. Nu e-ar fi rău să-ți pese mai puțin, dar nici chiar așa puțin nu-i bine.

2. Aceștia au intrat demult în UE, dar ei nu-și dau seama. Și-au fixat un scop: căpșuna.

Nu e-ar fi rele căpșunile noastre, dar nici a-lor nu-s mai bune.

Și așa, urmând gustul dulce al fructelor zemoase de cultură, au luat drumul Spaniei, Italiei și al altor țări intrate înaintea noastră în U.E.

Nu e-ar fi rău să intrăm și noi, dar nici nu știm cât de bine-i. Și au plecat bărbații și și-au lăsat nevestele, și și-au dezvoltat alte gusturi.

Până să se întoarcă acasă, au zbughit-o și nevestele că vorba ceelor: ele au mușcat primele din măr și și-au lăsat bărbații.

Nu e-ar fi răi dar nu-s nici buni.

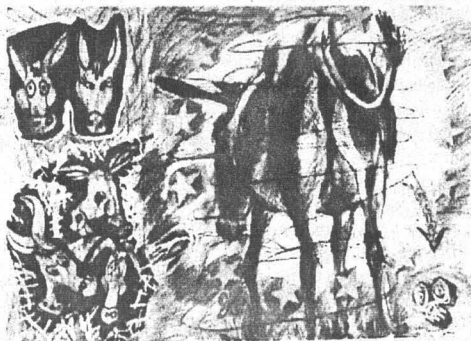
Așa s-a dezvoltat simțul gustativ în masă.

3. Unii oameni mai carnivori din fire au rămas în țară. Ce atâtea vegetale și fructe, slana-i de bază. Și atrași de mirosul îmbătător al proteinelor au mâncat și au tot mâncat până nu s-au mai putut ridica din scaunul unde erau așezați. Că mulți dintre ei erau așezați într-un scaun de mai de mult, cam de la revoluție.

Fiecare s-a așezat pe ce-a putut unii pe fotolii alți pe tabureți, nu contează, scaun de șezut să fie. Nu e-ar fi rău să stai, dar nici prea mult nu-i bine. Așa s-a mai dezvoltat un simț: cel al puterii, mergând după miros.

4. În urma unui studiu sociologic s-a constatat că românii plecați peste hotare își dezvoltă mai ușor și mai rapid

simțuri noi.

Simțul proprietății realizat prin marcarea teritoriului este un instinct ce ne înrudește cu mamiferele inferioare care, încet-încet, ne devin superioare. Astfel aruncarea cu cutii de conserve, cu multe alte gunoaie, dar mai ales cu lipirea apmrenteturilor umane pe rafturile rămase goale ale supermarketurilor U.E.-ului, au concluzionat faptul că românii sunt o specie perfect adaptabilă. La fel ca și câinii, ei își marchează teritoriul și pur și simplu.

Nu e-ar fi rău să dai drumul când te scapă, dar nici oriunde nu-i bine.

Precizez faptul că acest instinct nu e general valabil.

5. Simțul tactil a evoluat și el. Oamenii și-au dezvoltat o sensibilitate deosebită la nivelul degetelor membrului superior drept, tinând cont că majoritatea populației este dreapta.

Degetul mare, policele, începe scotocirea prin portmoneu urmat de arătător. Cu ajutorul degetului mijlociu se produce operația de scoatere a bancnotei de peste ocean. O sensibilitate aparte o are degetul inelar care simte cel mai bine striațiile de pe bancnotă, în special volumul pomeților lui George Washington. Funcția de purtare a inelului este cedată degetului mic care obligatoriu la persoanele care și-au dezvoltat acest nou simț tactil, poartă un ghiul mare, greu, de aur și de preferință de prost gust, scopul urmărit fiind: să se vadă.

Nu e-ar fi rău să se vadă, dar musai să se vadă.

6. Simțul măsurii nu s-a putut dezvolta niciunul la români, în ciuda introducerii filosofiei în licee și a explicării mai pe larg a cuvintelor: libertate, dreptate, curaj, îndrăzneală în Dicționarul Explicativ al Limbii Române, precum și în ciuda apariției mult-așteptatului cuvânt democrație.

Se pare că această formă de masochism datează din vremuri străvechi de pe vremea baladei populare "Miorița", unde ciobănașul moldovean își acceptă soarta, se resemnează în fața morții, în loc să lupte.

Această filosofie pur românească încă mai dăinuie și azi. Nu e-ar fi rău să mori, dar nici înainte de a-și suna ceasul nu-i bine.

7. Simțul auditiv la romani e foarte dezvoltat. Tot ce se clădește în această țară e bazat pe zvonuri.

Totul se zvonește, de la aventurile politicienilor până la sfârșitul lumii care trebuia să fie în 2000.

Noroc cu televiziunile și cu radioul unde auzim de toate. Nu e-ar fi rău să știm mai multe, dar nici chiar tot nu-i bine.

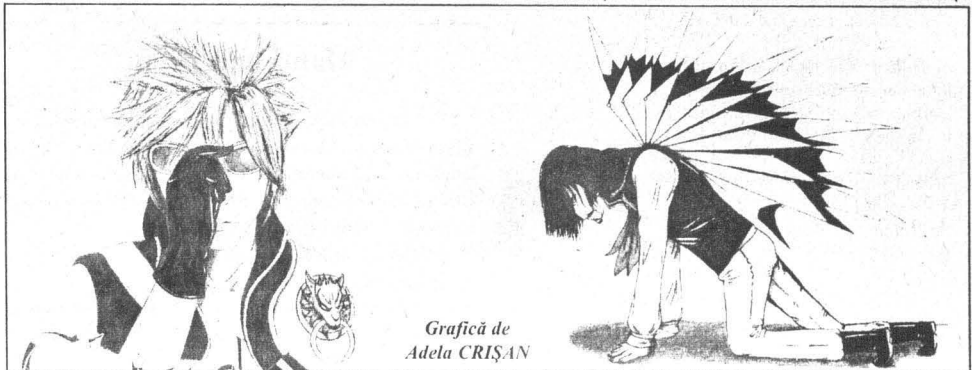
Aș vrea să menționez faptul că se zvonește că unele zvonuri ar fi adevărate, dar este doar un zvon.

8. Simțul bunului simț e pe cale de dispariție, fiind declarat monument al naturii. În acest sens fac un apel către Ministerul Agriculturii, Ministerul Educației și Cercetării, către toate ministerele și instituțiile de stat și particulare dar mai ales către țărâmi agricultori și oamenii de rând care au resursele necesare să înceapă rapid o campanie de însămănțare a populației României cu bun simț. Iar Ministerul Sănătății să înceapă rapid campania de vaccinare a copiilor sub 7 ani împotriva nesimțirii. Vaccinul se va administra oral și se va prezenta sub forma de bomboane de diferite culori, gusturi și arome, pentru a deschide apetitul micuților, în vederea consumării unei cantități cât mai mari. Pentru adulți, pentru o mai bună asimilare și pentru un efect imediat, vaccinul cu bun simț va fi administrat intravenos și în nici un caz nu va avea un efect diuretic.

Acest medicament se eliberează fără prescripție medicală. Dacă apar manifestări neplăcute (da n-o să apară), adresați-vă medicului sau farmacistului.

9. Din punct de vedere al simțului vizual românii sunt încă orbi. Nu e-ar fi rău să ne jucăm de-a „țara arde și baba oarba se piaptână”, dar nici prea mult nu-i bine.

Text și desene realizate de Raluca Cristina CIRTȚI

Grafică de Adela CRIȘAN

Frânturi de gânduri

Azi aș fi vrut...

Azi aș fi vrut să plâng, dar ca de obicei lacrimile nu au făcut decât să mă anădească. Azi aș fi vrut să mă împiedic de mevitabil, să-mi depășesc limitele, să-mi ambalez trecutul într-o foaie roșie de cadouri și să-l îngrop la umbra unui copac. Azi aș fi vrut să mușc din mărunț din mărul voluptății, să gust din cel mai delicios vin frantuesc (ar fi fost minunat să fie la poalele Turnului Eiffel sau undeva într-unul din castelele de pe valea Loarei) în timp ce scriu, la fel ca Eminescu, versuri ce cândva vor deveni celebre...

Azi aș fi vrut să închid timpul într-o oglindă, să păstrez vara și soarele strălucitor, mireasma florilor și savoare fructelor coapte. Azi aș fi vrut... dar ziua de azi a început doar de 3 ore și 53 de minute...nu, nu e timpul potrivit pe care trebuie să-l folosesc...azi vreau...

Pagină de jurnal

Refuz din principiu să mă conformez la conceptul de nemurire pe care oamenii l-au "descoperit" în momentul în care au fost prea plictisiți și au căutat ceva nou. Vreau să-l rescriu, după chipul și asemănarea sufletului meu, prin metafore și anagrame, să poată fi descifrat doar de cei care pot să înțeleagă pe deplin...

Refuz din principiu să fiu "îndopată" cu noțiuni abstracte și fără de sens după care să-mi trăiesc și să-mi clădesc o viață, iar la sfârșit să nu mai știu unde e începutul și capătul ei. Prefer să-mi petrec ziua pe un pod și să privesc valurile grăbite, dacă asta înseamnă să-mi trăiesc cu adevărat viața...

Cum ar fi dacă, aici și acum, aș renunța la prejudecăți, idei preconcepute și aș alcătui noi "legi", concepte ale vieții, aș rescrie filosofia și aș răsturna clepsidra fiecărui om? Cum ar fi să schimb, pe nesimțite, soarele cu luna, cerul cu oceanul și stelele cu florile? Aș putea afirma literalmente că înot printre nori, că luna are propria lumină, și-mi pot împleti o coroană din stele.

Impresii de nou an

Am început încet și tremurând timid (de frig...sau poate era teamă)...mergeam pe bulevardul aproape pustiu, cu pete de zăpadă ivindu-se ici colo pe trotuarele goale. Pareul, cu luminile albastre oglinzindu-se-n fulgii căzuți în grabă pe un pământ sec de dorință, părea desprins din poezii lui Eminescu - o imagine pură a drumului spre Eden, miracolul în sine, acolo, sub ochii mei ce căutau de-atât de mult sublimul. Își vedeam - romanticul și geniul neînțeles, eternul Eminescu stând la povești cu bătrânul Creangă pe-o bancă umedă, cuprinși în căldura luminii, uitând de timp, sfidându-l de-a dreptul, ba chiar chemându-l și pe el să ia parte la povești, ajungând să se contopească cu ele. Și deodată, în plină singurătate feerică, cu toată teama ce o simteam pentru acest nou început, mi-am dat seama cât de deschis îmi era sufletul...și, ca și cum aș fi reluat o discuție cu un vechi prieten, mi-am îndreptat privirea spre cer ca să vorbesc cu El. Atunci am realizat că nu petrecerea sau artificiile, nu șampania vărsată sau banii aruncați pentru noroc au fost importante, ci visele și lumina ce le țineam strâns în mână, îmbrățișarea caldă și mult dorită a sufletului drag, acea plimbare prin pustul dimineții și Dumnezeu alături de mine și ceea ce însemna noul început. Sentimentul de liniște și împăcare, până și teama, totul era sfâșietor de dulce, plăcut și parca desprins din vise...

Antologia anotimpurilor

Tot frunze căzătoare au rămas și azi gândurile mele
Oare pe ger vor căpăta aripi de fulgi?
Am absorbit din ele cenușa și boabele de miere
Mi-a mai rămas să stau și să le ascult...
N-ai mai venit cu ploii să-mi cureți sufletul,
Am așteptat...dar tot ce mi-ai trimis a fost pierdut de vânt...

Iubirea ne-a înghețat pe buze
Am cristalizat-o într-un sărut
Rămas e doar golul din ochi,
Neant rece din fractali de uitare -
Anotimp de pierdere în neaua din zămbete false...

Prin noi au renăscut frânturile de viață,
Respiră și inimile una prin alta,
Iar amintiri culegem din muguri de speranță -
Mai regăsim din visele pierdute în zilele de ieri...
Amestec de parfum din flori gingașe,
Vag răsărit de soare, scripitori desprinse din eden -
Am adunat această primăvară și am închis-o-n tine
Rânilor să le vindec din sufletul tău stingher,
Amorțind singurătatea cu părți din seninul cer...

Visând sub razele de aur
Am învățat să ne rescriem clipele de teamă,
Roua dimineții s-a prelins pe pereții clepsidrei timpului -
A rămas doar nisipul purificat de dragoste...

Reflexie

Din atemporalitatea Lunii
Tu ai venit, senin și blând,
Și-ai pogorât în mine sacrul
Ce s-a născut în cer și pe pământ.

Și-ai numărat secunde arhaice,
Le-ai transformat în picuri de cleștar,
Iar dimineața mi le curgea pe față
În raze de splendid solar.

Și când pictai pe infinitul nopții
Stele, planete, galaxii,
Eu îți eram culori și nemurire
Și te nășteai prin mine ca să fii,

Să adâncești mistere din umbre și din vânt,
Să-aveți iubirea pură să o simți,
Redefinind persoana care sunt
Prin fericirea dulce de-a trăi.

Mă sufoc ducând dorul celei ce am fost

(merci, Lex, pentru orașele din nasturi)

mă sufoc ducând dorul celei ce am fost:
gărgăriță - trăind în orașul din nasturi colorați,
creat de-un fluture cu-aripi pe jumătate deschise;
fluture la rândul meu - creând orașe-iluzii pentru suflet...

Lacrimi

norii se prind de palma mea
ca păpădiile ce se-alintă
în zilele toride de vară.
sunt frânturi de aripi
ce se coboară pe pământ,
sunt îngeri răniți de sentimente,
sunt inimi pătate de melancolie...
te ce cade acum - în picuri sau în fulgi -
e tot ce-a creat omul
prin lacrimi.

Pictând...

tu vii și spargi amurgul primăverii
și iei culorile ca să le pui pe șevalet,
pictezi biserica în care viața cu destinul
și-au jurat eternitate și iubire,
sărutul tău ca ploaia rece pe buzele mele
și norii ce plângeau cu lacrimi înghețate,
ți risipești tot albul pe puritatea unei stele,
iar lumea o imaginezi în gri pastel
în timp ce-mi colorezi strident verdele irisului
crezând că poate astfel vei reuși să te scufunzi în mine...

Raluca RUS

Mamă unui orfan

Și sunt prea multe Mării ca să-mi pot alege mama. Tu, sfântă, ești a mea numai când visez sau stau în genunchi lângă pat și mă plimb virtual cu tine de mână undeva mai sus de apusul soarelui. Și atunci ești așa cum mi te-nchipuim dintotdeauna, îmbrăcată-n cer și-n mare, ca în tablourile miraculoase, făcătoare de efecte Placebo oamenilor smeriți.

Iar în ochii tăi... ziua văd cum zboară liber porumbelii albi care din când în când se așează pe-un nor să-și curețe penele de prea multă liniște. Ochii tăi... mă iubesc numai în

Oglinzi paralele...

Mă uit împrejur și viața mi se sparge asemeni unor oglinzi paralele, una câte una, dureros și orbitor, cu cioburi mărunte împrăștiate pretutindeni, și tot așa, parca la infinit, până când mă apropiu de ultima oglindă și, în loc să se-mprăstie în mii de bucățele scilicite, se topește și mă include înăuntrul ei...Deodată o nouă lume se prelinge, ramele oglinzii se transformă într-un orizont de o culoare stranie (probabil cea a sufletului meu, dar nu-mi pot da seama, totul e mult prea obscur pentru ochii mei oboșiți), iar lumea parca toată s-a întors cu capul în jos. Doar eu stau nefiresc de dreptă, înclătă în timp și spațiu și, revenindu-mi claritatea, în privire după o neclintire infinită, zăresc iar oglinzi paralele plutind în fața mea, spărgându-se într-un ritm infernal, lovindu-mă cu cioburi, desenând firicele mici și roșii pe suprafața pielii și cristale de-o puritate ciudată pe obraji. Și iar ajung aproape de ultima oglindă care, la fel ca cea din urmă, mă înghețe sălbatic și mă aruncă într-un univers obscur de data aceasta, la capătul căruia pot zări iar...oglinzi paralele spărgându-se...

Timp...

Ieri mi-am ridicat privirea spre cer și am strigat: "Timp, te urăsc că mă controlezi și nu te pot controla!"...și după aproximativ două ore în care ploaia mi-a fost suflat căzând din cer pe firele-mi de păr și pielea-mi alienată de trup am început să respir cături în loc de aer...

Din universul inefabil ai răsărit printre umbre, sub un castel te-am ascultat murmurând sonete de Shakespeare și toate acestea, împreună cu istoria, le-ai prelins pe geamuri și obraji...Bătrâne Timp, de ce îți place atât de mult să joci cu Destinul "cap sau pajură"? Nu crezi că și moneda a oboșit, asemeni oamenilor? Sau nu poți concepe idei și prejudecăți, tristeți și deziluzii? Nu...doar noi, oameni întemitați în efemeritate, simțim cum ne circuli prin vene și ne aduci prin pulsații de soare mai aproape de mevitabilul sfârșit...

Și uite așa, cuprinși de existență (sau inexistență?) trecerii timpului, orizontul mereu va fi imposibil de atins, căci viața își păstrează cursul în ritmul ei ciudat și implacabil, iar albul va fi mereu alb, soarele niciodată luna, iar secunde...niciodată zile...

Dintr-un jurnal de scriitor...

Mi s-a întâmplat de multe ori să vreau să scriu, să simt că nu îmi voi găsi liniștea și pacea interioară dacă nu fac cuvintele martori trăirilor mele (la fel ca atunci când povestești prietenilor o întâmplare ce nu poate fi lăsată pe mai târziu), și să nu știu ce să înșir pe foaie. Și astfel s-a treacă ore întregi (ținând creionul pe jumătate ascuțit în mână și foaia goală în față, așteptând să fie îmbrăcată în fraze și să devină strălucitoare prin metafore, iar sentimentele îmi rămăneau undeva, suspendate în aer, plutind dureros deasupra mea, asemeni unui nor îmbibat de ploaie ce refuză cu încăpățănare să cadă. În acele nopți visam cum scriu frenetic capitole întregi de romane, visam până și virgulele și punctele de suspensie, visam unde mă oprim să îmi adun ideile și auzeam până și scârțâitul creionului pe foaie. Totul părea atât de izbitor de real, încât aveam impresia că mă visam visând în timp ce scriam. Dar realitatea aceea aproape edenică pentru un scriitor s-a transformat, printr-o deschidere de pleoape, într-o irealitate și, la fel de frenetic cum scriam în vise, îmi dispăreau din minte toate cuvintele în momentul în care vroiam să le transcriu, să le transcend în cotidian. Și-atunci mă întrebam: de ce actul creației îmi taie atât de violent răsuflarea și totuși aștept cu o nerăbdare acută să scriu?!

Raluca RUS

noptile senine, când veghează împreună cu stelele vise atârinate de streșini pentru gânduri. Atunci, ai mâinile întinse spre mine... Vin, du-mă unde vrei tu! Iar prin venele tale curge viață... și totuși ești atât de rece... Mamă-tu îndeplinești idealul de frumusețe al iubitei poezilor, ucizi de propria dragoste sau... de lipsa ei.

Și casa mea e în mâinile tale, noaptea... iar dimineața, când mă trezesc, îmbrățișez vântul să mă pot legăna...
Acum, ce e durerea pentru tine? Tu ți-ai plătit în avans cu lacrimi chiria pentru locul din cer, când îți plângeai tăcută Fiul...

Moartea purifică...
Tu ești pură, Mamă, pură de sacrificiul suprem al iubirii tale.
Lacrimile curăță...
Sufletul tău e alb Mamă, ca părul bătrânilor înțelepți, gârboviți de prea multă suferință.

Dialog

Te-am întrebat, într-o zi, dacă apa e prelungirea cerului.
Ai fost atât de sigur...
"NU!!!" - toată puterea... orgoliului tău.
Te-am întrebat, apoi, mai mult din priviri,
(ca și câinii devotați ce-și "întrebă" stăpânul de ce pleacă)
"De unde știi?"
"I can feel it!!!" - sarcastic și cu ură.

Mi-au trebuit ani de nopți nedormite,
Ca să-ți descopăr focul ce ardea moeit în "cerul poluat"
Și ai continuat!...să mă înfunzi...
ca pe o rămă ce-o claci în picioare
și ca să fii sigur de triumful tău,
rotești apăsător piciorul să nu rămână nici putregaiul de ea
...să mă faci una cu pământul.

Mi-ai tradus, ironic, să-Ți demonstrezi că nu știu:
"O simt!!!" - cu repulsie și dispreț.

Ai greșit răspunsul!...
Am avut la fel de multă încredere în Tine...
Dar apa e prelungirea Soarelui, scaldat în cer.
Oh, nu în "cerul tău poluat", ci în cerul - Rai de suferințe.

Milena Alexandra BLAGA

Caiete Silvane

„Jurnalul unui adolescent miop”

Nu știu cum să încep, pentru că nu te cunosc și sufletului meu captiv între două lumi copilăria dulce și adolescența plină de incertitudine, îi e frică. Poate nu vei ști să mă asculți sau nu vei înțelege că a fi adolescent e dulce-amăruș, ascendent și descendent, simplu și dificil. Vreau însă ca TU să îmi păstrezi un strop din imaginea copilăriei pură.

O picătură din ceea ce înseamnă a fi licean, din iubirile verii și veselie iermit, pentru ca atunci când sufăr să-mi refulez sufletul în paginile tale. Și sufletul meu sângerează...

Pentru că vede, ascultă, simte atâta durere. Am întâlnit ieri un prieten din copilărie pe care nu îl mai văzusem de foarte mult timp. Dacă nu-i recunoșteam ochii verzi-albăștrii... era într-o stare deplorabilă. Întrebându-l dacă e bolnav mi-a răspuns trist și ochii i s-au umplut de lacrimi, primind o tentă gri: „Lasă-mă să-ți spun cum moartea albă a fost aproape de a-mi distruge viața.”

Sâmbătă, 7.04.2006

„Totul a început acum 2 ani. Eram „boboc” în clasa a IX-a și eram extrem de speriat de liceu, de cum voi fi privit de ceilalți, de felul în care mă voi integra în noul colectiv, vroiam cu orice preț să am o reputație de învidiat în cadrul liceului și prin anumite circumstanțe am ajuns să fac parte din grupul de temut al școlii. La început am crezut că e cea mai frumoasă perioadă a vieții mele, contactasem o stare utopică fericită, niciodată nu primisem atâta atenție, am întâlnit-o pe Ana, dar

Înger

*Când viața a vrut să-mi dea viață
Când eram mică de tot, de cuprins într-o pană de înger,
Când Universul năștea steaua care să-mi încălzească zămbetul,
Când ochii îmi erau stele, iar trupul mătașe...
m-am trezit într-o încăpere strămtă, în care o mână invizibilă
de iubire mă mângăia ușor...*

*M-am speriat, dar Viața mi-a spus că mă aflu în pântecul unui
înger bun care va fi alături de mine atunci când mi-e greu...
Am adormit ușor... timp de 9 luni am zărit fericirea și am
crezut că aceasta e viața despre care se vorbea acolo sus de tot...
Apoi, aceeași mână blândă m-a dat lumii
Și pieptul meu mic a învățat să le spună tuturor că e viu...am
aflat că se numește plâns...*

*...și pe îngerul bun l-am numit mai apoi MAMA.
În ochii ei am găsit fericirea din pântec, iar în sufletul ei
mi-am găsit locul de odihnă...
Am învățat-o de multe ori să plângă, i-am învățat ochii verzi să
se inunde în tristețe,
Am învățat-o putregăul durerii...
i-am dus picioarele pe spini și inima pe noroi...
Am făcut-o să-și murdărească aripile de înger prin necazurile
și păcatele lumii...*

*Iartă-mă, mamă, pentru cele 9 luni de chin și pentru cei 17
ani în care am făcut din genele tale creator de lacrimi și durere...
...Într-o seară însă am trimis-o stea să-ți lumineze ochii închiși
de somn...dar ea s-a întors și mi-a spus că lumina sa păleşte
lumini soarelui de iubire din zămbetul tău...*

Melania GALEA

Trecere prin timp

A mai trecut o zi din nou;
A mai trecut un ceas;
A mai trecut un alt minut.
Și eu doream ca toate-acestea să rămână
Pe vece în inima sa bună.
(Căci mama e cea mai dragă ființă)

Dar nu rămâne și se duce,
Se duce, se duce...
Și nu mai vine înapoi nimic
Totul rămâne în a trecutului negură
Pe care eu încerc să îl opresc din înaintare
Dar nu pot.
Măimile mele se zbăresc
Și el trece nestingherit ca mercurul
Printre degetele mele mari;

Ochii mi s-au umplut de lacrimi, de ciudă
Că nu am putut să-l opresc
Iar gura mea s-a încheștat atât de tare
Că n-am mai putut să o deschid și să plâng.
Am rămas așa privind timpul ce se scurge
Și m-am hotărât să stau și să aștept
Până când într-o zi nu va mai curge!
Și stau și acum și aștept
Știind că va veni o zi când,
Timpul s-ar opri
Dar poate eu aș sta
Tot așa și aș privi
Și aș plânge pentru că nu pot să pornesc
timpul.

Toamna

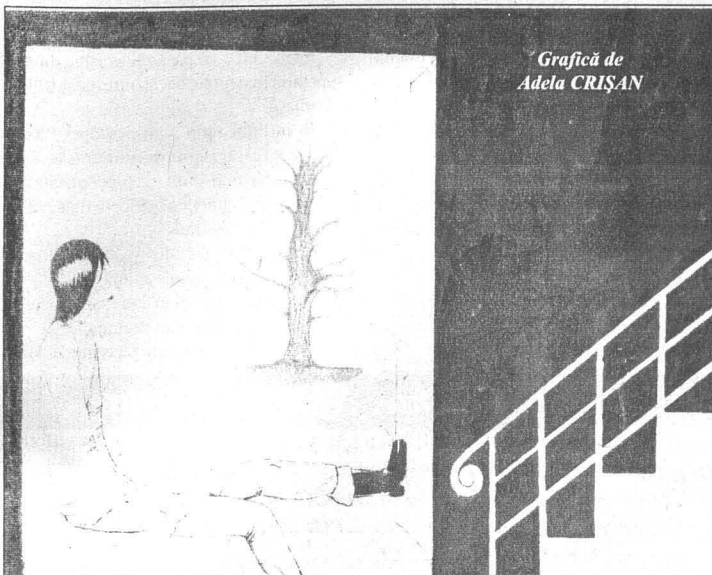
Un petec de cer pur,
Abia se zărește din norii
De plumb; de unde
Cad întruna lacrimi reci
Spre lume.
Soarele s-a sfârșit
Și abia-abia mai trimite
Câte-o rază palidă,
Spre pământul rece și ud.
Copacii cândva, verzi și plini de viață,
Își plâng acum ultima frunză
Care cade foșnind
Pe pământul înveșmântat
Cu un covor de frunze arămii.

Iubire

Sunt un fluture venit în amintire,
Pe-o aripă de fragedă iubire,
Să las în suflet pentru toamna rece,
Fărăma de lumină din vara care trece.

Îți las pe gene praful de iubire,
Pe mâini îți las căldura;
Iar când va veni toamna,
Să nu îți fie frig.
Eu îți voi da căldura mea,
Căldura ta, căldura verii.
Și-n loc de-o ploaie înghețată,
Ochii cerului vor plânge peste tine
Întotdeauna cu iubire.

Maria - Patricia BIRTOCEAN

Grafică de
Adela CRISAN

Masca

Aud tot timpul: "nu mai fi tristă! Zâmbește! Se poate și mai rău!". Acestea sunt cuvintele cu care cei din jur vor să mă încurajeze. Oare ei nu înțeleg că eu nu am nevoie de încurajarea lor? Oare nu înțeleg că eu am nevoie de un singur lucru... să rămân singură! De ce să rămân singură? Ca să nu mă mai prefac că totul este bine, atunci când nu e! Ca să nu mă fiu fericită, doar de fațadă, și să-mi joc rolul atât de bine încât și mama să mă creadă! Ca să nu mai port masca aceea cu zâmbet tâmp pe care o port adesea.

Zâmbet... fericire... cuvinte care exprimă lucruri frumoase, pe care mulți și le doresc. Însă, oare cum este să zâmbești doar de fațadă? Cum este să ai pe chip un zâmbet larg, dar sufletul să-ți fie înecat în lacrimi? Și câți dintre voi își închipuie ce înseamnă acest lucru?

Înseamnă durere, chin și groază de-a dreptul. Înseamnă minciună! Înseamnă actorie! Înseamnă tristețe adâncă, atât de adâncă încât ești conștient că nimeni nu te poate ajuta și tocmai de aceea folosești "Masca": ca să fi lăsat în pace!

Și este dureros să realizezi că nimeni nu-și dă seama de adevărata ta stare de spirit!

Însă ești un actor mult prea bun! Toată viața ta ai zâmbit de fațadă, așa că ai învățat cum să faci asta! Ești expert! Și totuși este bine. Doar acesta este motivul pentru care porți "Masca"... să fi ascuns, protejat de ea.

Zâmbetul este singurul mod de a te ascunde de ceilalți. Deja ești obișnuit... deși în sufletul tău speri ca cineva să îți dea seama de starea ta reală; să nu te mai simți atât de vinovat pentru faptul că minți atâta lumea printr-un amărât de zâmbet!

Și folosindu-l atât de mult de față cu ceilalți, începi să îl folosești și atunci când ești singur! Când știi că nu te vede nimeni. Până ajungi să te urăști pe tine însuși, pentru că încerci să te minți pe tine. Și ce curios... uneori chiar îți reușește. Și atunci te simți și mai vinovat pentru că te minți pe tine. Te simți vinovat pentru că în loc să îți accepți și să îți înfrunți problemele, fugi de ele, le eviți purtând "Masca".

Și totul decurge așa cum trebuie. Lumea te vede zâmbind, tu te vezi zâmbind și toate merge spre bine. Dar dintr-o dată îți dai seama că, de fapt, tu ești gol, pustiu, fără nici un rost și că toate zâmbetele tale sunt

false. Și zâmbetele se transformă în lacrimi. În lacrimi amare, însă ele nu pot să îți ștergă minciuna, nu pot să dea timpul înapoi. Și oricât ai încerca, acum nu mai poți scăpa de "Masca". Și astfel porți un ambalaj care te prezintă în cea mai bună formă a ta, dar tu ești, de fapt, un nimic. Tu ești putrezit, mucegăit. Nu ai nici un rost!

Încet te transformi dintr-un om cu zâmbetul pe buze, într-un om fără rost. Chiar nu ai nici un rost și ești un ratat! Toată viața ai minți, nu știi să faci altceva! Nu ai încercat să te descoperi pe tine nici măcar o clipă din viața ta mizeră! Nu ai fost, nici măcar o clipă, curios să vezi ce se ascunde în spatele "Măștii", și deși la început o dominați tu pe ea, acum tu ești cel dominat. Asta arată că ești un ratat! O ființă inutilă, mizerabilă și ipocrită! Acum degeaba mai plângi, degeaba mai încerci să-ți dai jos "Masca" de pe față. Îți zgârii obraji cu unghiile până ce șiroaie de sânge curg pe față ta în încercarea disperată de a scăpa de "Masca", dar nu poți să mai scapi... ești prins în gheara ei! Acum "Masca" e în tine și tu ești "Masca"!

Cristina BORDEIANU

Timp

Era o după-masă de primăvară, ce mirosea plictiseală. Și-mi omoram timpul... În ce se măsoară?

În convorbiri nocturne la telefon când amândoi aveam insomnii și scriam cu privirea pe tavan TE IUBESC și o inimioară strămbă lângă el, până se descărca bateria? Atunci numele meu era *Ură* căci nu mi-aș fi dat viața pentru nimeni să te pot asculta...

În melodiile de dragoste și moarte cântate de EL, când îmi dădea, cu un zâmbet, medicamentul pentru creșterea nivelului de pasiune? Îl visez fericit, iar eu am depășit limita... Acum nu sunt decât un disperat calm ce se preocupă de cariera lui.

În clickurile mouseului când impușcai hipnotizat soldați la jocul virtual și uitai că sunt lângă tine și-ți mângâi părul? Încă speram să răd sau măcar să zâmbesc când ți-ai fi pierdut viața pentru mine... dar nu eram decât alt soldat rănit.

În paharele de vin golite sau în fumul mucedurilor de țigară din barurile mustind a ratați, în care mă plimbam și mă bucuram când îmi găseam trecutul? Nu era scris cu hieroglife, nici cu litere grecești sau chirilice... n-aș fi înțeles niciodată. Pe atunci eram copil. Trecutul meu... Trecutul meu stătea la a doua masă din dreapta și-mi arăta deslușit ce va urma...

Un om îmbrăcat într-un costum haios, ce stătea lângă un copac înflorit alb, striga într-una:

Poze la minut! Poze la minut!

Milena Alexandra BLAGA

"Cartea junglei"

Toata lumea știe că jungla are legea ei. Oamenii, homo sapiens, și-au făcut alte legi total diferite de cele ale junglei, alte obiceiuri, alt comportament.

Asta s-o creadă ei!

Există o singură lege, a junglei, o singură ierarhie a animalelor și cu asta, basta. Fiecare animal trebuie să știe unde îi e locul pentru că are un loc bine stabilit și nu întămplător.

Omul e și el animal.

Definiția omului este următoarea: omul - animal biped cu o inteligență rar întâlnită, da așa de rar încât nu se mai întâlnește o astfel de inteligență în zilele noastre.

Dar să revenim la animalele patrupeze, că de acolo începe povestea. Șoarecii de câmp sunt peste tot, sunt mulți, se înmulțesc repede și n-au nici o treabă.

Urmează popândăii. Aceștia-s un fel de șoareci mai mari, mai negricioși, ăștia intră da peste tot și se hrănesc cu semințe și devastează toate culturile. Le merge bine o lună, două apoi se plâng pe la toate vizuinile

că n-au din ce trăi.

Pe urma lor trăiesc vulpile. Acestea se îmbogățesc peste noapte și dacă încearcă să fie cinstite în cel mai bun caz își fac un SRL unde angajează puicute tinere și naive sub pretextul că fac o faptă bună.

Să vedem ce animale mai urmează.

Câinii sunt polițaii comunității. Ei își fac treaba și fac multă gălăgie. Dar măcar fac singurul lucru pe care-l știu să facă: multă gălăgie.

Dar v-ați întrebat vreodată ce rost au leii, care e rolul lor între animale?

E foarte simplu. Leii sunt de viță nobilă, ei se zbat pentru retrocedarea teritoriilor de vânatoare. Prima dată își trimit în față leoaicele căci numai ele vânează, lei, vin la prada gata culeasă.

Leoaicele fac munca de caritate în folosul comunității, câștiga simpatia și încrederea maselor. În tot acest timp ele pregătesc terenul. Atacă doar exemplarele slabe dintr-o turmă de antilope, astfel ajută turma să se descotorosească de veriga

slabă sau, mai bine zis, netrebuincioasă.

Astfel ajută etniile de erbivore să se mențină-n forță. Abia la sfârșit apar și masculii, marchează teritoriul și apoi stau pe capul populației.

Există o serie de animale migratoare, antilope, ele migrează acolo unde e vegetația mai verde. Acestea nu se supun nici unei legi, merg, vin, merg, vin și tot așa. E adevărat că rămân mai mult în țară în perioada sărbătorilor când vegetația este mai abundentă. Dar au și acestea un rol, acela de a fertiliza pământul zdrobit de copite.

Ametecă pământul adus de la ei la noi, creând un fel de interculturalitate, o subcultură înfloritoare.

Toata lumea știe că șacalii și hienele sunt animale rele, din contră, ei sunt singurii care respectă legile junglei. O hienă mănâncă doar după ce leul s-a săturat. Își știe locul foarte bine, în umbra leului stă. Îl ajută și îl lasă pe el să mănânce primul din pradă apoi se înfruptă ea.

Hienele și șacalii sunt sanitarii junglei, ei fac totul, nu le place să iasă în evidență, așa că stau retrași în umbră, în umbra celor mari, întotdeauna a celor mari.

Hipopotamii sunt puțini, sunt mari, leneși, grași, inofensivi, și au grijă între ei de membrii familiei, frați, surori, unchi și mătuși.

Și peste toată adunătura asta de animale ce credeți că e deasupra? BOUL.

Boul, bivoulul ce o fi el, e cel mai periculos animal. Atacă fără motiv, ca de aia-i zice BOU, iar dacă-l privești fix în ochi și simte amenințată poziția și iar atacă, ca să fie încă o dată BOU.

E un animal impunător în două sensuri: ori e impunător fizic dar nu prea rage, ci mai mult mugeste, ori e mai puțin impunător fizic dar rage degeaba și dă prea des din copită.

Leii îl respectă, șacalii și hienele l-ar putea doborî dar n-o fac, își așteaptă rândul.

Acuma e drept că s-a mai întâmplat să fie și atacat de proprii semeni și într-un final să fie mâncat.

Oricum nu prea știe el ce se întâmplă, important pentru BOU e să fie BOU, adică în frunte.

Dar ce se întâmplă când apar doi BOU în frunte? A, nimic deosebit, se tot luptă se tot luptă, unul câștiga celălalt pierde, se retrage și își planifică un alt atac pentru celălalt tur de șeruit.

Important la un BOU nu e ce face el ci ce se întâmplă în jurul lui. Dacă observați bine pe animalele mai mari chiar și pe inofensivul hipopotam stau multe păsărele mici care ciripesc, ciripesc, ciripesc și apoi ciugulesc și culmea totdeauna din urechi.

Pe spatele Bouului sunt multe asemenea păsărele, chiar și exemplare rare, mici, colorate și cu ochii albaștri.

Printre aceste păsărele își mai face apariția din când în când câte o egretă blondă cu gâtul lung care totdeauna stă pe același BOU, dar pentru care nimeni nu ar baga mâna în foc că nu ar schimba BOUL cu un altul, la cea mai mică adiere de vânt.

Păsărelele cele mici și multe trăiesc fiecare separat pe câte un animal, și-l perie și-l curăță și-i țin de urât apoi la intervale regulate de timp se adună în cărduri mari și se înalță în văzduh departe de ochii tuturor, se înțeleg ele acolo ce se înțeleg apoi revin, dacă este nevoie câte 4,5 pe același animal.

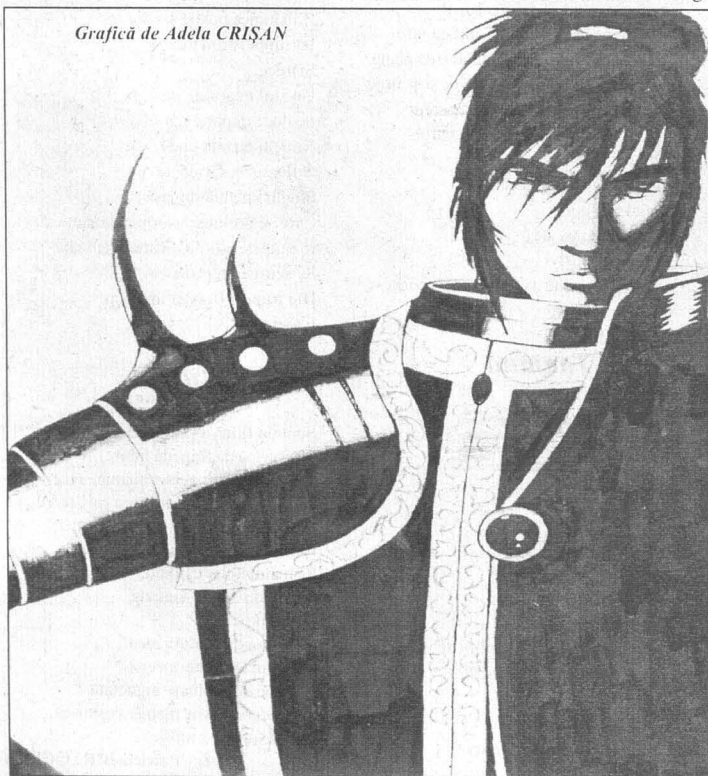
Interesant e că păsărelele astea drăguțe sunt mult mai multe decât întreaga populație băștinașă.

În ultimul timp s-au descoperit astfel de manifestări comportamentale și la oamenii, ba mai mult se preconizează că acest comportament păsăresc datează din vremurile de dinainte.

Oamenii nu fac altceva decât să imite aceste comportamente animale.

Și atunci ne punem întrebarea oare ne tragem cu adevărat din maimuță???

Raluca Cristina CIRTÎ

Grafică de Adela CRIȘAN

CNS - Cuvinte, Nume, Speranțe

Supliment al revistei de cultură a Sălaului, „Caiete Silvane”, realizat cu sprijinul Colegiului Național „Silvania” Zalău

Coordonatori de proiect: Vasile BULGĂREAN, Daniel SĂUCA

Redactori: Voichița LUNG, Dora POPOVICI, Tudor ADRIDAN

Tehnoredactor: Marius SOARE

în București, pe data de 14 noiembrie, "pentru a trage la răspundere pe cei cari își bat joc de țară". Le cere sălăjenilor să fie gata de luptă și să ducă la izbândă noul steag al partidului pe care stătea scris: "Români în stat național-tărănesc" și își încheie discursul cu următoarele cuvinte: "Ai o oaste domnule președinte pe care te poți răzimi și pentru asta e cheziște trecutul glorios, al românilor din ținutul acesta".

A luat, apoi cuvântul protopopul Valentin Coposu, care a salutat pe I. Mihalache și M. Popovici, în numele preșimii sălăjene, iar Augustin Șimonca pe cel al învățătorilor. Din partea organizației județene de tineret a luat cuvântul, secretarul general, Alexandru Alușiu, iar în numele țărănimii sălăjene a vorbit Alexandru Gliguța din Babța. Secretarul general Șimon Pop a dat, apoi, citire raportului asupra activității organizației județene.

Urmează la cuvânt președintele partidului Ion Mihalache, care mulțumește pentru primirea pe care i-au făcut-o sălăjenii și, "înainte de toate", lui Iuliu Maniu pentru prezența lui la această ședință. Subliniază faptul că județul Sălaj "a avut norocul să fie ceațea din care a ieșit Marii Conducători ai națiunii". Mulțumește, apoi, lui Victor Deleu "care este printre aceia cari vorbesc puțin, înfăptuiesc multe și rodesc și mai mult", intelectualilor satelor sălăjene "cari din cuvintele rostite aici am înțeles că știu să-și facă datoria", preotului Coposu și învățătorului Șimonca, afirmând următoarele: "Cinste preotului și învățătorului care urmând învățătura Sf. Augustin își face datoria luminând și inspirând". În continuarea discursului său, critică aspru și el guvernul Tătărescu, subliniind faptul că "ciuasul din urmă a ciocoișmului a smal", și se impune "o nouă rânduială" morală. "Să ținem, spune el, capul balaurului pentru constituirea statului țărănesc".

Un impresionant discurs a rostit și Iuliu Maniu. Pentru început el afirmă faptul că fiecare lider are responsabilitatea sa conform funcției (V. Deleu, I. Sălaj, M. Popovici, pe Ardeal și Banat și I. Mihalache a întregului partid), a cărui voce trebuia ascultată: "At singurul cuvânt din organizația acestui partid", îi spune el lui I. Mihalache, "și ce ai spus rămâne spus și te urmărește". De asemenea, el afirmă că într-o organizație nu se admite decât un singur cuvânt, cel al președintelui. Subliniază faptul că "în acest colț de țară", județul Sălaj simțea, "mai adânc" ca altele, "orice îngrijorare care ar putea trece peste sufletul neamului românesc. Orice umiliri și rușini ne aduce o emoție mai mare fiindcă stătem la graniță în pragul streimătății care vede ce se petrece la noi". "Iată de ce, d-le Mihalache, spune el, în noi în toți, cu programul dăte care este crezul nostru, găsiți ostași cum nu se poate mai devotați, care în luptă nu preocupă nici o jertfă, cari va vor urma pentru salvarea acestei țări". Alti vorbitori care sălăjenii erau ostași devotați ai P.N.T., era faptul că aici s-au născut și își au locul de veci mari personalități ale poporului român, iar "noi", spune Maniu, simțim cinstea trecutului. Aici zace Șimon Bărnăuțiu, care a organizat Conștiința națională și de drept a poporului român; aici zace Gh. Pop de Băsești care a intruchipat direcția noastră românească; aici s-a născut Iuliu Coroianu, care a făcut programul de la 1881 și Memorandumul (...). Câtă satisfacție avem noi știind că tot aici s-a născut acela care a pătruns în stecele rusești: dl dr. Victor Deleu. De aceea fiți siguri, îi spune el lui Mihalache, că județul nostru nu va desimți tradiția. Aspirările acestui neam nu se pot menține decât în partidul național-țărănesc". În continuarea discursului său, Iuliu Maniu afirmă faptul că respectă orice convingere politică, dar că "azi românul care nu este înregistrat în P.N.T. este în rătăcire. Orice hănăncan și ardelean necărgementat la noi, face păcat, iar sălăjeanul care nu e la noi face păcat de moarte". Subliniază, din nou, devotamentul județului și, al lui personal față de conducerea partidului: "Poți conta, spune el, pe devotamentul acestui județ printre a

cărui membri sunt înscris și eu și n-aș dori să ai altfel de oameni care să-ți fie mai devotați decât mine și prietenii mei care reprezentăm zecile de mii de oameni de aici, din Sălaj" (Patria, nr. 233 din 11 octombrie 1935).

În concluzie, se poate afirma faptul că, intrădevar, această adunare de la Zalău a fost una impresionantă, prin numeroasa prezență înregistrată și personalitățile marcante ale P.N.T. care au luat parte la ea.

În vederea organizării marii demonstrații preconizată a avea loc, la București, în data de 14 noiembrie 1935, Delegația Permanentă a organizației din Ardeal și Banat s-a întrunit în ședință, pe data de 6 noiembrie. La această ședință a participat și președintele organizației județene din Sălaj, Victor Deleu.

În urma audienței lui I. Mihalache și a lui N. Lupu la regele Carol al II-lea, aceștia au consimțit să amâne această adunare, care, de altfel, nu a mai avut loc până la instaurarea dictaturii regale.

În ședința din data de 18 ianuarie 1936, Delegația Permanentă a P.N.T. a luat în discuție situația politică existentă în țară și alegerile parțiale care se apropiau. Față de metodele de violență introduse în politica țării de către unele grupări, cu complicitatea guvernului și toleranța administrației și "dată fiind absența totală a scutului legal", conducerea P.N.T. a hotărât înființarea gărzilor țărănești (Patria, nr. 16 din 21 ianuarie 1936).

În Transilvania, fruntașul național-țărănist Ilie Lazăr a fost însărcinat cu organizarea acestor gărzi. Ele au fost organizate în fiecare județ, în cadrul a 4 regiuni: Regiunea de Nord, cu județele Maramureș, Năsăud, Satu-Mare, Someș, Sălaj și Cluj, care îl avea ca și comandant pe colonelul Aurel Stoica; regiunea de Vest, cu județele Bihor, Arad, Timiș, Severin și Caraș, care îl avea ca și comandant pe colonelul Nicolae Licăreț; regiunea de centru, cu județele Alba, Târnava Mare, Târnava Mică, Hunedoara, Turda, care îl avea ca și comandant pe col. Bălcescu și regiunea de sud cu județele Sibiu, Făgăraș, Brașov, care îl avea ca și comandant pe col. Traian Popa. La județul Sălaj, comandant al gărzilor țărănești era Ionel Pop.

Conducerea P.N.T. cere organizațiilor județene să convoace congrese, imediat după Paști, și să înceapă o puternică acțiune de răsturnare a guvernului liberal. În Sălaj, președintele organizației, Victor Deleu și secretarul general, Șimon Pop au convocat Congresul județean pentru ziua de 30 aprilie, la Zalău. Acesta s-a ținut în sala teatrului orașenească și la el au participat câteva sute de delegați din toate satele sălăjene. Deschiderea a fost făcută de către președintele organizației, Victor Deleu, la orele 10, dimineața. Într-un impresionant discurs, Victor Deleu a făcut un aspru rechizitoriu la adresa guvernului liberal. Între altele, el spune că guvernul a dus țara de răpă, a ținut pumnul cenzurii în gura țării, starea de asediu și a stării excepționale, la adapostul cărora se făceau numeroase nelegiuiri. În ceea ce privea politica ce P.N.T. trebuia să o urmeze, el spune următoarele: "Noi trebuie să pășim cu încredere în luptă spre biruință, sub steagul partidului național-țărănesc. E vorba de viața și drepturile noastre de țara noastră".

În continuarea discursului său, Victor Deleu a ținut să precizeze că adevărata cauză a contramandării adunării populare din data de 14 noiembrie 1935 de la București a fost numai respectarea voinței expresive a Suveranului, care a asigurat în acele momente pe conducătorii P.N.T. că el cunoaște situația generală a țării. Contramandând adunarea nu s-a făcut altceva decât să se respecte voința Coroanei. P.N.T., a continuat Deleu, "s-a frământat zecă ani, pentru a căuta calea adevărată de ieșire către lumină și progres și din capitalul bogat în experiențe și din înțelepciunea marilor lui conducători și-a alcătuit un program de muncă, un program de realizări pentru aducerea lui la îndeplinire, și-a organizat regimente și batalioane de aderenți devotați și disciplinați cu ajutorul cărora trebuie să

clădească o Românie nouă, liberă și fericită".

Președintele organizației a prezentat, apoi, programul de activitate al partidului, subliniind faptul că acesta nu era un simplu discurs electoral, ci cuvântul scris pentru care partidul, în întregime, răspunde în orice moment. Încheie cu următoarele cuvinte: "Noi trebuie să aducem stăpânirea dreptății lui Dumnezeu și a moralei creștine pe pământul românesc sub steagul P.N.T." (Patria, nr. 98 din 3 mai 1936)

Pe data de 31 mai 1936 se prevedea ca odată cu adunarea populară a P.N.T. din București să se organizeze astfel de adunări în toate județele țării.

În județul Sălaj, pe data de 1 iunie 1936, s-a organizat o mare adunare populară la Santău. Miile de țărani prezenți din toate colturile plasei Tâșnad, având în frunte steaguri și pancarde au cerut plecarea guvernului liberal din fruntea țării.

În vara anului 1936 continuă constituirea gărzilor țărănești. Acestea se preconiza a se constitui "în fiecare sat și în fiecare cătun", cu scopul de a "stăvili valul anarhiei", iar "în caz de complicitate a celor mențiți să susțină ordinea, va fi ea păstrătoare a păcii și ordinei sociale" (Patria, nr. 171 din 1 august 1936).

Acțiunea de organizare a gărzilor țărănești a continuat și în toate comunele din județul Sălaj. La Jibou, la sfârșitul lunii august, a avut loc adunarea de constituire a gărzilor țărănești din această plasă, la care a participat și conducerea organizației județene, în frunte cu Victor Deleu.

Pentru început, Gheorghe Fodoreanu, fost deputat și președinte al organizației de plasă a făcut un raport amănunțit asupra activității partidului în această zonă. Astfel, doar în decursul unui an s-au ținut 24 de ședințe, în care s-au dat instrucțiuni pentru o mai bună organizare a membrilor de partid.

A luat cuvântul președintele organizației județene, Victor Deleu, care și-a exprimat "dragostea cu care vine în mijlocul poporului" și a vorbit despre importanța și rolul gărzilor țărănești. Iată ce spunea el, printre altele: "Suntem învinuți că aceste gărzi pe care le înființăm sunt echipe de bătăuși și că produc desordini. Am înființat aceste gărzi pentru a ne apăra împotriva aceluia cari ne atacă și ne amenință, noi nu atacăm, ci dacă

suntem atacați, avem dreptul de a ne apăra". De asemenea, subliniază faptul că P.N.T. era singurul partid care putea "să îndrepte retele" ce bântuiau întreaga societate românească și să asigure cetățenilor țării "o viață fericită". Pentru împlinirea acestui scop, spune Deleu: toți cei care "faceau parte din acest partid" "suntem gata oricând să ne jertfim și viața pentru reușita crezului nostru cuprins în programul fixat de noi". (Gazeta de Duminecă, nr. 1-10 din 22 septembrie 1936)

Lua astfel sfârșit procesul de constituire a gărzilor țărănești din întreg județul Sălaj, care s-a desfășurat de-a lungul întregii veri a anului 1936, atât la nivel județean cât și național. În toate localitățile județului Sălaj unde s-au înființat gărzile țărănești, aceste adunări au constituit adevărate sărbători populare, la care au participat mii de țărani și s-au înrolat cu entuziasm sub steagul P.N.T.

Victor Deleu a îndeplinit funcția de președinte al organizației sălăjene a P.N.T. până la desființarea partidelor politice, în urma instaurării regimului autoritar al lui Carol al II-lea, la 10 februarie 1938.

Traectoria pământeană a lui Victor Deleu se încheie, pe data de 30 decembrie 1939, în urma unei grele suferințe, fiind regretat de întreaga țară, în slujba căreia și-a pus întreaga sa viață.

La trecerea lui Victor Deleu în eternitate, o altă mare personalitate a Țării Silvaniei, Corneliu Coposu, sublima, printre altele: "Numele lui Deleu a fost nedespărțit legat de Sălaj și Sălajul a fost și va fi mândru de acest nume, care a însemnat, în primul rând țară de caracter. Încă din prima tinerețe Victor Deleu s-a legat să servească o credință și un ideal. Anii au trecut peste el și l-au lăsat tot lângă credința lui, robit aceluiași ideal. Dela drumul apucat, nimeni nu l-a putut abate. A trăit și a murit mărturisind, fără șovăire, același crez politic, crezul lui Iuliu Maniu. A trăit și a murit la datorie, pildă vie, de neuitat, pentru căți vor veni pe urmă (C. Coposu, *Busturi ardelen. Victor Deleu*, scris la Bădăcin în ianuarie 1940 și publicat în ziarul *Ardealul* din 23 martie 1941).

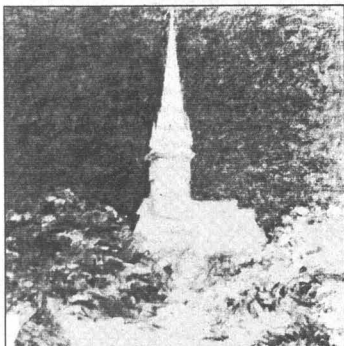
Surse documentare:

În afară de sursele amintite în cadrul lucrării am mai folosit și informații aparținând fondului Victor Deleu, existent la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale din Cluj, precum și la cea din Zalău.

Marin POP

„Refugiu” în atelierul artistei

Există, desigur, mai multe feluri de-a percepe arta și de-a-ți asuma singularitatea aprecierilor asupra personalității unui artist. Unul dintre acestea este, neîndoind-ne, frecventarea saloanelor, a galeriilor de artă, nu doar cu ocazia unor vernisaje, în cazul artelor plastice. Sau, inițiat cât de cât într-ale muzicii și literaturii, să fii un devotat oaspete al sălilor de concerte, ori al celor de teatru. (Nu poate fi neglijată cealaltă modalitate, audio-vizuală, oferită îndeosebi intelectualului retras în provincia provinciei, cărui îi este „interzisă” respectarea programelor de stagii și, în consecință, accesul la fotoliile unor astfel de spectacole.)

O altă cale vizează privilegiul de-a pătrunde în atelierul artistului, pe care nu-l au decât confratele, prietenul și, uneori, vreun oaspete bucurându-se de prețuirea acestora. Iată-mă deci beneficiarul unui astfel de statut. Prin umare...

Itinerarul artistic al Dörinei Scridonesi, incluzând opțiuni pentru mijloace tehnice variate și, implicit, diverse atitudini estetice, poate fi cel puțin intuit printr-un anume fel de „refugiu” în înșimțarea atelierului, acompaniat de confesiunile artistei care-ți însușează pendularea între certitudine și îndoială cu privire la etapa creativă pe care o parcurge.

Aflată în proximitatea apogeeului profesional, te marchează până la surescitare prin discursul apologetic țintind operele măștrilor, cum Ștefan Luchian, Ion Andreescu, Dumitru Ghiață ș.a. Pe de altă parte, este vizibil că lucrările ilustrează cu asupra de

măsură rezistența la tentația de a glisa în epigonism sau pastişă. În mod implicit, tehnicile de lucru sunt supuse tematicii, artista declarându-și preferința pentru unele simbol a pictorilor: penelul, care îi permite îmbinarea suportului și a detaliilor (aluziv) clasice, reanimând tentațiile impresioniste, cu manierele contemporane, ca în tabloul intitulat „Vânzătoarea de flori”, de exemplu.

Patru motive o acaparează obstinant: *Florile*, *Fereastra*, *Casa veche țărănească din Ardeal*, (cu acoperișul de paie, aproape cu totul dispărută din mediul ei natural, conservată doar în muzee) și *Arhitectura monastică*. Dacă motivul floral (dezvoltat bogat pe o arie coloristică personală, cu preferință pentru varietatea de nuanțe și prospețime a florilor de câmp) o aduce în descendența marilor pictori, artista înscriindu-se astfel într-o numeroasă și nobilă companie, cel de-al doilea, *Fereastra*, o singularizează în anturajul pictorilor contemporani recunoscutibili. Nu atât pentru simbolistica generală atribuită în dicționare acestui element arhitectural, cât pentru reprezentarea caracterului tradițional în domeniu. Este vorba despre fereștriuca detașată din peretele scund al casei țărănești, cu tocul băițuit sau tras în ulei, de obicei maro, sub protecția firidei dreptunghiulare sau pătrate, pervazul oferind găzduire glastrelor cu flori, dovezi ale prezenței umane, sensibil afectuoase, în ciuda dificultăților indubitabil implicite ale vieții. În două sau trei tablouri propune discret nostalgice elemente ale autobiograficului.

Arhitectura monastică este pusă în evidență prin destul de numeroase și varii (ca soluții de amplasare, dimensiuni, proporții) biserici vechi de lemn sugerând atât perenitatea credinței creștine, cât și statornicia opțiunii etniciste, în condiții istorice vitrege datorate stăruinței inspre schimbare/anulare a unor regimuri malefice. Esențiale sunt opțiunile artistei pentru surprinderea cadrului natural în diverse ipostazii ale detaliilor, dar purtând marca autenticității autohtone, în cele mai diverse momente ale zilei, identificabile prin intensitatea luminii și a culorii. Se distinge pe fondul acestui motiv artistic un segment

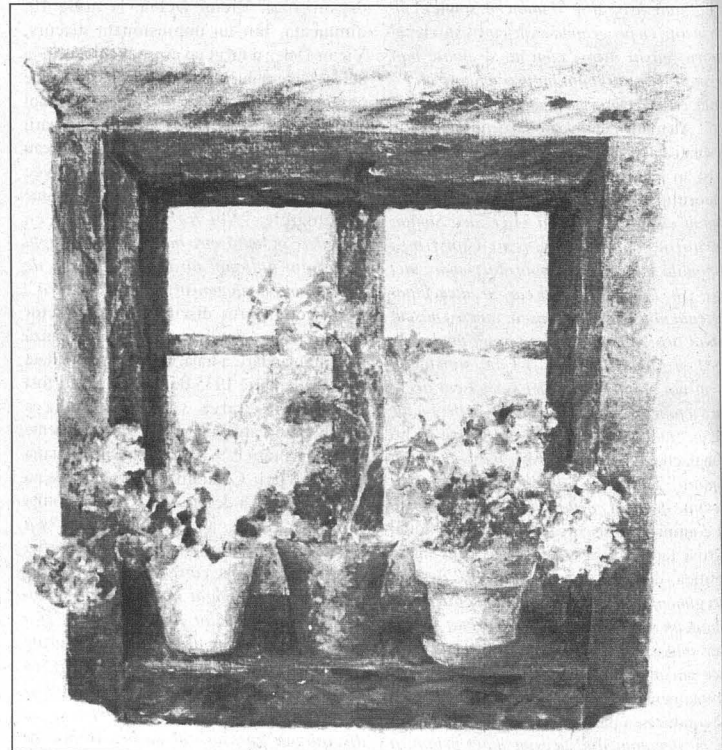
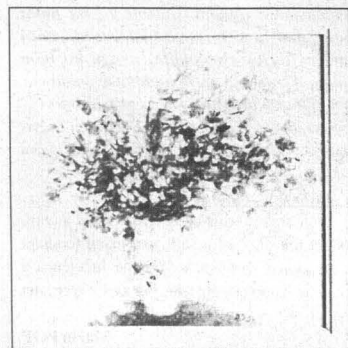
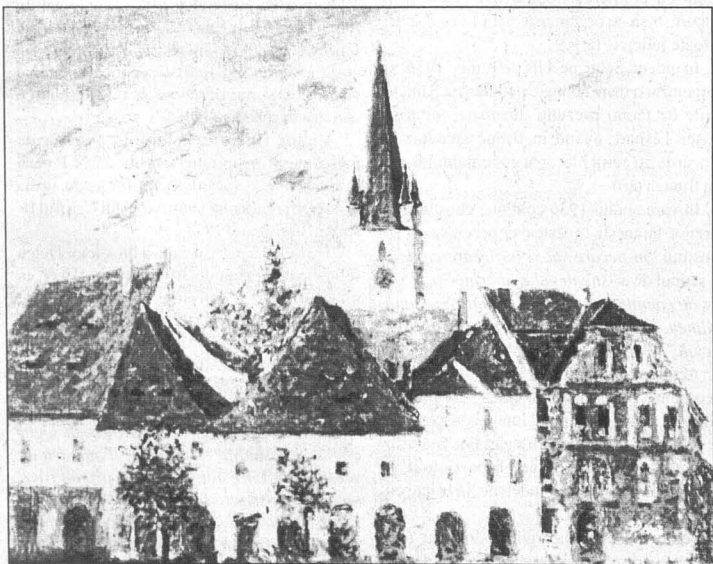

arhitectural monastic, reprezentând coloanele unite prin arce care susțin protecțiv pasajul dintre două aripi ale clădirii, surprins într-o lumină paradisiacă.

Dozarea culorilor, în altemanța cvasi-ludică rece - cald, trădează un artist atent și la maniera predominantă a perioadei, la programul estetic al prezentului. De remarcă este glisarea de la culorile calde, folosite în foarte puține lucrări, la cele reci, sau de la preponderența luminii, în cele mai numeroase, la tonuri întunecate (vezi colinele, sau una dintre ferestre), ceea ce pare a fi un efect asumat al deconologizării, încât același peisaj rupestru, de pildă, ți se oferă în două, trei variante, implicând sesizabile modificări ale detaliului în unele cazuri.

Din respect pentru momentul de întâlnire cu doamna capricioasă, pe nume Inspirația, și pentru detașarea anti-mercantilă de servituțiile cotidiene ale existenței (poate și pentru că, profesoară de arte vizuale fiind la una din școlile clujene, îi este asigurată astfel sursa minimă de independență), Dorina Scridonesi (membră a UAP) nu este adepta picturii „comerciale”, multiple în serii tematice, dar nici a creației colective, de grup, optând mai degrabă pentru munca de atelier în detrimentul celei „de teren”, unde iese doar pentru a surprinde cu aparatul de fotografiat ansambluri sau detalii din natură în varii momente ale zilei.

Viorelă TĂUTAN

Un viitor întors pe dos

Despre filmele regizorului maghiar Tarr Béla s-a discutat prea puțin în România. Altminteri, avem și noi rebelii noștri, regizori talentați, cu totul necunoscuți de marele public, deși au fost răsplățiți cu diplome la festivaluri unde filmele oficiale, trimise și înscrise în concurs pe bani contribuabililor, au fost ignorate. În zadar se luptă „maestrii cu o bogată filmografie” până la „Ultimul cartuș” și se fac luntre și punte ca să instituie un cordoș sanitar peste toată cinematografia românească, pe a cărui albeață să se profileze statura voievodală a Unicului Regizor din Partidul de Guvernământ, talentele autentice, precum Cristian Mușgiu sau Cristi Puiu, reușesc să treacă de granițele impuse de spiritele înguste și să convingă juriile de specialitate și cinefilii din străinătate. Tarr reprezintă versiunea maghiară a „problemelor” de acest tip. Cândva interzis în Ungaria, el a fost prezent la Berlin în 1994 și apoi la Cannes în 2000, cu mai multe filme. La Berlin a fost premiat „Sătântangó”, tradus în engleză ca „Tangoul Satanei”, deși i s-ar fi potrivit mai bine „Tangoul satanic”. Filmul a fost realizat între 1991-1994, după romanul omonim al Krasznahorkai László, cu ajutorul unor producători din Germania și Elveția. Pe Internet Movie DataBase este cotoat cu uimitoarea și incredibila notă de 8,90 și declarat drept o capodoperă. Poate fi văzut la diferite festivaluri de film, dar se găsește și sub formă de DVD. Curiosul va trebui să se înarmeze cu multă răbdare, deoarece filmul durează 7 ore (421 minute). Regizorul maghiar a folosit numai

pelicula alb-negru de 35 mm, pentru a sublinia atmosfera apăsătoare de octombrie (lună de toamnă, ploioasă, în care, cândva, a început și revoluția bolșevică din Rusia). Pe de altă parte, într-un interval atât de lung, spectatorul are posibilitatea să pătrundă pe deplin în intimitatea personajelor, să le cunoască viața în amănunțime, ca și cum ar fi niște tovarăși pe parcursul unei călătorii, unde stațiile sunt marcate, întocmai ca și pe vremea filmului mut, de generice inscripționate cu litere albe pe fondul negru. Firul roșu, coloana vertebrală a narațiunii, e o poveste a zilelor de după destrămarea regimurilor socialiste de tip sovietic. Într-o mică așezare rurală, aflată undeva în zona de gravitație a unui mare oraș din câmpie, au rămas doar câțiva oameni: familiile Schmidt (Lugossy László și Almásy Albert Éva), Kráner (Derzsi János și Szajki Irén) și Halics (Járai Alfréd și Gaál Erzsébet), un fost director de școală (Barkó György), un cărciumar (Kamondi Zoltán) etc. Majoritatea lor speră în apariția unui Mesia, menit să le rezolve deus ex machina problemele cotidiene. Însă, atunci când acesta apare, el vine sub chipul lui Irimias (Vig Mihály), un pseudorevoluționar oportunist și laș, tocmă în solda poliției, ca să recruteze și să înființeze o nouă rețea de informatori. Deși este proorocit de Futaki (Peter Berling), anunțat de vizitiu (Juhász István) și zărit de doctor (Barkó György), va dura 4 ore (mai mult de jumătate din film), până când Irimias, însoțit de Petrina (Horváth Putyi) și adolescentul Sanyi (Bodnár András), va ajunge la fața locului. În acest răstimp, are loc drama lui Estike (diminutiv al lui Eszter, dar cu trimitere directă la „este” = „seară”), fetița păcălită de fratele ei, după pilda lui Pinocchio, să-și îngroape mărunțișul adunat în pădure, unde va răsări un arbore de bani. Estike (Bók Erika) este cea mai mică dintre fetele văduvei Horgos (Bojár Ilona), o alcoolică care, ca și fetele ei mai mari, își vinde trupul pe bani. Când mama ei o dă afară din casă, pentru că tocmai i-a sosit un client, fata se refugiază în podul unei case vecine, unde își revărsă năduful pe o piscuță, iar în cele din urmă o otrăvește. Nota bene: deși trăiește în mijlocul unei

gospodării agricole, iar filmul începe cu pomirea cirezii către pășune, Estike folosește lapte pasteurizat, la pungă. Disperarea fetei atinge punctul culminant în momentul când, ducându-se să vadă dacă a răsărit pomul cu bani, constată că a fost păcălită. Atunci, se retrage între niște ruine și înghețe restul otrăvii, așteptând „să vină îngerii după ea”. Irimias îi culpabilizează în corpore pe localnici pentru moartea copilei și îi trimite la conacul Almaș, unde, zice el, are de gând să înființeze un falanster de tip titopic. După o noapte petrecută într-un loc întunecos și rău-prevestitor, sub privirea scrutătoare a unei bufnițe, adepții săi devin niște victime sigure („păianjenul și-a țesut plasa”) și sunt mutați la oraș, repartizați în puncte cheie, misterioasă urmărească lumea și să servească misterioasa „Cauză” furnizând informații: o măcelărie, o croitorie de dame, o parohie. Practic, ei devin câte o fișă de turnător, dactilografiat pe o mașină cu car mare, din dosarele alcătuite de ofițerii din oraș și încautate apoi în fișete. Filmul are o construcție rotundă. El începe cu un dangăt de clopote și ivirea zorilor, privite prin fereastra camerei unde doamna Schmidt tocmai își înșelase bărbatul cu șchiopul Futaki și se termină cu descoperirea locului de unde răsuna clopotele și batera în cuie a obloanelor

pe fereastra de unde doctorul observa viața din sat, notându-și observațiile în diferite caiete, rezervate fiecărui „subiect”. Tarr este un discipol al lui Andrei Tarkovski, obsedat de puterea de dizolvare a ploii și un atent observator al personajelor aflate în încăperi sărăcioase mobilate. Evenimentele sunt relatate narate pe rând de diferiți observatori, ca în „Rashomon”-ul lui Akira Kurosawa. Dacă i se poate reproșa ceva lui Tarr, este promiscuitatea, în exces: cele trei prostituate hămesite sunt concurate puternic de diferitele aventuri conjugale derulate între vecini, în condițiile în care bărbaiții sunt trecuți de prima tinerețe și mari consumatori de tărâie. Totuși, în afară de „licențele poetice” caracteristice limbajului de la periferia societății, jenat de absența din subtitrările străine de pe DVD, filmul nu conține nici o scenă de sex prezentată direct. Personajele locurile și situațiile descrise de Krasznahorkai și redade de Tarr sunt dese pe poate de ilustrative și pentru tranziția românească. „Tango-ul este viața”, repetă obsesiv vizitiul, în timpul chefului tras întru așteptarea „Mântuitorului”. Tango-ul diavolesc reprezintă viața lipsită de perspective, când oamenii devin neomenii spre a fi lupii oamenilor.

GYORFI-DEAK György

Clipa eternă

În „Argumentul Pro Domo” ce deschide voluminosul studiu „O cheie pentru science-fiction” (Casa Cărții de Știință, Cluj, 2004), universitarul clujean Cornel Robu își cerea scuze pentru cele 612 pagini, un număr „nescontat de mare”, rezultat în final „după zece ani de «motroșeală»” și mărturisirea că, și în aceste condiții, a fost nevoit să desprindă un capitol „din locul în care-l așează firesc desfășurarea firului logic al argumentării și publicarea lui separată, între copertele unui al doilea sperat volum”. Acolo, autorul a ținut să sublinieze că, în ciuda considerentelor de ordin cantitativ și de despărțirea studiului în două volume, „cartea este, însă, una singură”.

Iată că la sfârșitul anului 2006, a apărut, la aceeași editură, și „subcapitolul” anunțat cu doi ani înaintea: „Paradoxurile timpului în science-fiction”. El a fost gândit să reflecte modul în care timpul, percepția sa intuitivă și reprezentarea sa ficțională, generează „sense of wonder”, așadar „plăcerea și emoția estetică a sublimului” din science-fiction.

„Wonder”, „uimirea” englezească transpusă într-o operă literară, nu reprezintă o încheiere, o punere în punct, o analiză turnată concis într-un rezumat sau un articol enciclopedic, urmată de o trecere în index, într-un opus voluminos cocoțat pe un raft de bibliotecă/Folosită ca verb, „I wonder”, „mă întreb”, minunarea generatoare de sublim nu rezolvă o dată și pentru totdeauna starea excepțională care a provocat-o, ci ne prezintă răspunsul ca premiază a unei alte întrebări. Cognoscibilul și raționalul nu-și sunt întru totul satisfăcătoare, cartezianul „Dubito, ergo cogito” - „mă îndoiesc, deci cuget”, nu produce răspunsuri eterne valabile, deoarece

„cogito, ergo sum” introduce în demonstrația riguros logică prezența cugetătorului ca parte a procesului de deducție sau evaluare, va să zică premiza subiectivității umane. Omul este cel care se îndoiește, cel care cugetă, cel care există ca urmare a minunării, îndoielii și cugetării.

Cornel Robu remarcă în primul volum faptul că existența umană reprezintă un număr de câteva zeci de ani aflat undeva între duratele extreme de jos și de sus ale unei scări temporale logaritmice, întinsă între lungimea Planck și vârsta Universului. Eternitatea, precum ne arată teoria relativității generalizate, nu-i decât timpul dilatat până la infinitatea unei clipe. „Scara umană” a magnitudinilor temporale ne definește percepția: socotind cu măsura fenomenelor astronomice, omul trăiește tulburător de puțin, dar totodată incredibil de mult, raportat la străfulgerările de energie și transformările particulelor din interiorul atomilor.

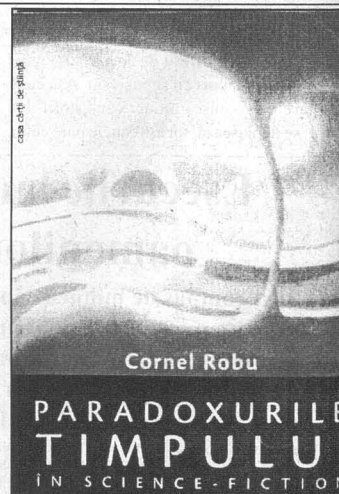
Incredibila lărgime a scalei de evenimente a trezit interesul scriitorilor de science-fiction. De la începutul, dar mai cu seamă pe la mijlocul secolului XX, autorii s-au întrecut să-și exerseze inventivitatea și originalitatea întru exploatarea paradoxurilor generate de călătoriile în timp, într-un fel de competiție neoficială menită să le evidențieze virtuozitatea. Pentru că exploatarea situațiilor imaginabile adaugă un surplus de „covârșire” și exacerbază, la început, potențialul generator de emoție, de furor, de frison intelectual, ca în final, acolo unde măiestria a fost dovedită, să genereze emoția artistică caracteristică operei literare:

„Întorcerea pe dos” a minții, stupefierea

și blocarea ei de moment prin aporie și paradox, auto-blocarea tropismelor și stereotipurilor logice prin propria lor inerție de funcționare, aducerea «simțului realului» în starea de perplexitate și «siderare», de «astonishment», «wonderment» sau «bewilderment» - toate acestea participă eficient la acea «copleșire» sau «covârșire» a umanului care, cum se știe încă de la Kant și de la Schiller, și cum ne-o confirmă azi un secol de science-fiction, constituie o premisă necesară a generării emoției sublimului, inclusiv în ipostaza acestuia de «sense of wonder» (pag. 7).

Cornel Robu analizează 11 cazuri de paradoxuri temporale generate prin mecanismele proprii ale științificii: binecunoscutul caz al fraților gemeni din relativitatea einsteiniană; procrearea propriului tată; uciderea bunicului de către nepot; modificarea istoriei prin cronoplastie sau situarea în afara ei; imposibilitatea sau interzicerea oricăror intervenții temporale; paradoxul dublurii; cazul cunoscuților necunoscuți; scrisoarea auto-adresată; paradoxul operei fără autor; problema coletelor greșit expediate; inversarea direcției de curgere a timpului.

Cu excepția primului, toate celelalte zece paradoxuri nu au nici o realitate fizică, factuală, nici o acoperire științifică, cu atât mai puțin istorică. Ele sunt doar niște speculații inteligente, corelate, pe o temă veche de când lumea: călătoriile în tărâmul tinereții fără bătrânețe și vieții fără de moarte. Existența lor este una pur mentală și nu constituie decât o reprezentare a felului întortocheat în care intelectul uman este alcătuit și funcționează „răsucindu-se și înmodându-se în sine însuși”. E ca și cum reprezentarea timpului sub forma inelului Ouroboros, a șarpelui care-și înghețe coada, ar fi transformată într-o Meduză prin oglindirea în cioburile unui glob rotitor dintr-o

discotecă, întru distrarea privitorilor.

În 1991, Cornel Robu a întocmit și a publicat la Editura Dacia o antologie de proză science-fiction, cu un titlu cât se poate de sugestiv, preluat dintr-o năvelă a lui Constantin Cozmiuc: „Timpul este umbra noastră”. E totodată un punct de turmă în evoluția studiilor despre sublim, împlinite prin volumul de față. Timpul e umbra noastră. Pe parcursul unei vieți omenești, el se transformă în amintiri plasate într-un context de relații perpetuate prin povestire ori notare. „The sense of wonder” poate fi transmis altei generații, este rețrit în diferite momente ale istoriei de felurite persoane, devine o informație ce orbitează, dacă putem să spunem așa, pe o buclă temporală aflată, ca valoare, pe o treaptă situată cu mult deasupra unei simple existențe umane: existența unei civilizații.

GYORFI-DEAK G.

Malaxorul de știri & opinii culturale

Cu ajutorul fluxului de știri culturale al Agenției Rompres, al cărților și revistelor primite la redacție, vă ofer încă o ediție a Malaxorului... Pentru vremuri culturale mai normale?...

„Caiete Silvane” la Șimleu Silvaniei

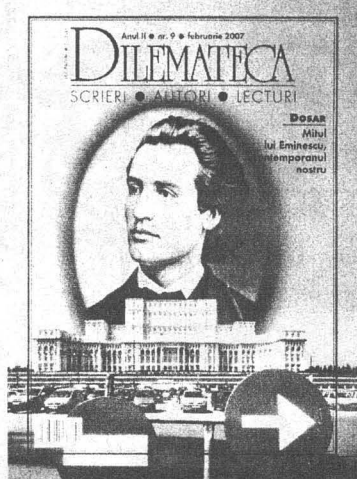
Revista de cultură a Sălajului, „Caiete Silvane”, s-a prezentat, în data de 22 februarie a.c., în sala de ședințe a Primăriei din Șimleu Silvaniei, în fața unei săli arhipe, fiind de față profesori, elevi, directori de instituții de cultură locale, iubitori de cultură. Manifestarea de la Șimleu a avut loc cu sprijinul primarului Septimiu Turcaș și a directorului Bibliotecii Orășenești, Dumitru Corbeanu, cărora le mulțumim și pe această cale pentru sprijin. Primarul Septimiu Turcaș a anunțat că va sprijini și apariția unor suplimente ale revistei „Caiete Silvane” dedicate Șimleului cultural, și ca un semn al faptului că ceea ce se întâmplă valoros din această perspectivă merită o mediatizare mai bună decât până acum. Întâlnirea noastră, credem, a fost reușită, și pentru că am venit în întâmpinarea așteptărilor iubitorilor de cultură din oras. Depinde acum doar de cele două „părți” ca lucrurile discutate să devină realitate. Mulțumiri conducerilor ziarelor Gratul Sălajului, Magazin Sălajean și Sălajeanul pentru sprijinul acordat mediatizării evenimentului.

Proiect multietnic la Șimleu Silvaniei - Nușfalău

Asociația Hebraică din Șimleu Silvaniei - Nușfalău, în parteneriat cu Primăria Zalău, Primăria Șimleu Silvaniei, Primăria Nușfalău și Inspectoratul Școlar Sălaj, a organizat, în perioada 2-4 martie 2007, concursul interjudețean „Valori multietnice și multiculturală din Nord-Vestul României”. Concursul s-a desfășurat la Șimleu Silvaniei și la Nușfalău, participând câte patru elevi din județele Bihor, Cluj, Bistrița - Năsăud, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Acest concurs face parte dintr-un proiect mai amplu, care se va întinde până în 2010, proiect cu titlul „Centrul Cultural Multietnic Șimleu Silvaniei - Nușfalău”, proiect care mai prevede organizarea, în octombrie 2007, a unei tabere internaționale de sculptură (la Zalău, Șimleu Silvaniei și Nușfalău); a unui concurs literar, în mai 2008, „Franz Kafka, scriitor emblematic al spațiului Central European”, la Praga, în Cehia; a unui concurs de pictură și grafică „Dunărea, fluviul care ne unește”, în octombrie

2008, la Budapesta, în Ungaria; a unui seminar de ecologie, în mai 2009, la Bratislava, în Slovacia; a unui festival al tinerilor muzicieni din Centrul Europei, în octombrie 2009, la Viena, în Austria, precum și a unui seminar de evaluare a parteneriatului, la Șimleu Silvaniei - Nușfalău, în mai 2010.

Dosar „Dilemateca”

Mi-a reținut atenția Dosarul „Mihai Eminescu, contemporanul nostru”, din Dilemateca, nr. 9/ februarie 2007. „Eminescu supraviețuiește cu greu propriului mit. Sprijinind cauza mai tuturor intereselor politice, morale sau literare ale posterității (...) Eminescu a reușit să fie - cum a formulat Nicolae Manolescu - «emblematic pentru toate curentele de gândire din secolul nostru». Astăzi, editarea operei eminesciene este suspectă de erori semnificative și, paradoxal sau nu, critica literară încă nu ne-a dat un Eminescu al timpului nostru”. De citit și de polemizat. Destul de probabil.

Sondaj global pentru alegerea „noilor” șapte minuni ale lumii

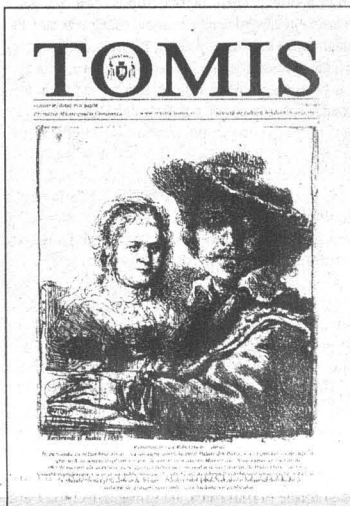

Care sunt cele mai mari opere arhitecturale din istorie? Colosseum-ul din Roma? Marele Zid Chinezesc? Piramidele din Giza? Este întrebarea pe care și-o pun milioane de persoane, în timp ce votează în cadrul celui mai amplu sondaj global realizat vreodată. Scopul? Alegerea celor șapte „noi” minuni ale lumii. Prin intermediul mega-sondajului, care este el însuși o minune, inițiatorii săi doresc să releve diferențele de opinie dintre oamenii epocii moderne și grecii antici, care au ales cele șapte minuni ale lumii, cu peste 2.000 de ani în urmă. Organizatorii au anunțat că aproximativ 200.000 de persoane votează zilnic

online sau prin SMS, rezultatele finale urmând a fi prezentate la 7 iulie. Până atunci, se estimează că vor vota cel puțin 100 de milioane de oameni. Lista originală a celor șapte minuni ale lumii cuprinde: Marea Piramidă din Giza, Grădinile suspendate ale Semiramidei, Templul zeiței Artemis din Efes, Statuia lui Zeus din Olympia, Mausoleul din Halicarnas, Colosul din Rodos și Farul din Alexandria.

Pe lista propunerilor „noilor” minuni ale lumii se află: Colosseum-ul din Roma, Marele Zid Chinezesc, Piramidele din Giza, orașul Machu Pichu din Peru, orașul roșiatic săpat în piatră Petra din Iordania, misterioasele statui de pe Insula Paștelui, monumentul Taj Mahal din India, Turnul Eiffel din Paris, statuia lui Iisus din Rio de Janeiro, Statuia Libertății din New York, ansamblul Stonehenge din Marea Britanie și Palatul Kremlin din Moscova.

Reviste primite la redacție

Creierul poate forma noi celule nervoase

Oamenii de știință de la Universitatea din Auckland au descoperit primele dovezi clare că sistemul nervos central uman poate produce noi celule nervoase, oferind noi speranțe pentru identificarea unor tratamente eficiente ale bolilor neurologice grave cum sunt

maladiile Parkinson și Alzheimer, informează The Times, consultat de Rompres. Comunitatea științifică știa de mai multă vreme că sistemul nervos central la șoarecii adulți este capabil să producă noi neuroni din celule stem, dar experimentele realizate până în prezent nu au fost capabile să identifice o astfel de funcție neurogeneratoare și la creierul uman. Studiul care a reușit să demonstreze acest lucru a fost condus de Maurice Curtis de la Universitatea Auckland din Noua Zeelandă, iar etapele acestui studiu sunt prezentate detaliat în ultimul număr al revistei Science.

Fotbal și arheologie

Un grup de muncitori care făceau săpături pentru construirea celui mai modern stadion deținut vreodată de o echipă de fotbal din Columbia au descoperit 46 de morminte care datează din anul 500 înainte de Christos, informează agenția de presă Xinhua. Mormintele au fost descoperite la Malagana, sud-vest, în bazinul râului Cauca. Antropologul Jose Rodriguez, care conduce o echipă de arheologi de la Universidad Nacional din Columbia, a declarat că au fost descoperite dovezi privind practicarea canibalismului și activități războinice. La situl arheologic, amplasat pe locul unde se va ridica stadionul celei mai iubite echipe de fotbal din Columbia, Deportivo Cali, experții au descoperit oase umane care susțin ipoteza canibalismului. În opinia lui Rodriguez, membrii acestei comunități precolumbiene încercau să dobândească puteri șamanice consumând măduvă sau creier uman. Antropologii au mai anunțat că au descoperit prima femeie șaman din Columbia. Aceasta era îngropată cu fața în jos, poziție folosită și în prezent în Amazonia de șamani, care cred că înmormântarea cu fața în sus ar permite energiilor șamanice să evadeze din mormânt și să facă rău comunității. Revista columbiană Semana scrie la rândul său că vestigiile descoperite pe terenul unde în scurt timp se va ridica viitorul stadion al echipei Deportivo Cali se remarcă printr-o conservare extraordinară. Echipa de arheologi au mai descoperit obiecte ceramice, fragmente de cărbune, oase animale și semințe. Antropologii au ajuns la concluzia că în comunitatea din Malagana se cultiva porumbul, iar membrii acesteia făceau comerț cu alte comunități pentru a obține aurul din care își confecționau bijuteriile, de o rară frumusețe. Uimiți de această descoperire neașteptată, reprezentanții clubului Deportivo Cali au anunțat că, în afara dotărilor „tradiționale” pentru un stadion de fotbal, în incinta arenei - care va putea primi până la 52.000 de fani iverzii (verdele este culoarea predominantă a echipamentului fotbalistilor de la Deportivo - n.Rompres.) - va funcționa și un Muzeu de Arheologie. Prin urmare, cel mai modern stadion al Columbiei va fi și singurul din lume care va dispune de un muzeu arheologic.

Daniel SĂUCA

Caiete Silvane

ISSN 1454 - 3028

Adresa redacției: Zalău, Piața Iuliu Maniu, nr. 4, Sălaj, România
Tel./fax 0260/612870
e-mail: caietesilvane@yahoo.com
www.caietesilvane.ro

Responsabilitatea pentru opiniile și calitatea materialelor publicate revine în întregime autorilor.

Revista apare în urma unui protocol de colaborare încheiat între Consiliul Județean Sălaj; Prefectura Sălaj; Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Sălaj; Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău; Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Filiala Zalău; Biblioteca Județeană „Ioniță Scipione Bădescu” Sălaj; Inspectoratul Școlar Județean Sălaj; Arhivele Naționale Filiala Sălaj; Cenaclul literar „Sylvania” și Centrul Culturii Tradiționale Sălaj.

Colectivul de redacție:

Cristian Contraș - director
Daniel Săuca - redactor șef
Daniel Hoblea - secretar de redacție
Ileana Petrean-Păușan, Elena Musca, Marin Pop - redactori
Gyorgi - Deak György, Viorel Tăutan, Marcel Lucaci - colaboratori permanenți
Marius Soare - tehnoredactor

Tiparul realizat la Tipografia SC Graiul Sălajului SA Zalău, B-dul Mihai Viteazul, nr. 77, Sălaj, tel./fax 0260616981

Abonamentele la revista se pot contracta prin oficiile poștale și factorii poștali, precum și prin S.C.DAMCO S.A. Prețul unui abonament pe o lună este de 1,5 lei.

Caiete Silvane

Serie nouă, Anul III, Nr. 2 (26), martie 2007

